

Bendrosios kompetencijos teismai

Bendrosios kompetencijos teismai yra valstybių narių teismų sistemos pagrindas. Jie nagrinėja didžiąją dalį teismo bylų. Jų jurisdikcija labai įvairi. Čia rasite informacijos apie bendrosios kompetencijos teismus ir jų jurisdikciją kiekvienoje valstybėje narėje.

Daugumoje valstybių narių bendrosios kompetencijos teismai nagrinėja dviejų pagrindinių rūšių bylas:

- baudžiamąsias bylas, t. y. susijusias su baudžiama nusikalstama veika (pvz., vagystė, vandalizmas, sukčiavimas ir pan.); šie teismai gali paskirti bausmes ir dažnai vadinami **baudžiamaisiais teismais**;
- civilines bylas, t. y. ginčus tarp piliečių ir (arba) įmonių (pvz., ginčus dėl nuomos, rangos sutarties, santuokos nutraukimo ir pan.); šie teismai dažnai vadinami **civiliniais teismais**.

Spustelėjęs kurios nors šalies vėliavą, bus pateikta išsami tos šalies informacija.

Šį puslapį tvarko Europos Komisija. Šiame tinklalapyje pateikta informacija nebūtinai atitinka Europos Komisijos oficialią poziciją. Europos Komisija neprisiima atsakomybės ar įsipareigojimų už šiame dokumente pateiktą informaciją arba duomenis. Informacija apie ES tinklalapių autorių teises pateikiama teisiniame pranešime.

Komisija šiuo metu atnaujina šios svetainės turinio elementus, susijusius su Jungtinės Karalystės išstojimu iš Europos Sąjungos. Jeigu svetainės turinys dar neatspindi Jungtinės Karalystės išstojimo fakto, toks neatitikimas yra netyčinis ir bus ištaisytas.

Paskutinis naujinimas: 18/01/2019

Bendrosios kompetencijos teismai - Belgija

Šiame skyriuje pateikiama Belgijos bendrosios kompetencijos teismų apžvalga.

Bendrosios kompetencijos teismai. Įvadas

Aukščiausiasis Teismas

☞ **Kasacinis teismas** (pranc. *Cour de cassation* / nyd. *Hof van Cassatie*) – tai Briuselyje įsikūręs aukščiausios instancijos teismas („teismų teismas“).

Prisiekusiųjų teismas

☞ **Prisiekusiųjų teismas** (pranc. *cour d'assises* / nyd. *hof van assisen*) yra kiekvienoje iš dešimties provincijų ir sostinės Briuselio administracinėje apygardoje. Tai ne nuolat veikiantis teismas, jis sudaromas kiekvieną kartą, kai į jį sušaukiami kaltinamieji.

Apeliaciniai teismai

- ☞ **Apeliacinis teismas** (pranc. *cour d'appel* / nyd. *hof van beroep*). Belgijoje yra penki apeliaciniai teismai:
 - Briuselyje (turi jurisdikciją Valonų Brabanto, Leveno ir Briuselio teisminėse apygardose),
 - Lježe (turi jurisdikciją Lježo, Epeno, Namiūro ir Liuksemburgo teisminėse apygardose),
 - Monse (turi jurisdikciją Heno apygardoje),
 - Gente (turi jurisdikciją Vakarų ir Rytų Flandrijos teisminėse apygardose),
 - Antverpene (turi jurisdikciją Antverpeno ir Limburgo teisminėse apygardose).
- ☞ **Darbo bylų teismas** (pranc. *cour du travail* / nyd. *arbeidshof*). Belgijoje yra penki darbo bylų teismai. Tai apeliaciniai teismai, kurių specializacija – darbo teisė. Jų teritorinė jurisdikcija tokia pati kaip ir pirmiau minėtų apeliacinių teismų.

Pirmosios instancijos teismai

- **Pirmosios instancijos teismas** (pranc. *tribunal de première instance* / nyd. *rechtbank van eerste aanleg*). Belgijoje yra 13 pirmosios instancijos teismų (po vieną kiekviename teisminėje apygardoje ir du Briuselio apygardoje – vienas vartoja nyderlandų kalbą, kitas – prancūzų kalbą).
- **Darbo ginčų teismas** (pranc. *tribunal du travail* / nyd. *Arbeidsrechtbank*). Belgijoje yra devyni darbo ginčų teismai (iš esmės po vieną kiekvieno apeliacinio teismo teritorinėje jurisdikcijoje, išskyrus Briuselio apeliacinio teismo teritorinę jurisdikciją, kurios darbo ginčų teismai įsikūrę Levene ir Nivelyje, o dar du – pačiame Briuselyje (vienas vartoja nyderlandų kalbą, kitas – prancūzų kalbą), ir išskyrus Epeno teisminę apygardą).
- **Komercinių bylų teismas** (pranc. *tribunal de l'entreprise* / nyd. *ondernemingsrechtbank*). Belgijoje yra devyni komercinių bylų teismai (iš esmės po vieną kiekvieno apeliacinio teismo teritorinėje jurisdikcijoje, išskyrus Briuselio apeliacinio teismo teritorinę jurisdikciją, kurios komercinių bylų teismai įsikūrę Levene ir Nivelyje, o dar du teismai – pačiame Briuselyje (vienas vartoja nyderlandų kalbą, kitas – prancūzų kalbą), ir išskyrus Epeno teisminę apygardą).

Žemesnės instancijos arba vietos teismai

- **Taikos teismas** (pranc. *justice de paix* / nyd. *vrederegerecht*). Belgijoje yra 187 taikos teismai (po vieną kiekviename teisminiame kantone).
- **Policijos teismas** (pranc. *tribunal de police* / nyd. *politiechtbank*). Belgijoje yra 15 policijos teismų, t. y. po vieną kiekviename teisminėje apygardoje, išskyrus Briuselį, kuriame jų yra keturi.

Teismų jurisdikcija

Taikos teismas

Taikos teismas nagrinėja visus ieškinius, kurių vertė mažesnė negu 5 000 EUR ir kurie nėra išimtinai priskirti kitam teismui. Taikos teisėjas (pranc. *juge de paix* / nyd. *vrederechter*) taip pat turi jurisdikciją nagrinėti ginčus dėl nuomos, viešosios tvarkos trikdymo, servitutų ir privalomų pirkimų, nepriklausomai nuo atitinkamos sumos, ir skirti laikinas apsaugos priemones sutuoktinių ginčiuose. Išskyrus atvejus, kai ieškinio vertė neviršija 2 000 EUR, taikos teisėjo sprendimus galima **apšųsti** pirmosios instancijos teisme.

Policijos teismas

Policijos teismas – tai **baudžiamųjų ir civilinių bylų** teismas, nagrinėjantis baudžiamuosius nusižengimus (pranc. *contraventions* / nyd. *overtredingen*), taip pat veikas, už kurias baudžiamojon atsakomybėn traukiama pagal kaltinamąją išvadą (*déliits* / *wanbedrijven*), specialių įstatymų (pavyzdžiui, Žemės ūkio kodekso (*Code rural* / *Veldwetboek*) ar Miškų kodekso (*Code forestier* / *Boswetboek*)) pažeidimus, reikalavimus atlyginti eismo įvykio metu patirtą žalą ir kelių eismo taisyklių pažeidimus. Policijos teismo sprendimai gali būti **skundžiami** pirmosios instancijos teismui, išskyrus sprendimus dėl dalykų, išvardytų Teismų kodekse (pranc. *Code judiciaire* / nyd. *Gerechtelijk Wetboek*), kai ieškinio vertė neviršija 1 240 EUR.

Pirmosios instancijos teismas

Pirmosios instancijos teismo jurisdikcijai priklauso visos bylos, išskyrus tas, kurios įstatymu priskiriamos kitiems teismams. Taigi, šis teismas turi **kitą jurisdikciją**.

Pirmosios instancijos teismas padalintas į keturis skyrius: **civilinių bylų teismą, baudžiamųjų bylų teismą, šeimos bylų teismą ir nepilnamečių bylų teismą**. 2007 m. Antverpeno, Briuselio, Rytų Flandrijos, Lježo ir Heno pirmosios instancijos teismuose taip pat įsteigti **bausmių vykdymo teismai** vadinami skyriai.

Civilinių bylų teismas

Civilinių bylų teisme (pranc. *tribunal civil* / nyd. *burgerlijke rechtbank*) nagrinėjamos **su asmenų statusu susijusios bylos**. Teismo jurisdikcijai taip pat priklauso bylos, kurių ginčo suma didesnė nei 1 860 EUR, su paveldėjimo arba autorių teisėmis susijusios bylos ir apeliaciniai skundai dėl taikos teisėjo sprendimų.

Baudžiamųjų bylų teismas

Baudžiamųjų bylų teismas (pranc. *tribunal correctionnel* / nyd. *correctionele rechtbank*) nagrinėja visas **nusikalstamas veikas ir sunkius nusikaltimus** (*crimes* / *misdaden*), pavyzdžiui, apgaulę, sukčiavimą, netyčinę žmogžudystę, vagystę su įsilaužimu ar plėšimą, už kuriuos baudžiamojon atsakomybėn traukiama pagal kaltinamąją išvadą. Jis taip pat vykdo apeliacinio teismo funkcijas nagrinėdamas policijos teismo sprendimus.

Baudžiamųjų bylų teismui byla gali būti perduodama vienu iš dviejų būdų: tiesioginiu prokuratūros (pranc. *ministère public* / nyd. *openbaar ministerie*) arba žalos atlyginimo reikalaujančios šalies šaukimu, arba pirmosios instancijos teismo uždarnosios kolegijos, kuri baigusi ikiteisminį tyrimą (*instruction* / *gerechtelijk onderzoek*) nustato, ar kaltinamojo byla perduotina baudžiamųjų bylų teismui, nutartimi.

Uždaroji kolegija (pranc. *chambre du conseil* / nyd. *raadkamer*) atlieka ikiteisminius tyrimus. Ją sudaro vienas posėdžiaujantis pirmosios instancijos teismo teisėjas, kuris apsvarsto, ar yra pagrindo bylą perduoti baudžiamųjų bylų teismui, arba nusprendžia įtariamojo netraukti baudžiamojon atsakomybėn (pranc. *non lieu* / nyd. *buitenvervolginstelling*). Be to, uždaroji kolegija kas mėnesį, o jeigu sunkus nusikaltimas, už kurį baudžiamojon atsakomybėn traukiama pagal kaltinamąją išvadą, negali būti tokiu pripažįstamas – kas tris mėnesius sprendžia, ar pratęsti kaltinamojo kardomąjį kalinimą, ar jį paleisti, esant reikalui su tam tikromis sąlygomis.

Kardomasis kalinimas (pranc. *détention préventive* / nyd. *voorlopige hechtenis*) – tai saugumo priemonė, kurią taikant nesunkaus ar sunkaus nusikaltimo, pagal kurį baudžiamojon atsakomybėn traukiama pagal kaltinamąją išvadą, padarymu įtariamas asmuo įkalinamas iki teismo proceso. Ši priemonė taikoma, kad įtariamasis tikrai atvyktų pas teisėją, kad iki teismo nepadarytų kitų nusikalstamų veikų, kad nebandytų sunaikinti įrodymų ar nepalaikytų ryšių su kitais asmenimis (pavyzdžiui, siekdamas daryti įtaką liudytojams arba kitiems kaltinamiesiems). Įtariamasis, kuris galiausiai išteisinamas arba kurio baudžiamasis persekiojimas nutraukiamas, teisingumo ministro gali prašyti sumokėti kompensaciją už laiką, kurį jis nepagrįstai praleido kalėjime. Norint gauti šią kompensaciją už nepagrįstą kardomąjį kalinimą (pranc. *indemnité en cas de détention inopérante* / nyd. *vergoeding wegens onwerkzame hechtenis*), turi būti įvykdytos dvi sąlygos: kardomasis kalinimas turi trukti ilgiau nei aštuonias dienas ir kardomojo kalinimo priemonė arba jos pratęsimas neturi būti taikomi dėl įtariamojo elgesio. Antrąją sąlygą ministras vertina labai griežtai.

Uždarnosios kolegijos sprendimus **apeliacine tvarka** galima apskųsti apeliacinio teismo kaltinimo kolegijai (pranc. *chambre des mises en accusation* / nyd. *kamer van inbeschuldigingstelling*). Kaltinimo kolegija atstovauja ikiteisminio tyrimo organui apeliacinio teismo lygmeniu.

Nepilnamečių bylų teismas

Nepilnamečių bylų skyriai, sudarantys **nepilnamečių bylų teismą** (pranc. *tribunal de la jeunesse* / nyd. *Jeugdrechtbank*), turi jurisdikciją nagrinėti bylas, susijusias su rizikos grupėms priklausančiais jaunuoliais ir nusikalstamas veikas padariusiais nepilnamečiais.

Nuspręsti, ar byla turėtų būti perduota nepilnamečių bylų teismui, gali tik prokuratūra. Priešingai negu civilinių bylų atveju, bylų negali iškelti privatūs asmenys. Nepilnamečiai nepilnamečių bylų teismui gali būti perduodami dviem atvejais.

- Pirma, jeigu jie padarė nusikalstamą veiką, policija apie juos informuoja prokuratūrą. Tada prokuratūra sprendžia, ar įvykiai yra pakankamai rimti, kad juos reikėtų perduoti nagrinėti nepilnamečių bylų teisėjui.
- Antra, jeigu nepilnamečiai patiria sudėtingą situaciją namuose, jie tikriausiai jau bendravo su jaunimo tarnyba (pranc. *service d'aide à la jeunesse*). Jeigu jų situacijos negalima išspręsti, jaunimo tarnyba perduoda bylą tarpininkavimo komitetui (pranc. *ommission de médiation*), kuris sprendžia specialios paramos jaunimui klausimus. Prieikus šis tarpininkavimo komitetas gali paprašyti prokuratūros perduoti bylą nepilnamečių bylų teismui, kad būtų galima imtis tinkamų priemonių.

Šeimos bylų teismas

Šeimos bylų teismas (pranc. *tribunal de la famille* / nyd. *familie rechtbank*) turi jurisdikciją nagrinėti visus šeimos ginčus pagal Teismų kodekso 572 *bis* straipsnį ir 577 straipsnio 3 dalį.

Išskyrus išimtis, šis teismas turi jurisdikciją nagrinėti toliau nurodytas bylas, neatsižvelgiant į ginčo sumą:

- bet kokį pareiškimą dėl asmens statuso ir jo padarinių: ginčus, susijusius su santuoka ar jos pareigomis, santuokos nutraukimu ir jo turtais padariniais, vaiko kilmės nustatymu ar užginčijimu, tam tikrų civilinės metrikacijos darbuotojų priimtų sprendimų užginčijimu ir kt.;
- bet kokį pareiškimą dėl bendro gyvenimo teisinių santykių ir jų padarinių: su sugyventinių turtu susijusių priemonių, bendro gyvenimo teisinių santykių nutraukimo ir kt.;
- bet kokį pareiškimą dėl vaikų: tėvų pareigų ir (arba) gyvenamosios aplinkos nustatymo, teisių bendrauti su vaiku nustatymo ir kt.;
- bet kokį pareiškimą dėl išlaikymo prievolių: išlaikymo buvusiam sutuoktiniui arba vienam iš tėvų nustatymo ar pakeitimo, išlaikymo įmokos nustatymo arba pritaikymo ir kt.;

- tam tikrus pareiškimus dėl išmokų šeimai: išmokų šeimai gavėjo nustatymo arba išmokų šeimai mokėjimo jos gavėjui užginčijimo;
- bet kokį pareiškimą dėl šeimos turto: dovanojamo šeimos turto, susitarimo dėl sutuoktiniams priklausančio turto; taip pat ginčus, susijusius su paveldėjimu (pvz., palikimo atsisakymu) ir kt.;
- bet kokį pareiškimą dėl laikino draudimo gyventi būste smurto šeimoje atveju.

Teismas taip pat turi jurisdikciją skirti laikinas apsaugos priemones ir skubias priemones.

Galiausiai jis taip pat turi jurisdikciją nagrinėti apeliacinius skundus, kuriais apskundžiami taikos teismo sprendimai dėl neveiksnių asmenų.

Bausmių vykdymo teismai

Bausmių vykdymo teismai (pranc. *tribunal de l'application des peines* / nyd. *strafuitvoeringsrechtbank*) priima sprendimus dėl laisvės atėmimo bausme nuteistų asmenų išorinio teisinio statuso. Jie gali priimti sprendimą skirti tokias priemones: **ribotą kardomąjį kalinimą** (pranc. *détention limitée* / nyd. *beperkte detentie*), **elektroninę priežiūrą**, **lygtinį paleidimą** (pranc. *libération conditionnelle* / nyd. *voorwaardelijke invrijheidstelling*) ir **laikiną paleidimą** (pranc. *mise en liberté provisoire* / nyd. *voorlopige invrijheidstelling*) siekiant asmenį išsiųsti iš šalies arba perduoti kilmės šaliai. Prokuratūra arba nuteistieji bausmių vykdymo teismų sprendimus gali apskųsti Kasaciniam teismui.

Pirmosios instancijos teismo sprendimų apskundimas

Išskyrus bausmių vykdymo teismų priimtus sprendimus, jeigu bylos šalis arba prokuratūra nesutinka su pirmosios instancijos teismo sprendimu, ji gali apskųsti šį sprendimą **apeliacine tvarka** su sąlyga, kad sprendimas priimtas pirmosios instancijos, t. y. jis nebuvo priimtas apeliacine tvarka apskundus policijos teismo arba taikos teismo jau priimtą sprendimą. Šiuo atveju, neatsižvelgiant į tai, ar ginčijamą sprendimą priėmė civilinių bylų teismas, baudžiamųjų bylų teismas ar nepilnamečių bylų teismas, apeliacinį skundą nagrinėja apeliacinis teismas.

Darbo ginčų teismas

Darbo ginčų teismo jurisdikcijai priklauso **socialinės bylos**: socialinio draudimo bylos (pensijos, nedarbas ir kt.), darbo ginčai (darbo sutartys, darbo reglamentavimas ir kt.) ir nelaimingų atsitikimų darbe bylos. Taip pat jis nagrinėja fizinių asmenų pateiktus prašymus dėl **susitarimų su kreditoriais** (pranc. *règlement collectif de dettes* / nyd. *collectieve schuldenregeling*).

Darbo ginčų teismą sudaro **įvairios kolegijos**. Jeigu Teismų kodekse nenustatyta kitaip, kolegijas sudaro joms pirmininkaujantis profesionalus teisėjas ir du tarėjai. Pagal teismo nagrinėjamos bylos pobūdį tarėjai atstovauja darbuotojams, darbdaviams arba savarankiškai dirbantiems asmenims. Šie asmenys skiriami darbo (darbdavių, darbuotojų, darbininkų ar savarankiškai dirbančių asmenų) organizacijų teikimu. Prokuroras vykdo darbo auditoriaus (pranc. *auditeur du travail* / nyd. *arbeidsauditeur*) funkcijas, o prokuratūra – darbo audito įstaigos (*auditorat du travail* / *arbeidsauditoraat*) funkcijas.

Jeigu šalis nesutinka su darbo ginčų teismo sprendimu, ji gali šį sprendimą **apskųsti** darbo bylų teismui.

Komercinių bylų teismas

Komercinių bylų teismas turi jurisdikciją nagrinėti verslo subjektų ginčus, neatsižvelgiant į ginčo sumą.

Fiziniai asmenys komercinių bylų teisme taip pat gali pareikšti ieškinius verslo subjektams.

Komercinių bylų teismas nagrinėja verslo subjektų, t. y. savarankiškai dirbančių fizinių asmenų (prekiautojų, laisvųjų profesijų atstovų, direktorių), juridinių asmenų (įmonių, asociacijų ir fondų) ir juridinio asmens statuso neturinčių organizacijų, tarpusavio ginčus. Ginčai neturi priklausyti kitų teismų specialiajai jurisdikcijai, o fizinių asmenų atveju jie neturi būti kilę dėl veiksmo, kuris yra akivaizdžiai nesusijęs su verslu.

Komercinių bylų teismą sudaro viena arba kelios kolegijos. Kiekvieną kolegiją sudaro profesionalus teisėjas ir du tarėjai. Šie tarėjai yra ne profesionalūs teisėjai, o verslininkai, įmonių direktoriai, apskaitininkai, auditoriai ir kt. Jie padeda profesionaliam teisėjui dalydamiesi savo verslo patirtimi.

Tam tikrais atvejais prokuratūra iškelia bylas komercinių bylų teisme ir šiose bylose jai atstovauja prokuroras, vienas arba daugiau vyresniųjų pavaduotojų ir vienas arba daugiau kitų pavaduotojų.

Jei šalis nori užginčyti komercinių bylų teismo sprendimą, ji teikia **skundą** apeliaciniam teismui. Tačiau ginčijamas sprendimas turi būti priimtas pirmosios instancijos.

Apeliaciniai teismai ir darbo bylų teismai

Apeliacinį teismą sudaro kelios kolegijos.

- **Civilinių bylų kolegijos** (pranc. *chambres civiles* / nyd. *burgerlijke kamers*) nagrinėja apeliacinius skundus dėl sprendimų, kuriuos pirmojoje instancijoje priėmė pirmosios instancijos teismų civilinių bylų skyriai ir komercinių bylų teismai.
- **Baudžiamųjų bylų kolegijos** (pranc. *chambres correctionnelles* / nyd. *correctionele kamers*) nagrinėja apeliacinius skundus dėl sprendimų, kuriuos pirmojoje instancijoje priėmė baudžiamųjų bylų teismai.
- **Nepilnamečių bylų kolegijos** (pranc. *chambres de la jeunesse* / nyd. *kamers in jeugd zaken*) nagrinėja apeliacinius skundus dėl sprendimų, kuriuos pirmojoje instancijoje priėmė nepilnamečių bylų teismai.
- **Kaltinimo kolegija** (pranc. *chambre des mises en accusation* / nyd. *kamer van inbeschuldigingstelling*) – tai ikiteisminį tyrimą atliekantis organas, nagrinėjantis apeliacinius skundus dėl pirmosios instancijos teismo uždarnosios kolegijos sprendimų. Be to, būtent kaltinimo kolegija siunčia įtariamąjį į prisiekusiųjų teismą, jei šis įtariamasis padaręs sunkų nusikaltimą, už kurį baudžiamojon atsakomybėn traukiama pagal kaltinamąjį išvadą, su spauda susijusį nusikaltimą arba politinį nusikaltimą.

Kaip ir darbo ginčų teismo atveju, **darbo bylų teismo** kolegijas sudaro profesionalus teisėjas ir du arba keturi tarėjai. Darbo bylų teisme nagrinėjami apeliaciniai skundai dėl darbo ginčų teismų sprendimų.

Prisiekusiųjų teismas

Sunkūs nusikaltimai, už kuriuos baudžiamojon atsakomybėn traukiama pagal kaltinamąjį išvadą

Jeigu asmuo **kaltinamas padaręs sunkų nusikaltimą** (pranc. *crime* / nyd. *misdaad*), **už kurį baudžiamojon atsakomybėn traukiama pagal kaltinamąjį išvadą ir kuris negali būti arba nėra laikomas tokiu nusikaltimu** (pranc. *délit* / nyd. *wanbedrijf*), jis kviečiamas atvykti į prisiekusiųjų teismą, kur yra teisiamas prisiekusiųjų.

Prisiekusiųjų teismo pirmininkas yra profesionalus teisėjas, jam padeda du kiti profesionalūs teisėjai. Jie nesprenžia dėl kaltinamojo kaltumo arba nekaltumo. Priimti sprendimą, ar kaltinamasis padarė nusikalstamą veiką, turi prisiekusieji. **Prisiekusieji** atrenkami iš gyventojų burtų keliu. Tapti prisiekusiuoju gali būti paprašyta bet kurio 28–65 metų Belgijos piliečio, galinčio laisvai naudotis savo pilietinėmis ir politinėmis teisėmis, mokačio skaityti ir rašyti ir neteisto daugiau kaip keturių mėnesių laisvės atėmimo bausme arba daugiau kaip 60 valandų viešųjų darbų bausme.

Prisiekusiųjų teismo proceso pradžioje perskaitoma kaltinamoji išvada, kurioje apibendrinamas faktų nustatymo procesas ir išdėstomi per ikiteisminį tyrimą surinkti pagrindiniai įrodymai. Paskui apklausiami liudytojai ir su tyrimu susiję asmenys. Šiomis apklausomis prisiekusiesiems, negalėjusiems susipažinti su bylos medžiaga, suteikiama galimybė susidaryti nuomonę. Paskui kaltinamąjį kalbą sako prokuroras, kuris paprašo konkrečios bausmės, tada kalba žalos atlyginimo pareikalavusios šalys, ginamąsias kalbas sako advokatai. Taip pat išklašomas kaltinamasis. Jis atsako į pirmininko klausimus, paaiškina įvykius ir gali gintis įrodinėdamas savo nekaltumą. Pasibaigus posėdžiui **dvylika prisiekusiųjų** susirenka į uždarą posėdį. Prisiekusieji **turi priimti sprendimą dėl kaltinamojo kaltumo arba nekaltumo**. Sprendimas priimamas balsuojant ir gali būti sąlyginis. Pavyzdžiui, prisiekusieji kaltinamąjį gali paskelbti kaltu ir kartu pripažinti, kad yra lengvinančių aplinkybių. Jeigu kaltinamasis paskelbiamas kaltu, profesionalūs teisėjai ir prisiekusieji kartu aptaria, kokia bausmė turi būti skiriama. Šis sprendimas priimamas absoliučia balsų dauguma. Sprendimas, kuriuo kaltinamasis pripažįstamas kaltu, turi būti pagrįstas.

Iš esmės prisiekusiųjų teismo sprendimas neskundžiamas apeliacine tvarka (pranc. *appel* / nyd. *hoger beroep*). Tačiau nuteistasis, žalos atlyginimo pareikalavusi šalis arba prokuratūra gali apskųsti sprendimą **Kasaciniam teismui** (pranc. *pourvoi en cassation* / nyd. *cassatieberoep*). Jeigu nuosprendį Kasacinis teismas panaikina, byla perduodama nagrinėti kitam prisiekusiųjų teismui, kuris turi priimti naują sprendimą.

Su spauda susiję arba politiniai nusikaltimai

Nusikaltimas yra laikomas su spauda susijusiu nusikaltimu (pranc. *délit de presse* / nyd. *drukpersmisdrijf*), jei nusikalstamos idėjos reiškiamos tekstuose, kurie dideliu tiražu platinami naudojant technines priemones. Politinis nusikaltimas (pranc. *délit politique* / nyd. *politiek misdrijf*) – tai dėl politinės priežasties ir politiniais tikslais įvykdyta nusikalstama veika. Prisiekusiųjų teismas nagrinėja politinius ir su spauda susijusius nusikaltimus, išskyrus su spauda susijusius rasistinius arba ksenofobinius nusikaltimus.

Kasacinis teismas

Kasacinis teismas **užtikrina, kad teismuose būtų laikomasi teisės aktų**. Jis turi jurisdikciją visoje Belgijos teritorijoje. Kasacinis teismas priima sprendimus ne dėl faktų, o tik dėl teisinių klausimų. Skundas Kasaciniam teismui gali būti teikiamas tik remiantis **teis iniais motyvais**, taigi, jei yra pažeisti įstatymai arba bendrasis teisės principas. Kasaciniam teismui gali būti skundžiami tik paskutinėje instancijoje priimti sprendimai, t. y. sprendimai, kurių nebegalima apskųsti apeliacine tvarka.

Kasacinį teismą sudaro vyriausiasis pirmininkas, pirmininkas, skyrių pirmininkai ir bendrosios kompetencijos teismo teisėjai. Prokuratūrai atstovauja generalinis prokuroras prie Kasacinio teismo arba generalinis advokatas. Teismą sudaro **trys kolegijos**: pirmojoje nagrinėjamos civilinės, komercinės, mokestinės ir drausminės bylos, antrojoje – baudžiamosios bylos, o trečiojoje – darbo ir socialinio draudimo teisės bylos. Kiekviena iš šių kolegijų padalyta į du skyrius: prancūzų kalbos skyrių ir nyderlandų kalbos skyrių. Pagal taisykles kiekviename skyriuje posėdžiauja penki teisėjai.

Prieš priimdami sprendimą teisėjai išklausia **prokuroro** prie Kasacinio teismo nuomonę. Kasacinis teismas gali priimti sprendimą atmesti kasacinį skundą. Jeigu pateiktiems argumentams nepritariama, skundas atmetamas, o apskūstas sprendimas tampa galutinis. Jeigu, Kasacinio teismo nuomone, apskūstas sprendimas priimtas dėl netinkamo įstatymo taikymo, panaikinamas visas šis sprendimas arba jo dalis, o byla perduodama arba neperduodama nagrinėti iš naujo. Jeigu Kasacinis teismas padaro išvadą, kad bylą reikėtų iš naujo nagrinėti iš esmės, byla perduodama nagrinėti tokią pat jurisdikciją kaip apskūstą sprendimą priėmęs teismas turinčiam teismui. Byla niekada neperduodama iš naujo nagrinėti tam pačiam teismui.

Pastaba

Pažymėtina, kad be civilinių bylų teismų, baudžiamųjų bylų teismai, apeliacinio teismo baudžiamųjų bylų kolegijos, prisiekusiųjų teismas, pirmosios instancijos teismo baudžiamųjų bylų kolegijos (baudžiamųjų bylų teismas) ir policijos teismas (nagrinėjantis baudžiamąsias bylas) taip pat nagrinėja civilinius ieškinius (paprastai susijusius su žalos atlyginimu), kuriuos baudžiamosiose bylose pateikia žalos atlyginimo reikalaujančios šalys, t. y. nusikalstamų veikų aukos plačiaja prasme.

Teisinių duomenų bazės

Daugiau informacijos apie Belgijos teismus pateikiama [Belgijos teisminės valdžios portale](#).

Ar šia duomenų baze galima naudotis nemokamai?

Taip, duomenų baze galima naudotis **nemokamai**.

Susijusios nuorodos

[Federalinė viešoji teisingumo tarnyba](#)

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos valstybės narės. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Europos Komisija nepriima jokios atsakomybės ar teisinių įsipareigojimų už šiame dokumente pateiktą ar nurodomą informaciją ar duomenis. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisykles rasite puslapyje „Teisinė informacija“. Šiuo metu valstybės narės, atsakingos už svetainės puslapių, kuriuose pateikiamas nacionalinis turinys, administravimą, atnaujina šios svetainės turinį, atsižvelgdamos į planuojamą Jungtinės Karalystės išstojimą iš Europos Sąjungos. Jeigu svetainės turinys dar neatspindi Jungtinės Karalystės išstojimo fakto, toks neatitikimas yra netyčinis ir bus ištaisytas.

Paskutinis naujinimas: 27/02/2020

Bendrosios kompetencijos teismai - Bulgarija

Šiame skyriuje išdėstyta informacija apie Bulgarijos teismų sistemą.

Teisenos organizavimas. Teismų sistema

Pirmosios instancijos teismai civilinėse ir baudžiamosiose bylose

Apylinkės teismai

Pagrindinis pirmosios instancijos teismas yra apylinkės teismas. Jis nagrinėja visas bylas, išskyrus tas, kurios įstatymu yra priskirtos kitiems teismams. Šis teismas nagrinėja civilines, baudžiamąsias ir administracines bylas. Apylinkės teismų sprendimai skundžiami atitinkamam apygardos teismui.

Apylinkės teismą sudaro teisėjai, jam vadovauja pirmininkas.

Apygardos teismai

Kaip **pirmoji instancija** apygardos teismas nagrinėja:

civilines bylas: ieškinius dėl vaiko kilmės nustatymo, įvaikinimo santykių nutraukimo, asmens pripažinimo neveiksniu arba tokio neveiksnumo panaikinimo; ieškinius dėl turto nuosavybės ar daiktinių teisių nustatymo, jeigu ieškinio vertė yra didesnė negu 50 000 BGN; civilinius ar komercinius ginčus dėl sumos, didesnės negu 25 000 BGN (išskyrus reikalavimus dėl išlaikymo, iš darbo teisės kylančius reikalavimus arba reikalavimus išieškoti nesankcionuotas išlaidas); ieškinius dėl įmonės registracijos pripažinimo neleistina, negaliojančia ar netinkama, jeigu įstatymu nustatyta, kad pirminę jurisdikciją turi apygardos teismai; ginčus, kuriuos apygardos teismas nagrinėja pagal kitus teisės aktus;

baudžiamąsias bylas: bylas, susijusias su nusikaltimais, nustatytas Baudžiamojo kodekso 95–110, 115, 116, 118, 119, 123, 124 straipsniuose, 131 straipsnio 2 dalies 1 ir 2 punktuose, 142 straipsnyje, 149 straipsnio 5 dalyje, 152 straipsnio 4 dalyje, 196a, 199, 203 straipsniuose, 206 straipsnio 4 dalyje, 212 straipsnio 5 dalyje, 213a straipsnio 3 ir 4 dalyse, 214 straipsnio 2 dalyje, 219, 224, 225b, 225c, 242, 243–246, 248–250, 252–260, 277a–278e, 282–283b, 287a, 301–307a, 319a–319f straipsniuose, 330 straipsnio 2 ir 3 dalyse, 333, 334, 340–342 straipsniuose, 343 straipsnio 1 dalies c punkte, 3 dalies b punkte ir 4 dalyje, 349 straipsnio 2 ir 3 dalyse, 350 straipsnio 2 dalyje, 354a straipsnio 1 ir 2 dalyse, 354b, 356f–356i, 357–360 ir 407–419a straipsniuose, išskyrus bylas, priklausančias specializuoto baudžiamųjų bylų teismo kompetencijai pagal [Baudžiamojo kodekso 411a](#) straipsnį.

Miesto teismas yra įsisteigęs Sofijoje ir turi apygardos teismo teises. [Sofijos miesto teismas](#), veikdamas kaip pirmoji instancija, nagrinėja bylas, susijusias su bendro pobūdžio nusikaltimais, kuriuos padaro imunitetu besinaudojantys asmenys arba Ministrų Tarybos nariai.

Apygardų teismai veikia apygardų centruose. Kiekvieno apygardos teismo jurisdikcijos teritorijoje veikia vienas arba keli apylinkės teismai.

Antrosios instancijos teismai civilinėse ir baudžiamosiose bylose

Apygardos teismai, veikdami kaip **antroji instancija**, nagrinėja veiksmus, apskundžiamus apylinkės teismo bylose, taip pat kitose įstatymu jiems priskirtose bylose.

Kaip antrosios instancijos teismai, apeliaciniai teismai nagrinėja veiksmus, apskundžiamus apygardos teismo bylose, taip pat kitose įstatymu jiems priskirtose teismo bylose.

Trečiosios instancijos teismai civilinėse ir baudžiamosiose bylose

[Aukščiausiasis Kasacinis Teismas](#) yra aukščiausia teisminė instancija baudžiamosiose ir civilinėse bylose. Jo jurisdikcija apima visą Bulgarijos Respublikos teritoriją.

Teisinių duomenų bazės

Kiekvienas teismas Bulgarijoje turi interneto svetainę, atitinkančią piliečių, juridinių subjektų ir administracinių institucijų poreikius. Šiose interneto svetainėse teikiama informacija apie teismų struktūrą ir veiklą, taip pat informacija apie nagrinėjamas bylas ir jau baigtas bylas.

Atitinkamų duomenų bazių pavadinimai ir URL

[Aukščiausiosios teismų tarybos](#) interneto svetainėje pateikiamas išsamus Bulgarijoje veikiančių teismų sąrašas, kuriame nurodyti jų adresai ir interneto svetainės (tik bulgarų kalba).

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos valstybės narės. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Europos Komisija nepriima jokios atsakomybės ar teisinių įsipareigojimų už šiame dokumente pateiktą ar nurodomą informaciją ar duomenis. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisykles rasite puslapyje „Teisinė informacija“. Šiuo metu valstybės narės, atsakingos už svetainės puslapių, kuriuose pateikiamas nacionalinis turinys, administravimą, atnaukina šios svetainės turinį, atsižvelgdamos į planuojamą Jungtinės Karalystės išstojimą iš Europos Sąjungos. Jeigu svetainės turinys dar neatspindi Jungtinės Karalystės išstojimo fakto, toks neatitikimas yra netyčinis ir bus ištaisytas.

Paskutinis naujinimas: 28/02/2020

Bendrosios kompetencijos teismai - Čekija

Čekijos teismų struktūrą sudaro 89 apylinkės teismai, aštuoni apygardos teismai ir Aukščiausiasis Teismas.

Bendrosios kompetencijos teismai. Įžanga

Jurisdikcija civilinėse bylose

Už civilinių bylų nagrinėjimą yra atsakingi apylinkės teismai, apygardos teismai, aukštieji teismai ir Čekijos Respublikos Aukščiausiasis Teismas.

Pirmosios instancijos teismai

Apylinkių teismai nagrinėja ir priima sprendimus dėl ginčų ir kitų teisinių klausimų bylose, kylančiose iš civilinių, darbo, šeimos ir komercinių santykių, jeigu joks kitas teismas pagal įstatymą neturi materialinės jurisdikcijos šiose bylose.

Kitus klausimus, kurie nėra privataus pobūdžio (pvz., dėl arbitrų skyrimo ir atleidimo, dėl arbitražo sprendimo panaikinimo ir t. t.), civiliniame procese nagrinėja ir sprendžia apylinkių teismai, kai tai numatyta įstatyme.

Apylinkės teismo jurisdikcijai priklausančiose bylose paprastai sprendimus priima vienas posėdžiaujantis teisėjas.

Jeigu taip nustatyta įstatyme, darbo ir kitus klausimus nagrinėja kolegija, kurią sudaro vienas teisėjas ir du tarėjai.

Apygardos teismai yra pirmosios instancijos teismai Civilinio proceso kodekso 9 straipsnio 2 dalyje ir 9a straipsnyje nurodytose bylose ir ginčiuose.

Apygardos teisme, kaip pirmosios instancijos teisme, bylas nagrinėja ir sprendimus priima vienas teisėjas; kolegija, kurią sudaro kolegijos pirmininkas ir du teisėjai, nagrinėja ir priima sprendimus pirmąja instancija vykdomame procese, jei tai numatyta įstatyme.

Aukščiausiasis Teismas pirmąja instancija priima sprendimą remdamasis įstatymo Nr. 91/2012 dėl tarptautinės privatinės teisės 51 straipsniu. Šiomis aplinkybėmis Aukščiausiasis Teismas pripažįsta galutinius užsienio teismų sprendimus.

Aukščiausiasis Teismas bylas nagrinėja kaip kolegija arba didžioji kolegija.

Antroji instancija

Kai pirmąja instancija byla nagrinėja apylinkės teismai, apeliacinis teismas (antrosios instancijos teismas) yra apygardos teismas.

Kai byla pirmąja instancija nagrinėja apygardos teismai, kaip apeliaciniai teismai veikia aukštieji teismai.

Aukštasis teismas posėdžiauja kolegijoje, kurią sudaro kolegijos pirmininkas ir du teisėjai, išskyrus atvejus, kai esama atskirų teisinių nuostatų, kuriomis nurodyta kitaip.

Teisinių duomenų bazės

Čekijos teisės aktus galima rasti [oficialiame Čekijos vyriausybės portale](#).

Ar teisinių duomenų baze galima naudotis nemokamai?

Taip, tik šiame portale teisės aktai pateikiami nemokamai.

Jurisdikcija baudžiamosiose bylose

Už baudžiamųjų bylų nagrinėjimą yra atsakingi apylinkės teismai, apygardos teismai, aukštieji teismai ir Čekijos Respublikos Aukščiausiasis Teismas.

Pirmosios instancijos teismai

Jeigu įstatyme Nr. 141/1961 dėl baudžiamojo proceso nenumatyta kitaip, pirmoje instancijoje bylas nagrinėja apylinkės teismas.

Baudžiamąją bylą teisme nagrinėja teisėjų kolegija arba vienas teisėjas; kolegijos pirmininkas arba vienas teisėjas sprendžia vienas tik tada, kai tai aiškiai numatyta įstatyme. Apylinkės teismo kolegijas sudaro kolegijos pirmininkas ir du tarėjai. Kolegijos pirmininkas arba teisėjas gali veikti kaip vienas teisėjas. Kolegijos pirmininku gali būti tik teisėjas.

Apygardos teismai pirmąja instancija nagrinėja bylas dėl nusikalstamų veikų, už kurias įstatyme numatyta ne trumpesnė kaip penkerių metų laisvės atėmimo bausmė arba už kurias gali būti skirta išimtinė bausmė. Apygardos teismai taip pat veikia kaip pirmosios instancijos teismai baudžiamųjų veikų, nurodytų Baudžiamojo proceso įstatymo 17 straipsnio 1 dalyje, atžvilgiu, net jei minimali laisvės atėmimo bausmė yra mažesnė.

Apygardų teismai bylas nagrinėja kolegijose. Vienas teisėjas priima sprendimus bylose, numatytose įstatymuose dėl teismo procesų.

Apygardos teismų kolegijas sudaro:

1. kolegijos pirmininkas ir du tarėjai, jei jie veikia kaip pirmosios instancijos teismai baudžiamosiose bylose;
2. kitose bylose – kolegijos pirmininkas ir du teisėjai.

Kolegijos pirmininkas arba teisėjas gali veikti kaip vienas teisėjas. Kolegijos pirmininku gali būti tik teisėjas.

Antroji instancija

Apeliacinius skundus dėl apylinkės teismo sprendimų nagrinėja aukštesnysis apygardos teismas. Apeliacinius skundus dėl apygardos teismo sprendimų, priimtų pirmąja instancija, nagrinėja aukštesnysis aukštasis teismas.

Aukštasis teismas posėdžiauja kolegijoje, kurią sudaro kolegijos pirmininkas ir du teisėjai, išskyrus atvejus, kai esama atskirų teisinių nuostatų, kuriomis nurodyta kitaip.

Jurisdikcija administracinėse bylose

Teismų vaidmuo administracinėse bylose – ginti fizinių ir juridinių asmenų asmenines teises pagal viešąją teisę.

Šią funkciją atlieka **administraciniai teismai**. Tai yra specializuotos kolegijos, veikiančios apygardos teismų sistemoje kaip pirmos instancijos teismai.

Administracinius teismus sudaro: apygardos teismo pirmininkas, pirmininko pavaduotojai ir teisėjai. Atskiras bylas nagrinėja trijų teisėjų kolegijos.

Administraciniai teismai priima sprendimus dėl:

1. skundų dėl administracinių sprendimų, kuriuos priėmė vykdomoji institucija, vietos ar regiono valdžios institucija, fizinis ar juridinis asmuo arba kita institucija, įgaliota priimti sprendimus dėl fizinių ir juridinių asmenų teisių ir pareigų viešojo administravimo srityje (toliau – administracinė institucija);
2. apsaugos nuo administracinės institucijos neveikimo;
3. apsaugos nuo neteisėto administracinės institucijos įsikišimo;
4. ieškinių dėl jurisdikcijos;
5. rinkimų klausimų ir klausimų, susijusių su vietos ar regioniniais referendumais;
6. klausimų, susijusių su politinėmis partijomis ir politiniais judėjimais;
7. bendro pobūdžio priemonės ar jos dalies, prieštaraujančios įstatymui, panaikinimo;
8. drausminių klausimų, susijusių su teisėjais, teismo pareigūnais, prokurorais ir antstoliais;
9. klausimų, susijusių su tam tikromis profesinio elgesio taisyklėmis.

Vyriausiasis administracinis teismas yra paskutinės instancijos administracinis teismas, kurį sudaro Vyriausiojo administracinio teismo pirmininkas, pirmininko pavaduotojai ir teisėjai. Atskiras bylas paprastai nagrinėja trijų teisėjų kolegija.

Be apeliacinių skundų, Vyriausiasis administracinis teismas nagrinėja bylas dėl politinių partijų ar politinių judėjimų uždarymo, jų veiklos sustabdymo ar atnaujinimo, jurisdikcijos ir bendro pobūdžio priemonių visiško ar dalinio panaikinimo. Kita Vyriausiojo administracinio teismo jurisdikcija nagrinėti bylą iš esmės nustatyta specialiuose įstatymuose.

Daugiau informacijos pateikiama interneto svetainėje [☞ Europos teisminis atlasas civilinėse bylose. Čekijos teismų sistema](#).

Daugiau informacijos galite rasti šioje interneto svetainėje: [☞ Nejvyšší správní soud](#) (Vyriausiasis administracinis teismas).

Susijusios nuorodos

[☞ Teismų sistema](#)

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos valstybės narės. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Europos Komisija nepriima jokios atsakomybės ar teisinių įsipareigojimų už šiame dokumente pateiktą ar nurodomą informaciją ar duomenis. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisyklės rasite puslapyje „Teisinė informacija“.

Šiuo metu valstybės narės, atsakingos už svetainės puslapių, kuriuose pateikiamas nacionalinis turinys, administravimą, atnaujina šios svetainės turinį, atsižvelgdamos į planuojamą Jungtinės Karalystės išstojimą iš Europos Sąjungos. Jeigu svetainės turinys dar neatspindi Jungtinės Karalystės išstojimo fakto, toks neatitikimas yra netyčinis ir bus ištaisytas.

Paskutinis naujinimas: 21/02/2020

Bendrosios kompetencijos teismai - Danija

Šiame skyriuje pateikiama informacija apie Danijos bendrosios kompetencijos teismų organizacinę sistemą.

Bendrosios kompetencijos teismai. Įžanga

Aukščiausiasis Teismas (Højesteret)

Aukščiausiasis Teismas yra Danijos paskutinės instancijos apeliacinis teismas, jis įsikūręs Kopenhagoje. Teismas peržiūri sprendimus ir nutartis, kuriuos priėmė:

- Rytų Danijos aukštasis teismas,
- Vakarų Danijos aukštasis teismas ir
- Kopenhagos jūrų ir komercinis teismas.

Aukščiausiasis Teismas peržiūri civilines ir baudžiamąsias bylas ir yra paskutinės instancijos apeliacinis teismas (trečioji grandis) paveldėjimo, bankroto, vykdymo ir žemės registravimo bylose.

Aukščiausiasis Teismas nenagrinėja kaltės arba nekaltumo klausimų baudžiamosiose bylose. Tik išimtiniais atvejais suteikiama teisė apskųsti apeliacine tvarka (trečioji grandis) Aukščiausiajam Teismui (žr. toliau). Neprofesionalių teisėjų Aukščiausiojo Teismo teisėjų kolegijoje nėra.

Rytų Danijos aukštasis teismas (Østre Landsret) ir Vakarų Danijos aukštasis teismas (Vestre Landsret)

Danijoje yra **du aukštieji teismai** – Vakarų Danijos aukštasis teismas ir Rytų Danijos aukštasis teismas. Aukštieji teismai nagrinėja iš apylinkių teismų gautus apeliacinius skundus.

Civilines ir baudžiamąsias bylas nagrinėja apylinkių teismai (pirmoji grandis). Tam tikromis sąlygomis civilinė byla gali būti perduota aukštajam teismui.

Apylinkių teismai (Byretterne)

Apylinkių teismai nagrinėja civilines, baudžiamąsias, vykdymo, lygtinio nuteisimo ir bankroto bylas. Notarų aktai taip pat priklauso apylinkių teismų jurisdikcijai. Kai kurie apylinkių teismai toliau tvarkys registrus tam tikrose jų jurisdikcijai priklausančiose apylinkėse, kol šios funkcijos neperims Žemės kadastro teismas.

Teisinių duomenų bazės

Daugiau informacijos galima rasti [Danijos teismų sistemos struktūros schemeje](#).

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos valstybės narės. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Europos Komisija nepriima jokios atsakomybės ar teisinių įsipareigojimų už šiame dokumente pateiktą ar nurodomą informaciją ar duomenis. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisyklės rasite puslapyje „Teisinė informacija“. Šiuo metu valstybės narės, atsakingos už svetainės puslapių, kuriuose pateikiamas nacionalinis turinys, administravimą, atnaujina šios svetainės turinį, atsižvelgdamos į planuojamą Jungtinės Karalystės išstojimą iš Europos Sąjungos. Jeigu svetainės turinys dar neatspindi Jungtinės Karalystės išstojimo fakto, toks neatitikimas yra netyčinis ir bus ištaisytas.

Paskutinis naujinimas: 03/06/2019

Bendrosios kompetencijos teismai - Vokietija

Dėmesio! Šiame puslapyje originalo kalba ([de](#)) neseniai atlikta pakeitimų. Puslapį jūsų pasirinkta kalba šiuo metu rengia mūsų vertėjai.

Jis jau išverstas į šias kalbas: [el](#) [en](#) [fr](#) [mt](#).

Šiame skyriuje pateikiama informacija apie Vokietijos bendrosios kompetencijos teismų organizaciją.

Bendrosios kompetencijos teismai. Įžanga

Jurisdikcija nagrinėti civilines bylas

Apylinkių teismai (*Amtsgericht*) yra pirmosios instancijos teismai, turintys jurisdikciją nagrinėti civilines bylas, visų pirma tas, kuriose ieškinio suma neviršija 5 000 EUR. Šie teismai taip pat turi jurisdikciją nagrinėti bylas neatsižvelgiant į ieškinio sumą, pvz., ginčus dėl patalpų nuomos ir išlaikymo bylas.

Apylinkių teismuose bylą gali nagrinėti vienas teisėjas.

Žemių teismai (*Landgericht*) yra pirmosios instancijos teismai, turintys jurisdikciją nagrinėti visas civilines bylas, kurios nėra teisingos apylinkių teismams. Paprastai tai yra ginčai, kurių ieškinio suma yra didesnė kaip 5 000 EUR.

Paprastai žemių teismuose bylą taip pat nagrinėja vienas teisėjas. Tačiau sudėtingas bylas ir ypač svarbias bylas nagrinėja teisėjų kolegijos, sudarytos iš trijų profesionalių teisėjų.

Žemių teismai yra **apeliacinė** instancija, kurioje bylas nagrinėja žemių teismų civilinių bylų kolegijos. Jos paprastai yra sudarytos iš trijų teisėjų, kurie nagrinėja apeliacinius skundus dėl apylinkių teismų sprendimų.

Be to, žemių teismuose gali būti sudarytos **komercinių bylų kolegijos**. Tokios kolegijos paprastai yra pirmoji ir apeliacinė instancija verslininkų ar prekybininkų ginčams nagrinėti. Šios kolegijos yra sudarytos iš vieno profesionalaus teisėjo ir dviejų teisinio išsilavinimo neturinčių teisėjų (prekybininkų).

Aukštesnieji žemių teismai (*Oberlandesgericht*) paprastai yra apeliacinės instancijos teismai. Civilinėse bylose jie yra kompetentingi nagrinėti apeliacinius skundus dėl žemių teismų sprendimų ir apylinkių teismų sprendimų šeimos teisės klausimais.

Aukštesniųjų žemių teismų senatus paprastai sudaro trys profesionalūs teisėjai, tačiau nesudėtingas civilines bylas ir neišskirtinės svarbos civilines bylas gali nagrinėti vienas teisėjas.

Aukščiausiasis bendrosios kompetencijos teismas yra [Federalinis Teisingumo Teismas](#) (*Bundesgerichtshof*) – paskutinė instancija, kurioje nagrinėjami tik apeliaciniai skundai dėl teisės klausimų. Federalinio Teisingumo Teismo senatus sudaro penki profesionalūs teisėjai.

Jurisdikcija nagrinėti baudžiamąsias bylas

Pirmosios instancijos teismai

Teismų sistemos įstatymas (*Gerichtsverfassungsgesetz – GVG*) nustato baudžiamosios jurisdikcijos teismų kompetenciją.

Apylinkės teismas (*Amtsgericht*) yra pirmosios instancijos baudžiamojo proceso teismas, nebent yra nustatyta žemės teismo arba aukštesniojo žemės teismo jurisdikcija (GVG 24 straipsnio 1 dalies 1–3 papunkčiai). Iš esmės (GVG 25 straipsnis) bylą sprendžia vienas teisėjas, jeigu:

- bylos esmė yra nusižengimas (*Vergehen*) arba
- byla nagrinėjama privataus kaltinimo tvarka ir
- jeigu nenumatoma, kad bausmė gali būti griežtesnė nei laisvės atėmimas iki dvejų metų.

Visas kitas bylas nagrinėja magistratų teismas (kolegija) (GVG 28 straipsnis), kurį sudaro vienas profesionalus teisėjas ir du teisinio išsilavinimo neturintys taikos teisėjai.

Magistratų teismai sprendžia bylas dėl vidutinio sunkumo nusikaltimų, kurios yra teisingos apylinkės teismui (GVG 24 straipsnio 1 dalis), nebent tokia byla yra priskiriama baudžiamųjų bylų teismo teisėjui (GVG 25 straipsnis). Tai taikoma byloms, kuriose numatyta bausmė yra laisvės atėmimas nuo dvejų iki ketverių metų. Be to, vadinamasis išplėstinis magistratų teismas gali tokią bylą nagrinėti pagal prokuratūros prašymą (GVG 29 straipsnio 2 dalis), jeigu prokuratūra ir teismas mano, kad dėl bylos pobūdžio yra būtina antrojo profesionalaus teisėjo konsultacija.

Žemių teismų (*Landgericht*), kaip pirmosios instancijos teismų, kompetencija yra nustatyta GVG 74 straipsnio 1 dalyje. Pagal šią nuostatą žemių teismams yra teisingos visos bylos, kurios nėra teisingos nei apylinkės teismams, nei aukštesniesiems žemių teismams: t. y. bylos, kuriose numatoma didesnė laisvės atėmimo bausmė.

Reikia pabrėžti, kad Vokietijos baudžiamoji teisė išskiria „nusižengimus“ (*Vergehen*) ir „nusikaltimus“ (*Verbrechen*). Pagal Federalinį baudžiamąjį kodeksą, nusikaltimas yra tokia nusikalstama veika, už kurią įstatyme nustatyta minimali bent vienerių metų laisvės atėmimo bausmė. Taigi, nusikaltimai priskiriami sunkiausioms nusikalstamoms veikoms.

Žemių teismams taip pat yra teisingos visos baudžiamosios bylos, kuriose numatoma daugiau nei ketverių metų laisvės atėmimo bausmė (GVG 74 straipsnio 1 dalies 2 sakiny, 1 atvejis), t. y. bylos, kuriose numatytas ilgesnis laisvės atėmimas. Žemės teismas taip pat turi jurisdikciją, jeigu prokuratūra pateikia kaltinimą šiame teisme, kadangi konkreti byla yra labai svarbi, net jeigu byla yra teisinga apylinkės teismui.

Žemių teismų lygmeniu kolegijas sudaro žemių teismų baudžiamieji skyriai. Pirmojoje instancijoje sprendimą priima didieji baudžiamųjų bylų rūmai (*große Strafkammer*), bylas paprastai nagrinėja trys profesionalūs teisėjai ir du teisinio išsilavinimo neturintys taikos teisėjai. Pagal GVG 76 straipsnio 2 dalies sąlygas pradėdami nagrinėti bylą, didieji baudžiamųjų bylų rūmai gali nutarti, kad bylą nagrinės tik du profesionalūs teisėjai ir du teisinio išsilavinimo neturintys taikos teisėjai.

Aukštesnieji žemių teismai yra pirmosios instancijos teismai, kuriuose nagrinėjamos bylos dėl nusikaltimų ir nusižengimų, nustatyti GVG 120 straipsnio 1 ir 2 dalyse, kurių dauguma susijusi su Vokietijos Federacinės Respublikos saugumu ar egzistavimu. Federalinio Teisingumo Teismo senatus gali sudaryti penki profesionalūs teisėjai, įskaitant posėdžiui pirmininkaujantį teisėją. Tačiau pradėjęs nagrinėti bylą, baudžiamųjų bylų senatas gali nuspręsti, kad bylą nagrinėjant gali dalyvauti tik trys profesionalūs teisėjai, įskaitant posėdžiui pirmininkaujantį teisėją, nebent dėl bylos sudėtingumo reikia, kad ją nagrinėjant būtina dalyvautų dar du profesionalūs teisėjai (GVG 122 straipsnio 2 dalies 1 ir 2 sakiniai).

Apeliaciniai skundai

Apylinkės teismų sprendimai paprastai apskundžiami **žemių teismams** (Baudžiamojo proceso kodekso [StPO] 312 straipsnis), kur skundus nagrinėja vadinamieji mažieji baudžiamųjų bylų rūmai (skyrius) (*kleine Strafkammer*). Juos sudaro vienas profesionalus teisėjas ir du teisinio išsilavinimo neturintys taikos teisėjai. Pateikus apeliacinį skundą dėl apylinkės teismo išplėstinio magistratų teismo sprendimo, kviečiamas antrasis profesionalus teisėjas. Be to, pagal StPO 335 straipsnį apylinkės teismų pirmosios instancijos sprendimus galima apskųsti taikant vadinamąjį peršokimo principą (*Sprungrevision*), kai apeliacinis skundas teikiamas tiesiai aukštesniajam žemės teismui.

Skundas dėl teisės klausimų (*Revision*) gali būti teikiamas dėl visų pirmosios instancijos teismų sprendimų tiek žemės teisme, tiek aukštesniajame žemės teisme (StPO 333 straipsnis). **Federalinis Teisingumo Teismas** yra apeliacinės instancijos teismas (*Revisionsinstanz*) visiems aukštesniųjų žemių teismų sprendimams ir žemių teismų didžiųjų baudžiamųjų bylų rūmų (skyrių) sprendimams (GVG 135 straipsnio 1 dalis). Federalinio Teisingumo Teismo senatus, kurie nagrinėja skundus dėl teisės klausimų, gali sudaryti penki profesionalūs teisėjai, įskaitant posėdžiui pirmininkaujantį teisėją. Skundus dėl žemių teismų (kitų) sprendimų nagrinėja aukštesnieji žemių teismai.

Susijusios nuorodos

[Federalinis teisingumo teismas](#)

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos valstybės narės. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Europos Komisija nepriima jokios atsakomybės ar teisinių įsipareigojimų už šiame dokumente pateiktą ar nurodomą informaciją ar duomenis. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisyklės rasite puslapyje „Teisinė informacija“. Šiuo metu valstybės narės, atsakingos už svetainės puslapių, kuriuose pateikiamas nacionalinis turinys, administravimą, atnaujina šios svetainės turinį, atsižvelgdamos į planuojamą Jungtinės Karalystės išstojimą iš Europos Sąjungos. Jeigu svetainės turinys dar neatspindi Jungtinės Karalystės išstojimo fakto, toks neatitiktikas yra netyčinis ir bus ištaisytas.

Paskutinis naujinimas: 29/08/2019

Bendrosios kompetencijos teismai - Estija

Dėmesio! Šiame puslapyje originalo kalba ([et](#)) neseniai atlikta pakeitimų. Puslapį jūsų pasirinkta kalba šiuo metu rengia mūsų vertėjai.

Šiame skyriuje pateikiama informacija apie Estijos bendrosios kompetencijos teismų organizacinę sistemą.

Bendrosios kompetencijos teismai. Įžanga

Apylinkės teismai yra bendrosios kompetencijos pirmosios instancijos teismai, nagrinėjantys civilines, baudžiamąsias ir administracinių teisės pažeidimų bylas, taip pat kitas įstatymais jų jurisdikcijai priskirtas bylas. Apylinkės teismo procesas reglamentuojamas šiais kodeksais: civilinių bylų atveju – Civilinio proceso kodeksu, baudžiamųjų bylų atveju – Baudžiamojo proceso kodeksu, o bylų dėl administracinių teisės pažeidimų atveju – Administracinių teisės pažeidimų proceso kodeksu.

Be to, apylinkių teismuose yra žemės kadastro ir registrų skyriai, atliekantys administracines funkcijas. Žemės kadastrą ir sutuoktinių nuosavybės registrą tvarko žemės kadastro skyrius. Įmonių registrą, ne pelno organizacijų ir fondų registrą ir komercinių užstatų registrą ir laivų registrus tvarko registrų skyrius. Prekybos registrą, ne pelno organizacijų ir fondų registrą ir komercinių užstatų registrą ir laivų registrus taip pat tvarko registrų skyrius. Pernu apygardos teismas taip pat turi už mokėjimo įsakymus atsakingą skyrių. Mokėjimo įsakymų skyrius nagrinėja prašymus dėl supaprastintos mokėjimo įsakymo išdavimo procedūros.

Apylinkės teismų sprendimų peržiūrą atlieka apygardos teismai, antrąja instancija nagrinėjantys skundus dėl apylinkės teismų priimtų sprendimų ir nuosprendžių. Administracinio teismo procesas reglamentuojamas tais pačiais teisės aktais kaip ir pirmosios instancijos teismo procesas.

Pirmosios instancijos teismai

Estijoje yra keturi apylinkės teismai. Apylinkės teismus sudaro dveji teismo rūmai.

Apylinkės teismai:

Harju apylinkės teismas (*Harju Maakohus*):

1. Lyvalajos g. teismo rūmai,
2. Kentmanio g. teismo rūmai,
3. Tartu g. teismo rūmai.

Viru apylinkės teismas (*Viru Maakohus*):

1. Jehvio teismo rūmai,
2. Narvos teismo rūmai,
3. Rakverės teismo rūmai.

Pernu apylinkės teismas (*Pärnu Maakohus*):

1. Pernu teismo rūmai,
2. Hapsalu teismo rūmai,
3. Kuresarės teismo rūmai,
4. Raplos teismo rūmai,
5. Paidės teismo rūmai.

Tartu apylinkės teismas (*Tartu Maakohus*):

Tartu apylinkės teismas (*Tartu Maakohus*):

1. Tartu teismo rūmai,
2. Jegevos teismo rūmai,
3. Viljandžio teismo rūmai,
4. Valgos teismo rūmai,
5. Veru teismo rūmai,

Antrosios instancijos teismai

Estijoje yra du apygardos teismai.

Apygardos teismai:

- Talino apygardos teismas (*Tallinna Ringkonnakohus*),

- Tartu apygardos teismas (*Tartu Ringkonnakohtus*).

Teisinių duomenų bazės

Teisimų duomenis ryšiams galima rasti [Teisimų svetainėje](#). Duomenys ryšiams pateikiami nemokamai.

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos valstybės narės. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Europos Komisija nepriima jokios atsakomybės ar teisinių įsipareigojimų už šiame dokumente pateiktą ar nurodomą informaciją ar duomenis. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisyklės rasite puslapyje „Teisinė informacija“. Šiuo metu valstybės narės, atsakingos už svetainės puslapių, kuriuose pateikiamas nacionalinis turinys, administravimą, atnaujina šios svetainės turinį, atsižvelgdamos į planuojamą Jungtinės Karalystės išstojimą iš Europos Sąjungos. Jeigu svetainės turinys dar neatspindi Jungtinės Karalystės išstojimo fakto, toks neatitikimas yra netyčinis ir bus ištaisytas.

Paskutinis naujinimas: 03/08/2017

Bendrosios kompetencijos teismai - Airija

 Dėmesio! Šiame puslapyje originalo kalba ([en](#)) neseniai atlikta pakeitimų. Puslapį jūsų pasirinkta kalba šiuo metu rengia mūsų vertėjai.

Šiame skyriuje pateikiama informacija apie Airijos bendrosios kompetencijos teismų sistemą.

Bendrosios kompetencijos teismai

Airijos teismų sistemos pagrindai nustatyti 1922 m. Konstitucijoje, kurioje buvo numatyta įsteigti naujus teismus, pakeisiančius valdant britų administracijai įkurtus teismus. Naujieji teismai įsteigti 1924 m. tai metais priimtu Teisingumo teismų aktu (*Courts of Justice Act, 1924*), kuriame nustatytas teismų sistemos teisinis pagrindas.

Dabartiniai teismai įsteigti 1961 m. Teismų (steigimo ir struktūros) aktu (*Courts (Establishment and Constitution) Act 1961*), vadovaujantis 1937 m. Airijos tautos priimtos Konstitucijos 34 straipsniu.

Konstitucijos 34–37 straipsniuose reglamentuojamas teisingumo vykdymas apskritai. 34 straipsnio 1 dalyje nurodyta, kad „teisingumas vykdomas įstatymais įsteigtuose teismuose“. Ją sudaro aukščiausios instancijos teismas, Aukščiausiasis Teismas, ir pirmosios instancijos teismai, tarp jų – Aukštasis teismas, turintis neribotą jurisdikciją nagrinėti visas baudžiamąsias ir civilines bylas, ir ribotos jurisdikcijos teismai: apygardos teismas ir apylinkės teismas, kurių veikla organizuojama regioniniu pagrindu.

Civiliniai teismai

Aukščiausiasis Teismas

[Aukščiausiasis Teismas](#) kompetentingas apeliacine instancija nagrinėti visus skundus dėl Aukštojo teismo priimtų sprendimų. Aukščiausiasis Teismas taip pat kompetentingas nagrinėti skundą dėl baudžiamųjų bylų apeliacinio teismo sprendimo, jei šis teismas arba Generalinis advokatas patvirtina, kad sprendime nagrinėjamas teisinis klausimas yra visuotinės svarbos ir dėl viešojo intereso skundą turėtų išnagrinėti Aukščiausiasis Teismas. Šis teismas taip pat gali priimti sprendimą dėl teisės klausimo, kurį jam pateikia apygardos teismas. Aukščiausiasis Teismas yra įgaliotas spręsti, ar įstatymas (arba viena ar kelios jo nuostatos), priimtas abiejų Parlamento (*Oireachtas*) rūmų ir pateiktas pasirašyti Airijos Prezidentui, tačiau dar neįsigaliojęs, atitinka Konstituciją – prašymą teismui pateikia Prezidentas. Iškilus klausimui, ar Prezidentas yra pajėgus nuolat eiti savo pareigas, šį klausimą taip pat sprendžia Aukščiausiasis Teismas.

Skundus ir kitus klausimus Aukščiausiajame Teisme nagrinėja penkių teisėjų kolegija, nebent Vyriausiasis teisėjas nurodo, kad tam tikrus skundus ar kitus klausimus (išskyrus dėl atitikimo Konstitucijai) gali nagrinėti ir sprendimą priimti trys teisėjai. Vienu metu gali posėdžiauti kelios teisėjų kolegijos.

Aukštasis teismas

Pagal Konstituciją [Aukštasis teismas](#) turi neribotą pirminę jurisdikciją ir įgaliojimus nagrinėti visas civilines ir baudžiamąsias bylas, taip pat visus teisės ir fakto klausimus. Aukščiausiasis Teismas turi išimtinę jurisdikciją nagrinėti įvaikinimo bylas ir ekstradicijos prašymus. Aukštasis teismas taip pat kompetentingas spręsti, ar konkretus įstatymas yra galiojantis atsižvelgiant į Konstitucijos nuostatas (išskyrus atvejus, kai prezidentas dėl to įstatymo jau kreipėsi į Aukščiausiąjį Teismą). Daugumą Aukštojo

teismo bylų nagrinėja vienas teisėjas, nors yra teisės nuostata, pagal kurią tam tikras bylas, kaip antai dėl šmeižto, prievartavimo ar neteisėto laisvės atėmimo privalo nagrinėti teisėjas ir prisiekusieji. Ypač svarbios bylos gali būti nagrinėjamos specialiaame kolegijos posėdyje, dalyvaujant dviems ar daugiau teisėjų (*Divisional Court*).

Aukštasis teismas apeliacine instancija nagrinėja skundus dėl apygardos teismo sprendimų civilinėse bylose. Be kompetencijos nagrinėti apeliacinius skundus dėl apygardos teismų sprendimų, Aukštasis teismas dar gali peržiūrėti visų žemesnės instancijos teismų sprendimus ir priimti vadinamąsias prerogatyvines nutartis: dėl nurodymo atlikti arba sustabdyti veiksmą (*Mandamus*), dėl uždraudimo (*Prohibition*) ir dėl teismo dokumentų (*Certiorari*). Šiose nutartyse vertinami ne žemesnės instancijos teismų nustatyti faktai, o tai, ar nebuvo viršyta teismo kompetencija.

Aukštasis teismas taip pat gali priimti sprendimą dėl teisės klausimo, kurį jam pateikia apygardos teismas. Jis taip pat nagrinėja prašymus išleisti už užstatą, kai kaltinamasis įtariamas nužudymu arba kai kaltinamasis prašo pakeisti apygardos teismo nustatytas sąlygas.

Paprastai savo pirminei jurisdikcijai priklausančias bylas Aukštasis teismas nagrinėja Dubline. Ji taip pat posėdžiauja įvairiose šalies miestuose, kur nagrinėjamos jo pirminei jurisdikcijai priklausančios bylos dėl žalos asmens sveikatai ir mirtinų sužalojimų. Apygardos aukštasis teismas (*High Court on Circuit*) įvairiuose šalies miestuose apeliacine instancija nagrinėja skundus dėl apygardos teismų sprendimų.

Apygardos teismas

Civilinė [Apygardos teismo](#) jurisdikcija yra ribota, nebent visos bylos šalys sutaria, kad teismo jurisdikcija būtų neribota. Teismo jurisdikcijai priklauso ieškiniai dėl sutarčių, nuomos, pirkimo ar kredito susitarimų ir deliktų teisės, kurių vertė ne didesnė kaip 38 092,14 EUR.

Į Apygardos teismo kompetenciją patenka paveldimo turto administravimo klausimai, o taip pat nekilnojamojo turto nuosavybės bei nuomos klausimai, kai apmokestinama turto vertė ne didesnė kaip 253,95 EUR. Apygardos teismas kompetentingas nagrinėti šeimos bylas, įskaitant bylas dėl separacijos, santuokos nutraukimo, panaikinimo, taip pat skundus dėl apylinkės teismų sprendimų.

Civilines bylas Apygardos teisme nagrinėja vienas teisėjas be prisiekusiųjų. Jis apeliacine instancija nagrinėja skundus dėl apylinkės teismų sprendimų civilinėse ir baudžiamosiose bylose. Apeliacine tvarka byla nagrinėjama iš naujo, o Apygardos teismo sprendimas yra galutinis ir neskundžiamas.

Apygardos teismas taip pat kompetentingas nagrinėti prašymus dėl alkoholinių gėrimų prekybos viešojo maitinimo įstaigose licencijų ir apeliacine tvarka nagrinėja skundus dėl kitų žemesnės instancijos teisminių institucijų, pvz., Vienodų teisių direkcijos (*Director of Equality Investigations*), sprendimų.

Apylinkės teismas

[Apylinkės teismo](#) jurisdikcija yra vietinė ir ribota. Šeimos teisės srityje jis gali priimti sprendimus dėl išlaikymo, matymosi, globos, prieigos ir tėvystės nustatymo.

Apylinkės teismas kompetentingas nagrinėti bylas dėl sutarčių, nuomos, pirkimo ar kredito susitarimų, deliktų teisės, nuomos nemokėjimo ar neteisėto prekių sulaikymo, kurių vertė ne didesnė kaip 6 348,69 EUR. Taip pat jis paprastai kompetentingas spręsti dėl bet kurio teismo priimto sprendimo dėl skolos vykdymo, nagrinėti klausimus dėl įvairių licencijavimo nuostatų, pavyzdžiui, dėl prekybos svaigiaisiais gėrimais, taip pat nagrinėti ieškinius dėl tyčinės žalos atlyginimo, jei ieškinių suma neviršija 6 348,69 EUR.

Apylinkės teismas posėdžiauja įvairiose 24 šalies regionuose. Paprastai posėdis rengiamas atsižvelgiant į tai, kur buvo sudaryta sutartis arba kur gyvena ar dirba atsakovas, o licencijavimo bylose – į tai, kur yra, kur yra atitinkama viešojo maitinimo įstaiga.

Baudžiamieji teismai

Aukščiausiasis Teismas

[Aukščiausiasis Teismas](#) nagrinėja apeliacinius skundus dėl Apeliacinio baudžiamųjų bylų teismo sprendimų bylose, kuriose keliamas išimtinės visuomeninės svarbos teisės klausimas.

Apeliacinis baudžiamųjų bylų teismas

[Apeliacinis baudžiamųjų bylų teismas](#) nagrinėja asmenų, nuteistų pagal kaltinamąjį aktą apygardos teismo, Centrinio baudžiamųjų bylų teismo arba Specialiojo baudžiamųjų bylų teismo, apeliacinius skundus.

Specialusis baudžiamųjų bylų teismas

☞ **Specialusis baudžiamųjų bylų teismas** įkurtas nusikalstamoms veikoms nagrinėti, jei nustatoma, kad bendrosios kompetencijos teismai negali tinkamai užtikrinti veiksmingo teisingumo vykdymo ir taikos bei tvarkos visuomenėje išsaugojimo. Šis teismas posėdžiauja kaip trijų teisėjų kolegija, be prisiekusiųjų

Centrinis baudžiamųjų bylų teismas

☞ **Centrinis baudžiamųjų bylų teismas** tai Aukštojo teismo baudžiamųjų bylų skyrius. Jis nagrinėja bylas dėl sunkių nusikaltimų, įskaitant nužudymus, išžaginimą, valstybės išdavimą ir piratavimą, taip pat baudžiamąsias bylas pagal 2002 m. Konkurencijos aktą. Bylas nagrinėja vienas teisėjas ir prisiekusieji.

Apygardos baudžiamųjų bylų teismas

Apygardos baudžiamųjų bylų teismas nagrinėja bylas dėl nusikalstamų veikų, išskyrus tas, kurias gali nagrinėti Centrinis baudžiamųjų bylų teismas. Bylas nagrinėja vienas teisėjas ir prisiekusieji. Šis teismas nagrinėja apeliacinius skundus dėl apylinkės teismo sprendimų.

Apylinkės teismas

☞ **Apylinkės teismas** supaprastinta tvarka nagrinėja (daugiausia įstatymais numatytas) bylas dėl nusikalstamų veikų, už kurias traukiama baudžiamojon atsakomybėn supaprastinta tvarka, taip pat dėl kai kurių nusikalstamų veikų, už kurias baudžiamojon atsakomybėn traukiama pagal kaltinamąjį aktą. Bylas nagrinėja vienas teisėjas.

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos valstybės narės. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Europos Komisija nepriima jokios atsakomybės ar teisinių įsipareigojimų už šiame dokumente pateiktą ar nurodomą informaciją ar duomenis. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisyklės rasite puslapyje „Teisinė informacija“. Šiuo metu valstybės narės, atsakingos už svetainės puslapių, kuriuose pateikiamas nacionalinis turinys, administravimą, atnaujina šios svetainės turinį, atsižvelgdamos į planuojamą Jungtinės Karalystės išstojimą iš Europos Sąjungos. Jeigu svetainės turinys dar neatspindi Jungtinės Karalystės išstojimo fakto, toks neatitikimas yra netyčinis ir bus ištaisytas.

Paskutinis naujinimas: 28/03/2017

Bendrosios kompetencijos teismai - Graikija

Bendrosios kompetencijos teismai. Įžanga

Civiliniai teismai

Civiliniuose teismuose nagrinėjami visi privatinės teisės ginčai, taip pat šiems teismams įstatymais priskirtos pasirinktinės jurisdikcijos bylos.

Civiliniai teismai:

1. Aukščiausiasis Teismas (*Αρειος Πάγος*),
2. apeliaciniai teismai (*εφετεία*),
3. kelių narių pirmosios instancijos teismai (*πολυμελείς πρωτοδικεία*),
4. vieno nario pirmosios instancijos teismai (*μονομελείς πρωτοδικεία*),
5. apylinkės civiliniai teismai (*ειρηνοδικεία*).

Baudžiamieji teismai

Baudžiamieji teismai nagrinėja baudžiamąsias bylas.

Baudžiamieji teismai:

1. Aukščiausiasis Teismas,
2. penkių narių apeliaciniai teismai (*πενταμελή εφετεία*),
3. mišrieji prisiekusiųjų teismai (*μικτά ορκωτά δικαστήρια*),
4. mišrieji apeliaciniai prisiekusiųjų teismai (*μικτά ορκωτά εφετεία*),

5. trijų narių apeliaciniai teismai (*τριμελή εφετεία*),
6. trijų narių pirmosios instancijos baudžiamieji teismai (*τριμελή πλημμελειοδικεία*),
7. vieno nario pirmosios instancijos baudžiamieji teismai (*μονομελή πλημμελειοδικεία*),
8. apylinkės baudžiamieji teismai (*πταιματοδικεία*),
9. nepilnamečių teismai (*δικαστήρια ανηλίκων*).

Specialiais įstatymais nustatyta, kad baudžiamoji jurisdikcija priklauso ir šiems teismams:

- karo teismui (*στρατοδικείο*),
- laivyno teismui (*ναυτοδικείο*),
- oro pajėgų teismui (*αεροδικείο*).

Šie teismai bylas nagrinėja kaip specializuoti baudžiamieji teismai.

Šie teismai nagrinėja su sausumos, jūrų ar oro pajėgose tarnaujančių karių padarytais pažeidimais susijusias bylas.

Administraciniai teismai

Administraciniai teismai sprendžia valstybės valdžios institucijų ir piliečių administracinius ginčus.

Bendrosios kompetencijos administraciniai teismai – tai pirmosios instancijos administraciniai teismai (*διοικητικά πρωτοδικεία*) ir administraciniai apeliaciniai teismai (*διοικητικά εφετεία*).

- Atsižvelgiant į piniginę ginčo vertę, **pirmosios instancijos administraciniuose teismuose** bylas svarsto vienas arba trys teisėjai. Jie nagrinėja mokesčių bylas, privačių asmenų ir socialinės apsaugos arba socialinės politikos organizacijų, taip pat piliečių ir valstybės, savivaldybių ar bendruomenių administracinius ginčus.

Trijų narių pirmosios instancijos administraciniai teismai taip pat nagrinėja apeliacinius skundus dėl vieno nario pirmosios instancijos administracinių teismų sprendimų.

- **Administraciniai apeliaciniai teismai** nagrinėja apeliacinius skundus dėl trijų narių pirmosios instancijos administracinių teismų sprendimų. Be to, jie pirmąją instanciją nagrinėja prašymus panaikinti su valstybės tarnautojų darbo santykiais (atleidimu, nepaskyrimu į tam tikras pareigas ar nepaaukštinimu tarnyboje ir kt.) susijusius administracinius aktus.
- Bendrosios kompetencijos administracinių teismų sistemai priklauso ir **Generalinio viešojo administravimo inspektoriatas** (*Γενικός Επιθεωρητής Δημόσιας Διοίκησης*) institucija. Generalinis viešojo administravimo inspektorius atsakingas už administracinį minėtųjų administracinių teismų tikrinimą ir jų sprendimų apskundimą.
- **Valstybės Taryba** (*Συμβούλιο της Επικρατείας*) apskritai nagrinėja:

prašymus panaikinti administracinius aktus, jei pažeisti įstatymai, viršyti įgaliojimai arba piktnaudžiauta valdžia, esama nekompetencijos arba nesilaikyta formalių reikalavimų;

politikų, karių, valstybės tarnautojų ir kt. skundus dėl tarnybos tarybų (*υπηρεσιακά συμβούλια*) sprendimų dėl paaukštinimo tarnyboje, atleidimo, perkėlimo į žemesnes pareigas ir pan.;

kasacinius skundus dėl administracinių teismų sprendimų.

Teisinių duomenų bazės

1. [Aukščiausiojo Teismo](#) interneto svetainė. Šia duomenų baze galima naudotis **nemokamai**.
2. Graikijos piliečių, kurių gimimo vieta nežinoma, arba gimusių užsienyje, taip pat ne Graikijos piliečių [teistumo duomenų bazė](#).

Susijusios nuorodos

[Aukščiausiasis Teismas](#)

[Atėnų pirmosios instancijos teismas](#)

[Salonikų pirmosios instancijos teismas](#)

[Pirėjo pirmosios instancijos teismas](#)

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos valstybės narės. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Europos Komisija nepriima jokios atsakomybės ar teisinių įsipareigojimų už šiame dokumente pateiktą ar nurodomą informaciją ar duomenis. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisyklės rasite puslapyje „Teisinė informacija“. Šiuo metu valstybės narės, atsakingos už svetainės puslapių, kuriuose pateikiamas nacionalinis turinys, administravimą, atnaujina šios svetainės turinį, atsižvelgdamos į planuojamą Jungtinės Karalystės išstojimą iš Europos Sąjungos. Jeigu svetainės turinys dar neatspindi Jungtinės Karalystės išstojimo fakto, toks neatitikimas yra netyčinis ir bus ištaisytas.

Paskutinis naujinimas: 25/06/2018

Bendrosios kompetencijos teismai - Ispanija

Dėmesio! Šiame puslapyje originalo kalba ([es](#)) neseniai atlikta pakeitimų. Puslapį jūsų pasirinkta kalba šiuo metu rengia mūsų vertėjai.

1978 m. Ispanijos Konstitucijos 117 straipsnyje nustatyta, kad teismų sistema ir veikla grindžiama vieningo teisingumo principu.

Pagal šį principą nustatyta bendra jurisdikcija, priskiriama vienam teisėjų, priklausančių bendrosios kompetencijos teismams, korpusui

Yra daug teismų, kurių darbas paskirstomas pagal jurisdikcijos sritis: nagrinėjimą klausimą, svarbą, asmenis, funkcijas ar teritoriją, nes skirtingą jurisdikciją turinčių teismų įvairovė neprieštarauja vieningo teisingumo principui.

Bendrosios kompetencijos teismai. Įžanga

1978 m. Ispanijos Konstitucijoje nustatyta, kad Ispanija yra teisinė socialinė ir demokratinė valstybė, kurioje laisvė, teisingumas, lygybė ir politinis pliuralizmas ginami kaip svarbiausios teisinės sistemos vertybės.

Konstitucijos VI antraštinė dalis skiriama teismams, o jos 117 straipsnyje patvirtinama, kad teismų sistema ir veikla grindžiama vieningo teisingumo principu.

Visais šiais principais grindžiama Ispanijos teismų sistema, kurioje nustatyta bendra jurisdikcija, priskiriama vienam teisėjų, priklausančių bendrosios kompetencijos teismams, korpusui.

Yra daug teismų, kurių darbas paskirstomas pagal jurisdikcijos sritis: nagrinėjimą klausimą, svarbą, asmenis, funkcijas ar teritoriją, nes skirtingą jurisdikciją turinčių teismų įvairovė neprieštarauja vieningo teisingumo principui.

Bendrosios kompetencijos teismai yra tie, kurie reglamentuojami Konstitucinio teismų įstatymo, taikant 1978 m. Ispanijos Konstitucijos 122 straipsnį.

Būtina išskirti tris pagrindinius aspektus:

- teritorinį aspektą;
- ar teismą sudaro vienas teisėjas, ar teisėjų kolegija;
- jurisdikciją.

Teritorinis aspektas

Pagal 1985 m. liepos 1 d. Konstitucinio teisminių institucijų įstatymo Nr. 6/1985 preambulės nuostatas valstybė padalijama į **teismines teritorijas**: savivaldybes, apygardas, provincijas ir autonomines sritis, kuriose teisminę valdžią vykdo taikos teismai (*Juzgados de Paz*), pirmosios instancijos ir tyrimo teismai (*Juzgados de Primera Instancia e Instrucción*), administraciniai teismai (*Juzgados*

de lo Contencioso-Administrativo), socialinių reikalų teismai (*Juzgados de lo Social*), kalėjimų priežiūros teismai (*Juzgados de Vigilancia Penitenciaria*) ir nepilnamečių teismai (*Juzgados de Menores*), provincijos teismai (*Audiencias Provinciales*) ir aukštesnieji teisingumo teismai (*Tribunales Superiores de Justicia*).

Visoje šalies teritorijoje teisminę valdžią vykdo Nacionalinis Teismas (*Audiencia Nacional*), Aukščiausiasis Teismas (*Tribunal Supremo*), centriniai tyrimo teismai (*Juzgados Centrales de Instrucción*) ir administraciniai teismai (*Juzgados de lo Contencioso-Administrativo*).

Vienas teisėjas ar teisėjų kolegija

Dėl **vieno teisėjo ar teisėjų kolegijos** pažymėtina, kad visuose teismuose, išskyrus Aukščiausiąjį Teismą, Nacionalinį Teismą, aukštesniuosius teisingumo teismus ir provincijos teismus, bylas nagrinėja vienas teisėjas.

Aukščiausiajį Teismą sudaro pirmininkas, kolegijų pirmininkai ir teisėjai, kurie nustato kiekvienai kolegijai ir skyriui taikomus teisės aktus. Yra penkios kolegijos: civilinių, baudžiamųjų, administracinių, socialinių ir karo bylų kolegijos.

Nacionalinį Teismą sudaro pirmininkas, kolegijų pirmininkai ir teisėjai, kurie nustato kiekvienai kolegijai ir skyriui (apeliacinių, baudžiamųjų, administracinių ir socialinių bylų) taikomus teisės aktus.

Aukštesniuosiuose teisingumo teismuose yra keturios kolegijos (civilinių, baudžiamųjų, administracinių ir socialinių bylų). Juos sudaro pirmininkas, kuris taip pat yra civilinių ir baudžiamųjų bylų kolegijų pirmininkas, kolegijų pirmininkai ir teisėjai, nustatantys kiekvienai kolegijai taikomus teisės aktus.

Provincijos teismus sudaro pirmininkas ir du ar daugiau teisėjų. Teismai yra kompetentingi spręsti civilines ir baudžiamąsias bylas, jų skyrių sudėtis gali būti vienoda.

Teismų administracija

Konstituciniame teisminių institucijų įstatyme teismų administracija apibrėžiama kaip pagalbinio pobūdžio įstaiga, kuri padeda teisėjams ir teismams vykdyti teisminę veiklą.

Ji įsteigta siekiant, kad teismo procesas būtų veiksmingesnis, efektyvesnis ir skaidresnis, paspartinti procedūras ir skatinti įvairių institucijų bendradarbiavimą ir jų veiklos koordinavimą. Taigi teismų administracijos veikla vykdoma įsipareigojant užtikrinti kokybišką viešąją paslaugą, kuri būtų pasiekama žmonėms, atitiktų konstitucines vertybes ir tenkintų esamus piliečių poreikius.

Tai yra naujas organizacinis modelis, kuriame taikomi naujoviški valdymo metodai. Jį sudaro įvairūs administraciniai vienetai: tiesioginę paramą teikiantys procesiniai vienetai (atitinkantys senuosius teismus (*juzgados*)), kurie padeda teisėjams vykdyti savo teismines funkcijas, ir bendrosios procesinės tarnybos, kurioms vadovauja teismų pareigūnai ir kurios atlieka visas neteismines funkcijas, pvz., priima dokumentus, tvarko šaukimus į teismą, įgyvendina sprendimus, vykdo neteismines procedūras, priima prašymus dėl nagrinėtinų ieškinių, perduoda šalims informaciją, šalina procedūrinius trūkumus ir t. t.

Bendrosios procesinės tarnybos yra trijų rūšių:

- bendroji visuotinė tarnyba;
- bendroji proceso organizavimo tarnyba;
- bendroji vykdymo tarnyba.

2010 m. lapkričio mėn. naujas organizacinis teisminių institucijų administravimo modelis pradėtas taikyti Burgose ir Mursijoje. 2011 m. vasario mėn. teismų administracija buvo įsteigta Kaserese ir Ciudad Realyje, o birželio mėn. – Leone, Kuenkoje ir Meridoje. 2013 m. ją numatoma įsteigti Seutoje ir Meliljoje. Šis organizacinis modelis taikomas kartu su senuoju teismų modeliu, kuris galioja visose kitose teritorijose.

Jurisdikcija

Pagal Ispanijos teismų sistemą bendrosios kompetencijos teismai skirstomi į **keturias teisenas**:

civilinė: civilinei teisei priklauso bylos, kurių nagrinėjimas nėra aiškiai priskiriamas kitų teismų teisei. Todėl ją galima laikyti bendro pobūdžio teise;

baudžiamoji: baudžiamajai teisei priskiriamas baudžiamųjų bylų nagrinėjimas ir sprendimų priėmimas jose. Ispanijos teisei būdinga tai, kad iš baudžiamosios atsakomybės kylanti civilinė atsakomybė gali būti nagrinėjama kartu su baudžiamąja. Tokiu atveju teismas priima sprendimą dėl atitinkamo žalos ir nuostolių, patirtų dėl nusikaltimo ar nusižengimo, atlyginimo;

administracinė: vykdančią administracinę teisena kontroliuojamas valstybės institucijų veiklos teisėtumas ir turinės atsakomybės ieškiniai prieš šias institucijas;

socialinė: nagrinėjami tiek socialinės teisės srities individualūs ginčai tarp darbuotojo ir darbdavio dėl darbo sutarties, kolektyvinės derybos, su socialine apsauga susiję ieškiniai arba ieškiniai prieš valstybę, kai ji yra atsakinga pagal darbo teisę.

Be šių keturių teisenų, Ispanijoje yra karinė teisena.

Karinė teisena yra vieningo teisingumo principo išimtis.

☑ **Konstitucijoje** nustatyti principai, pagal kuriuos reglamentuojama teismų veikla, ir valstybės teisminių institucijų vienybė, išlaikant karo teismo specifiškumą – šis teismas veikia tik karinėje srityje, o esant apsiausčiai bet kokių atveju taikomi Konstitucijos principai pagal pagrindinio teisės akto 117 straipsnio 5 dalį.

Taikos metu karo teismo jurisdikcija griežtai ribojama karine sritimi, ji apima Baudžiamajame karo kodekse prie nusikaltimų priskiriamas veikas, o kariuomenę dislokovus už šalies teritorijos ribų jurisdikcija išplečiama įtraukiant bet kokių rūšių nusikaltimus. Konstituciniame karo teismų jurisdikcijos ir organizacinės sistemos įstatyme Nr. 4/1987 nustatyta, kad karo metu ši sritis keičiama, nors tokį sprendimą turi priimti Generaliniai Rūmai ir vyriausybė, jei ji yra įgaliota.

Karo teismus sudaro profesionalūs kariai, ginkluotųjų pajėgų nariai ir Gynybos ministerijos atstovai.

Karo teismai yra šie: teritoriniai teismai (*Juzgados Togados Territoriales*), centriniai teismai (*Juzgados Togados Centrales*), teritoriniai karo teismai (*Tribunales Militares Territoriales*) ir Centrinis karo teismas (*Tribunal Militar Central*). Tačiau karo teismų hierarchijoje svarbiausia yra Aukščiausiojo Teismo penktoji kolegija.

Sukūrus Aukščiausiojo Teismo karinių bylų kolegiją, kuriai Aukščiausiojo Teismo nustatyta tvarka ir pagal jo narių statutą taikomos tos pačios taisyklės kaip ir kitoms kolegijoms, nustatytas Karo teismo ir Aukščiausiojo Teismo, kurie įeina į teisinių institucijų sistemą, aukščiausio lygmens vientisumas.

Kadangi minėtą kolegiją sudaro bendrosios kompetencijos teismo ir karo teismo teisėjai, taip užtikrinama aukščiausio lygmens teismo veiklos pusiausvyra; kolegija paprastai nagrinėja kasacinius skundus ir peržiūri sprendimus, net pagrįstai atsižvelgdama į išorės ekspertų žinias, kai nagrinėja tam tikrų aukštas karines pareigas einančių asmenų veikas.

Ispanijoje nėra ypatingosios teisenos, tačiau galima pažymėti, kad pagal nurodytas teiseas sukurti konkrečių sričių specializuoti teismai. Tai, pavyzdžiui, teismai, kuriuose nagrinėjamos smurto prieš moteris bylos, kalėjimų priežiūros ar nepilnamečių teismai. Šie teismai yra bendrosios kompetencijos teismai, tačiau jų specializacija – konkrečių sričių bylos. Daugiau informacijos pateikiama skyrelyje „Specializuoti Ispanijos teismai“.

Nagrinėdami keturias esamas teiseas, apžvelgsime įvairių teismų jurisdikciją šiose srityse.

Civilinė teisena

Civilinės teisenos srityje jurisdikcija priskiriama Aukščiausiojo Teismo pirmajai kolegijai, Aukštesniojo teisingumo teismo civilinių ir baudžiamųjų bylų kolegijai, provincijos teismų civilinių bylų skyriams, pirmosios instancijos teismams, taikos teismams ir kai kuriems specializuotiems teismams (šeimos teismams, komerciniams teismams, Bendrijos prekių ženklų teismams, teismams, kuriuose nagrinėjamos smurto prieš moteris bylos).

Komerciniai teismai, Bendrijos prekių ženklų teismai ir teismai, kuriuose nagrinėjamos smurto prieš moteris bylos, išsamiai aptariami skyrelyje „Specializuoti Ispanijos teismai“.

Baudžiamoji teisena

Baudžiamosios teisenos srityje jurisdikcija priskiriama Aukščiausiojo Teismo antrajai kolegijai, Nacionalinio teismo baudžiamųjų bylų kolegijai, aukštesniųjų teisingumo teismų civilinių ir baudžiamųjų bylų kolegijai, provincijos teismų baudžiamųjų bylų skyriams, baudžiamųjų bylų teismams, tyrimo teismams, nepilnamečių teismams, kalėjimų priežiūros teismams, teismams, kuriuose nagrinėjamos smurto prieš moteris bylos, ir taikos teismams.

Nepilnamečių teismai, kalėjimų priežiūros teismai ir teismai, kuriuose nagrinėjamos smurto prieš moteris bylos, išsamiai aptariami skyrelyje „Specializuoti Ispanijos teismai“.

Administracinė teisena

Administracinę teisena vykdančią teismų organai yra šie: Aukščiausiojo Teismo trečioji kolegija, Nacionalinio teismo administracinių bylų kolegija, aukštesniųjų teisingumo teismų administracinių bylų kolegija ir administraciniai teismai.

Socialinė teisena

Socialinę teisena vykdo Aukščiausiojo Teismo ketvirtoji kolegija, Nacionalinio teismo socialinių bylų kolegija, aukštesniųjų teisingumo teismų socialinių bylų kolegija ir socialinių reikalų teismai.

Visų nurodytų organų jurisdikcija nustatyta [Konstituciniame teisminių institucijų įstatyme](#).

Susijusios nuorodos

[ISPANIJOS GENERALINĖ TEISMINIŲ INSTITUCIJŲ TARYBA](#)

[KONSTITUCINIS TEISMINIŲ INSTITUCIJŲ ĮSTATYMAS](#)

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos valstybės narės. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Europos Komisija nepriima jokios atsakomybės ar teisinių įsipareigojimų už šiame dokumente pateiktą ar nurodomą informaciją ar duomenis. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisykles rasite puslapyje „Teisinė informacija“. Šiuo metu valstybės narės, atsakingos už svetainės puslapių, kuriuose pateikiamas nacionalinis turinys, administravimą, atnaujina šios svetainės turinį, atsižvelgdamos į planuojamą Jungtinės Karalystės išstojimą iš Europos Sąjungos. Jeigu svetainės turinys dar neatspindi Jungtinės Karalystės išstojimo fakto, toks neatitikimas yra netyčinis ir bus ištaisytas.

Paskutinis naujinimas: 12/03/2019

Bendrosios kompetencijos teismai - Prancūzija

Dėmesio! Šiame puslapyje originalo kalba ([fr](#)) neseniai atlikta pakeitimų. Puslapį jūsų pasirinkta kalba šiuo metu rengia mūsų vertėjai.

Šiame skyriuje rasite Prancūzijos bendrosios kompetencijos teismų apžvalgą.

Bendrosios kompetencijos teismai. Įžanga

Pirmosios pakopos teismai

Civilinių bylų teismai

1. Apygardos teismas

Apygardos teismas sprendžia privačių asmenų konfliktus (civilines bylas) dėl didesnių kaip 10 000 EUR sumų.

Be to, nesvarbu reikalavimo suma, jo jurisdikcijai priklauso šios sritys:

- civilinės būklės klausimai – santuoka, tėvystės nustatymas, įvaikinimas, asmens paskelbimas dingusiu (*déclarations d'absence*);
- civilinės būklės įrašų pataisos;
- paveldėjimas;
- baudos (*amendes civiles*), paskirtos valstybės tarnautojų (*officiers d'état civil*);
- ieškiniai dėl nekilnojamojo turto (*actions immobilières*);
- asociacijų likvidavimas;
- apsauga nuo kreditorių (*sauvegarde*), teisminis teisių gynimas (*redressement judiciaire*), teisminis likvidavimas (*liquidation judiciaire*), kai skolininkas nėra nei verslininkas, nei asmuo, įtrauktas į amatų ir komercijos rūmų registrą (*répertoire des métiers*);
- nelaimingų atsitikimų darbe ir profesinių ligų draudimas asmenims, dirbantiems žemės ūkyje ne pagal darbo sutartis;
- registravimo mokesčiai (*droits d'enregistrement*), žemės registravimo mokesčiai (*taxes de publicité foncière*), žyminiai mokesčiai (*droits de timbre*) ir netiesioginiai mokesčiai, bei kiti mokesčiai, analogiški tokiems mokesčiams, užmokesčiams ar įmokoms;

- komercinė nuoma (*baux commerciaux*), išskyrus ginčus dėl nuomos užmokesčio nustatymo peržiūrimai ar atnaujinamai nuomai, profesinės ar individualios veiklos turto nuomą (*baux professionnels*), ar laikinos darbo sutartys komercinėje srityje (*conventions d'occupation précaire en matière commerciale*);
- reikalavimai dėl falsifikavimo (*inscription en faux*), pareikšti ginčijant autentiškus dokumentus (*actes authentiques*);
- ieškiniai dėl viešo ar neviešo, žodinio ar rašytinio šmeižto (*diffamation*) arba įžeidimo (*injure*).

Baudžiamųjų bylų teismas (*tribunal correctionnel*) yra apygardos teismo **baudžiamųjų bylų padalinys**, kompetentingas nagrinėti bylas dėl nusikaltimų (*délits*), žr toliau.

Apygardos teismą sudaro profesionalūs teisėjai: pirmininkas, vicepirmininkai, teisėjai, **Respublikos prokuroras**, viceprokurorai, pavaduotojai.

Dar yra **specializuotų teisėjų**, kaip antai:

- **nepilnamečių bylų teisėjas** (*juge des enfants*) kompetentingas imtis nepilnamečių, kuriems gresia pavojus, apsaugos priemonių ir priimti sprendimus dėl nepilnamečių nusikalstamos veikos (pažeidimų ir nusikaltimų). Jeigu baudžiamojoje byloje teisėjas priima sprendimą ne viešai, jis gali skirti tik auklėjamąsias priemones (*mesures éducatives*). Jeigu teisėjas pirmininkauja nepilnamečių teismui, jis posėdžiauja kartu su dviem tarėjais (*assesseurs*), kurie nėra profesionalūs teisėjai, ir tokiu atveju teismas gali skirti auklėjamąsias priemones arba, jei reikia, paskelbti nuosprendį.
- **Nuosprendžių vykdymo teisėjas** (*juge de l'application des peines*) nusprendžia, kaip nuosprendis (įskaitant laisvės atėmimo bausmę) bus vykdomas. Kai byla užbaigta ir nuteistasis jau kali, jis gali pakeisti bausmę (pvz., pakeisti įkalinimo vietą, iš dalies atleisti nuo bausmės atlikimo, lygtinai išleisti į laisvę, skirti elektroninį stebėjimą); jei nuteistasis lieka laisvėje, teisėjas privalo stebėti ir kontroliuoti, kaip jis atlieka bausmę (pvz., lygtinį laisvės atėmimą su bandomuoju laikotarpiu, visuomenei naudingą darbą, socialinės teisminės priežiūros bausmę ir pan.).
- **Ikiteisminio tyrimo teisėjui** pavedama, kontroliuojant apeliacinio teismo ikiteisminio tyrimo skyriui, atlikti visus veiksmus, reikalingus išaiškinti tiesai. Jis surenka visus kaltinamą pagrindžiančius ar panaikinančius bylos duomenis. Manydamas, kad tyrimas baigtas, jis gali paskelbti nutartį nutraukti bylą arba perduoti tiriamąjį asmenį į prisiekusiųjų teismą arba baudžiamųjų bylų teismą bylos nagrinėjimui. Ikiteisminio tyrimo teisėjas negali pats inicijuoti bylos. Į jį turi kreiptis Respublikos prokuroras arba nukentėjęsysis, pateikęs skundą ir prašantis laikyti jį civiline šalimi baudžiamojoje byloje.

Apygardos teismas paprastai įkuriamas **departamento centre**, tačiau jis gali būti steigiamas ir kitose savivaldybėse. 2013 m. sausio 1 d. duomenimis, veikia 161 apygardos teismas.

2. Apylinkės teismas

Apylinkės teismas sprendžia privačių asmenų konfliktus (civilines bylas), **kurių suma neviršija 10 000 EUR**.

Be to, jam suteikta **kompetencija tam tikrose srityse** (pvz., darbo užmokesčio arešto, rentos iki gyvos galvos, su rinkimais susijusių ginčų, būsto nuomos sutarčių srityje) ir **administracinė kompetencija**. Pavyzdžiui, vyresnysis apylinkės teismo tarnautojas įgaliotas išduoti pilietybės pažymą.

Šio teismo **baudžiamųjų bylų padalinio** – policijos teismo – jurisdikcijai priskirta priimti sprendimus dėl **penktosios kategorijos pažeidimų** (žr. toliau).

Be to, apylinkės teismas atlieka **globos teisėjo** funkcijas, išskyrus bylas dėl nepilnamečių, kurie pagal 2009 m. gegužės 12 d. įstatymą patenka į šeimos bylų teismo prie apygardos teismo jurisdikciją. Jis užtikrina pažeidžiamų suaugusių asmenų apsaugą kontroliuodamas jų turto valdymą.

Apylinkės teismą sudaro vienas ar keli teisėjai, tačiau bylą sprendžia vienas teisėjas.

Apylinkės teismo buveinė paprastai būna **apylinkės (arrondissement) centre**. 2013 m. sausio 1 d. duomenimis, veikia 307 apylinkės teismai.

3. Vietos teismai

Vietos teisėjai nagrinėja privačių asmenų **civilinius ginčus**, kurių sumos **mažesnės nei 4 000 EUR**.

Jie taip pat kompetentingi priimti sprendimus dėl **4 pirmųjų kategorijų pažeidimų**.

Prokuratūrai atstovauja vienas ministerijos pareigūnas.

4. Komercinių bylų teismas

Komercinių bylų teismas nagrinėja **ginčus**, susijusius su prekybininkų tarpusavio įsipareigojimais, kredito įstaigų tarpusavio įsipareigojimais ir įsipareigojimais tarp jų bei ginčus, susijusius su komercinėmis bendrovėmis arba prekybos sandoriais tarp bet kokių asmenų. Be to, jis vykdo **procedūras, susijusias su sunkumų patiriančiomis įmonėmis**.

Komercinių bylų teismą sudaro neprofesionalūs teisėjai, visi jie yra prekybininkai. Teisėjus 2 arba 4 metams renka rinkimų kolegija, sudaryta iš esamų ir buvusių teisėjų bei prekybininkų delegatų (išrinktų komercijos bylų teismo jurisdikcijai priklausančioje teritorijoje).

2013 m. sausio 1 d. duomenimis, veikia **134 komercinių bylų teismai**.

5. Darbo santykių teismas

Darbo santykių teismas įgaliotas spręsti **individualius darbdavių ir darbuotojų ginčus** dėl darbo sutarties ar sutarties dėl profesinės praktikos.

Jį sudaro renkami teisėjai, lygiomis dalimis atstovaujantys darbuotojams ir darbdaviams. Jis suskirstytas į 5 specializuotus skyrius (vadovavimo, pramonės, prekybos ir prekybos paslaugų, žemės ūkio, kitos veiklos). Jeigu 4 teisėjų balsai pasiskirsto po lygiai, darbo santykių teismui vadovauja apylinkės teismo teisėjas.

Departamente yra vienas arba keli darbo santykių teismai, bent vienas jų yra apygardos teismo jurisdikcijai priklausančioje teritorijoje.

Šiuo metu yra 210 darbo santykių teismų.

6. Socialinių reikalų teismas

Socialinių reikalų teismas nagrinėja **ginčus tarp socialinės apsaugos institucijų ir vartotojų** (pvz., narystės teisių (dalyvavimo socialinės apsaugos sistemoje), išmokų skyrimo ir išmokėjimo problemas ir pan.).

Jį sudaro pirmininkas (apygardos teismo teisėjas) ir tarėjai neprofesionalai, kuriuos pirmasis Apeliacinio teismo pirmininkas skiria trejiems metams iš sąrašo, kurį regiono jaunimo, sporto ir socialinės sanglaudos reikalų direktorius parengia didžiausių profesinių organizacijų teikimu. Savo nuomonę pareiškia ir Socialinių reikalų teismo pirmininkas.

Veikia 115 socialinių reikalų teismų.

7. Negalios bylų teismas

Negalios bylų teismas (*tribunal du contentieux de l'incapacité*) kompetentingas nagrinėti ginčus dėl socialiai apdraustų asmenų negalios ar nedarbingumo, t. y., ginčus dėl negalios, atsiradusios dėl profesinės ar kitos ligos ar dėl nelaimingo atsitikimo darbe arba ne darbo vietoje.

Jį sudaro pirmininkas (garbės teisėjas ar kompetentingas specialistas), darbuotojams atstovaujantis tarėjas ir darbdaviams ar nepriklausomiems darbuotojams atstovaujantis tarėjas (abu skiriami trejiems metams apeliacinio teismo, kurio jurisdikcijoje yra atitinkamas negalios bylų teismas, pirmojo pirmininko iš sąrašo, parengto regiono jaunimo, sporto ir socialinės sanglaudos reikalų direktorius parengia didžiausių profesinių organizacijų teikimu).

Veikia 26 negalios bylų teismai.

Nacionalinis negalios bylų ir draudimo nuo nelaimingų atsitikimų darbe tarifavimo teismas yra šių teismų apeliacinė instancija, be to, jame pirmąją ir paskutinąją instanciją sprendžiami ginčai, susiję su draudimo nuo nelaimingų atsitikimų darbe tarifavimu.

8. Paritetinis žemės ūkio naudmenų nuomos sandorių teismas

Paritetinis žemės ūkio naudmenų nuomos sandorių teismas kompetentingas nagrinėti **ginčus tarp žemės ūkio naudmenų nuomotojų ir nuomininkų**, susijusius su įvairių formų žemės nuoma ir panaudojimu (*fermage, métayage, baux à cheptel, baux à domaine congéable, baux à complants, baux emphytéotiques, or contrats d'exploitation de terres à vocation pastorale*).

Paritetiniam žemės ūkio naudmenų nuomos sandorių teismui pirmininkauja apylinkės teisėjas. Jam padeda 4 renkami tarėjai neprofesionalai: 2 savininkai ir 2 ūkininkai nuomininkai, renkami 6 metams iš sąrašų, kuriuos parengia savivaldybių merai rinkiminių sąrašų rengimo komisijos teikimu.

Baudžiamųjų bylų teismai

1. Prisiekiusiųjų teismas

Prisiekusiųjų teismas kompetentingas nagrinėti **bylas dėl nusikaltimų**, t. y., dėl **pačių sunkiausių įstatymų pažeidimų**, už kuriuos gali būti baudžiama laisvės atėmimu nuo 10 metų iki gyvos galvos.

Šio teismo **jurisdikcijai priklauso visas departamentas**, tačiau jis nedirba nuolat. Jo posėdžiai skiriami kiekvienu atskiru atveju pagal poreikį. Didžiausiuose departamentuose šis teismas veikia beveik nuolat.

Jį sudaro 3 profesionalūs teisėjai: vienas pirmininkas (kolegijos pirmininkas arba patarėjas prie apeliacinio teismo), 2 tarėjai (patarėjai prie apeliacinio teismo arba departamento, kuriame vyksta posėdžiai, apygardos teismo teisėjai), prisiekusiųjų žiuri (6 burtų keliu parinkti piliečiai). Jeigu nusikaltimą padaro nepilnamečiai, prisiekusiųjų teismas atlieka ir nepilnamečių reikalų prisiekusiųjų teismo funkciją. Tada profesionalūs tarėjai eina vaikų bylų teisėjo pareigas.

Kai kuriuos nusikaltimus, padarytus pažeidžiant terorizmo, karo ar prekybos narkotikais sričių įstatymus, nagrinėja tik iš profesionalių teisėjų sudarytas prisiekusiųjų teismas.

Prokuratūrai atstovauja generalinis advokatas.

2. Baudžiamųjų bylų teismas

Baudžiamųjų bylų teismas (*tribunal correctionnel*) kompetentingas nagrinėti bylas dėl **nusikaltimų**, t. y **veikos**, už kurią baudžiama maksimalia 10 metų laisvės atėmimo bausme arba ne mažesne kaip 3 750 EUR bauda. Baudžiamųjų bylų teismas priklauso apygardos teismui. Jei nėra teisinių prielaidų, kad įstatymo pažeidimą turi nagrinėti vienintelis teisėjas, baudžiamųjų bylų teismą dažniausiai sudaro 3 profesionalūs teisėjai.

Prokuratūrai atstovauja Respublikos prokuroras arba vienas iš jo pavaduotojų.

3. Policijos teismas

Policijos teismas (*tribunal de police*) kompetentingas nagrinėti penktosios kategorijos **pažeidimus**. Jis įsikūręs apylinkės teisme. Šiam teismui pirmininkauja apylinkės teisėjas, kuris vienas priima sprendimus.

Prokuratūrai atstovauja Respublikos prokuroras arba vienas iš jo pavaduotojų.

4. Vietos teismai

Vietos teismas (*jurisdiction de proximité*) nagrinėja bylas dėl 1–4 kategorijų **pažeidimų**. Jis įsikūręs apylinkės teisme. Šiam teismui pirmininkauja vietos teisėjas, kuris vienas priima sprendimus.

Prokuroro funkcijas paprastai atlieka policijos komisaras.

5. Specializuoti teismai

Taip pat veikia specializuoti teismai, kurie kompetentingi nagrinėti tam tikras baudžiamąsias bylas, kaip antai laivybos komerciniai teismai (*tribunaux maritimes commerciaux*), kurių šiuo metu yra 14 ir kurie sprendžia tam tikros rūšies laivybos nusikaltimų bylas.

Antrosios pakopos teismai

Apeliacinis teismas, remdamasis teisės normomis ir atsižvelgdamas į faktines aplinkybes, pakartotinai nagrinėja **bylas, jau išnagrinėtas** pirmosios pakopos teismų.

Jį sudaro tikrai profesionalūs teisėjai: pirmasis pirmininkas, skyrių pirmininkai ir patarėjai (išskyrus apeliacinį prisiekusiųjų teismą, žr. toliau).

Kiekvieną teismą sudaro **specializuoti skyriai** (civilinių, socialinių, komercinių ir baudžiamųjų bylų), kurių kiekvieną sudaro trys profesionalūs teisėjai: teisėjų kolegijos pirmininkas ir du teisėjų kolegijos nariai.

Prisiekusiųjų teismo sprendimus apeliacine instancija nagrinėja kitas prisiekusiųjų teismas, paskirtas kasacinio teismo baudžiamųjų bylų skyriaus. **Apeliacinį prisiekusiųjų teismą** sudaro 9 prisiekusieji.

Nacionalinis negalios bylų ir draudimo nuo nelaimingų atsitikimų darbe tarifavimo teismas yra negalios bylų teismų apeliacinė instancija.

Prokuratūrai atstovauja Generalinis prokuroras arba vienas iš jo pavaduotojų ar generalinių advokatų.

Kasacinis teismas

Kasacinis teismas yra **aukščiausiasios bendrosios kompetencijos teismas**. Jis posėdžiauja Paryžiuje. Jo pareiga – iš naujo nevertinant faktų, tikrinti, ar teismų **sprendimai atitinka** teisės normas. Taigi kasacinis teismas nėra trečiosios pakopos teismas, tačiau jis užtikrina **teismų praktikos vientisumą** ir atlieka **teisės ir teisėtumo užtikrinimo reguliuojamojo organo** funkciją.

Jį kreipiasi asmuo, kurio atžvilgiu teismas arba prokuroras priėmė sprendimą, šį sprendimą **apskųsdamas kasacine tvarka**.

Jeigu teismas mano, kad ginčytas sprendimas priimtas nesilaikant teisės normų, **tą sprendimą panaikina**. Tada byla persiunčiama į teismą ir turi būti svarstoma pakartotinai.

Priešingu atveju jis **atmeta skundą**, ir tai reiškia, kad ginčytas sprendimas yra galutinis.

Išimties tvarka, jeigu netikslinga byla pakartotinai nagrinėti iš esmės, kasacinis teismas gali **sprendimą panaikinti nepersiųsdamas bylos**. Be to, jis gali, sprendimą panaikindamas ir bylos nepersiųsdamas nagrinėti iš naujo, nutraukti ginčą, jeigu byla iš esmės nagrinėjusių teisėjų nenuginčijamai nustatyti ir įvertinti faktai leidžia jam taikyti atitinkamą teisės taisyklę.

Kasacinis teismas padalytas į skyrius (turi tris civilinių bylų skyrius, vieną komercinių bylų skyrių, vieną socialinių bylų skyrių, vieną baudžiamųjų bylų skyrių). Kiekvieną jų sudaro profesionalūs teisėjai, pirmininkas ir patarėjai. Atsižvelgdamas į bylos pobūdį, jis gali sprendimus priimti mišriuose skyriuose (bent trijuose skyriuose) arba plenarinėje asamblėjoje (joje posėdžiauja pirmasis pirmininkas, skyrių pirmininkai ir teisėjų kolegijos nariai).

Prokuratūrai atstovauja **generalinis prokuroras** ir generaliniai advokatai.

Teisinių duomenų bankai

Teisinių duomenų bazėmis Prancūzijoje rūpinasi Viešoji platinimo internete tarnyba. Svetainėje [Légifrance](#) pateikiami Kasacinio teismo ir apeliacinių teismų sprendimai:

- Bazėje „CASS“ pateikiami paskelbti Kasacinio teismo sprendimai,
- bazėje „INCA“ pateikiami neskelbti sprendimai, o
- bazėje „CAPP“ pateikiami apeliacinių teismų sprendimai.

Ar duomenų baze galima naudotis nemokamai?

Taip, duomenų baze galima naudotis **nemokamai**.

Trumpas turinio aprašymas

Sprendimai pateikiami prancūzų kalba, **kai kurie sprendimai yra išversti į anglų, arabų ir kinų kalbas**.

- Bazėje „CASS“ saugoma 120 000 sprendimų, ir kasmet jų skaičius padidėja 2 100.
- Bazėje „INCA“ saugoma 246 000 sprendimų, ir kasmet jų skaičius padidėja 10 000.
- Bazėje „CAPP“ saugoma 19 000 sprendimų, ir kasmet jų skaičius padidėja 20 000.

Susijusios nuorodos

[Teismų jurisdikcija. Prancūzija](#)

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos valstybės narės. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Europos Komisija nepriima jokios atsakomybės ar teisinių įsipareigojimų už šiame dokumente pateiktą ar nurodomą informaciją ar duomenis. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisykles rasite puslapyje „Teisinė informacija“. Šiuo metu valstybės narės, atsakingos už svetainės puslapių, kuriuose pateikiamas nacionalinis turinys, administravimą, atnaušina šios svetainės turinį, atsižvelgdamos į planuojamą Jungtinės Karalystės išstojimą iš Europos Sąjungos. Jeigu svetainės turinys dar neatspindi Jungtinės Karalystės išstojimo fakto, toks neatitikimas yra netyčinis ir bus ištaisytas.

Paskutinis naujinimas: 19/09/2013

Bendrosios kompetencijos teismai - Italija

Šiame skyriuje pateikiama informacija apie Italijos bendrosios kompetencijos teismų organizavimą.

Bendrosios kompetencijos teismai. Įvadas

Bendrosios kompetencijos teismų jurisdikcija yra dvejopa:

- **civilinė jurisdikcija**, kai siekiama užtikrinti privačių subjektų teisių teisinę apsaugą jų tarpusavio santykiuose arba privačių subjektų ir viešo administravimo institucijų santykiuose, jeigu vykdydamos savo pareigas institucijos pažeidžia subjektines asmens teises;
- **baudžiamoji jurisdikcija**, kai teismas turi nuspręsti, ar prokuroras pagrįstai iškėlė baudžiamąją bylą konkrečiam asmeniui.

Civilinį ir baudžiamąjį procesą reglamentuoja atskiros procesinės taisyklės: **Civilinio proceso kodeksas** (*codice di procedura civile*) ir **Baudžiamojo proceso kodeksas** (*codice di procedura penale*).

Baudžiamąją bylą kelia bendrosios kompetencijos teismų sistemos narys, einantis prokuroro pareigas (*pubblico ministero*; žr. Konstitucijos 107 straipsnio paskutinę pastraipą).

Civilinę bylą gali iškelti bet kuris valstybės sektoriaus subjektas arba privatus asmuo (*l'attore*, ieškovas) kitam subjektui, kuriam pareiškiamas ieškinys (*il convenuto*, atsakovas).

Civilinė jurisdikcija

Taikos teisėjai (*giudici di pace*) – tai teisinio išsilavinimo neturintys teisėjai (*giudici onorari*), kompetentingi nagrinėti **nedidelės svarbos bylas**.

Žemesnės instancijos teismai (*tribunali*) yra visus kitus ginčus pirmąją instanciją nagrinėjantys teismai, kuriems taip pat galima **apskųsti** taikos teisėjų sprendimus.

Nepilnamečių bylų teismai (*tribunali per i minorenni*) ir **apeliacinių teismų nepilnamečių bylų skyriai** (*sezioni per i minorenni delle corti di appello*) kompetentingi nagrinėti su nepilnamečiais susijusias bylas, jei bendrosios kompetencijos teismai nėra kompetentingi jas nagrinėti.

Taip pat yra žemesnių teismų ir apeliacinių teismų **skyriai** (*sezioni*), kurių specializacija – **darbo santykiai**.

Apeliaciniai teismai (*corti di appello*) – tai **antrosios instancijos teismai**.

Kasacinis Teismas (*Corte di Cassazione* arba *Corte Suprema di Cassazione*), įsikūręs Romoje – aukščiausias teismų sistemos teismas, nagrinėjantis, ar sprendimai kituose teismuose priimti laikantis teisės.

Baudžiamoji jurisdikcija

Taikos teisėjai – tai teisinio išsilavinimo neturintys teisėjai, kompetentingi nagrinėti bylas dėl nesunkių nusikaltimų.

Teismai (*tribunali*) – tai pirmosios instancijos teismai, kompetentingi nagrinėti visas baudžiamąsias bylas, nepriklausančias taikos teisėjų arba prisiekusiųjų teismo kompetencijai, taip pat apeliaciniai teismai taikos teisėjų sprendimams.

Nepilnamečių bylų teismai ir **apeliacinių teismų nepilnamečių bylų skyriai** – tai pirmosios ir antrosios instancijos teismai, kompetentingi nagrinėti visas nepilnamečių padarytas nusikalstamas veikas.

Prisiekusiųjų teismai (*corti di assise*) – tai pirmosios instancijos teismai, kompetentingi nagrinėti sunkiausius nusikaltimus.

Apeliaciniai teismai (*corti di appello*) – tai antrosios instancijos teismai.

Apeliaciniai prisiekusiųjų teismai (*corti di assise di appello*) – antrosios instancijos teismai, kompetentingi nagrinėti apeliacinius skundus dėl prisiekusiųjų teismų sprendimų.

Baudžiamųjų bylų teismai ir tarnyba (*tribunale di sorveglianza e ufficio di sorveglianza*) prižiūri **laisvės atėmimo bausmių** vykdymą ir **baudų** skyrimą, taip pat penitencinės teisės įgyvendinimą.

Kasacinis Teismas (*Corte di Cassazione* arba *Corte Suprema di Cassazione*) nagrinėja teisės pažeidimus. Jis kompetentingas nagrinėti bet kokį kasacinį skundą dėl bet kurio teismo tiek civilinės, tiek baudžiamosios bylos sprendimo, kai jis apeliacine tvarka neskundžiamas antrosios instancijos teismui, arba dėl asmens laisvės apribojimo.

Kasacinis Teismas yra aukščiausias teismų sistemos teismas. Pagal 1941 m. sausio 30 d. pagrindinį Teismų įstatymą Nr. 12 (65 straipsnis), be kitų funkcijų, jis turi pareigą „užtikrinti teisingą teisės taikymą ir jos vienodą aiškinimą, taip pat užtikrinti nacionalinės objektyviosios teisės vienodumą ir skirtingų jurisdikcijų ribų paisymą“. Taigi viena iš pagrindinių jo funkcijų – vienodinti teisę, t. y. užtikrinti tikrumą aiškinant teisę.

Kalbant apie bylą nagrinėjamą trečiojoje instancijoje, pagal galiojančias taisykles Aukščiausiajam Teismui leidžiama tirti faktines bylos aplinkybes, tik jeigu jos jau išnagrinėtos žemesnėse instancijose ir tik jeigu to reikia siekiant išnagrinėti įstatymu nustatytus pagrindus, kuriais grindžiamas skundas Aukščiausiajam Teismui.

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos valstybės narės. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Europos Komisija nepriima jokios atsakomybės ar teisinių įsipareigojimų už šiame dokumente pateiktą ar nurodomą informaciją ar duomenis. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisykles rasite puslapyje „Teisinė informacija“. Šiuo metu valstybės narės, atsakingos už svetainės puslapių, kuriuose pateikiamas nacionalinis turinys, administravimą, atnaujina šios svetainės turinį, atsižvelgdamos į planuojamą Jungtinės Karalystės išstojimą iš Europos Sąjungos. Jeigu svetainės turinys dar neatspindi Jungtinės Karalystės išstojimo fakto, toks neatitikimas yra netyčinis ir bus ištaisytas.

Paskutinis naujinimas: 24/02/2020

Bendrosios kompetencijos teismai - Kipras

 Dėmesio! Šiame puslapyje originalo kalba (el) neseniai atlikta pakeitimų. Puslapį jūsų pasirinkta kalba šiuo metu rengia mūsų vertėjai.

Kipro Respublikoje veikia tik dviejų instancijų teismai: Aukščiausiasis Teismas (Ανώτατο Δικαστήριο), kuriame nagrinėjami visi apeliaciniai skundai dėl pirmosios instancijos teismų sprendimų, ir šie pirmosios instancijos teismai:

- apylinkės teismai (Επαρχιακά Δικαστήρια),
- apysunkių ir sunkiųjų nusikaltimų baudžiamieji teismai (Κακούργιοδικεία),
- šeimos teismas (Οικογενειακό Δικαστήριο),
- nuomos kontrolės tribunolas (Δικαστήριο Ελέγχου Ενοικιάσεων),
- darbo ginčų tribunolas (Δικαστήριο Εργατικών Διαφορών) ir
- karo teismas (Στρατοδικείο).

Bendrosios kompetencijos teismai. Įžanga

Aukščiausiasis Teismas

Aukščiausiąjį Teismą sudaro trylika teisėjų, vienas iš jų yra pirmininkas. Aukščiausiajam Teismui priklauso šios jurisdikcijos:

Apeliacinis teismas

Aukščiausiasis Teismas nagrinėja visus apeliacinius skundus dėl pirmosios instancijos teismų sprendimų civilinėse ir baudžiamosiose bylose. Paprastai apeliacinius skundus svarsto 3 teisėjų kolegija. Apeliacinis skundas nagrinėjamas remiantis pirmosios instancijos teismo protokolais (tik išimtinėmis ir labai retomis aplinkybėmis Aukščiausiasis Teismas nagrinėja įrodymus). Naudodamasis apeliacine jurisdikcija Aukščiausiasis Teismas gali patvirtinti, pakeisti arba panaikinti skundžiamą sprendimą arba nurodyti svarstyti bylą iš naujo.

Kontrolės teismas

Išimtinai Aukščiausiojo Teismo jurisdikcijai priklauso nagrinėti skundus, pateiktus dėl bet kurių administracine valdžia besinaudojančių asmenų arba institucijų sprendimų, veiksmų ar neveikimo. Aukščiausiasis Teismas gali panaikinti bet kurį vykdomąjį administracinį aktą, kuriuo viršijami įgaliojimai ar jais piktnaudžiaujama arba kuris prieštarauja įstatymams ar Konstitucijai.

Išimtiniai teismo įsakymai

Išimtinai Aukščiausiojo Teismo jurisdikcijai priklauso leisti išimtinius teismo įsakymus: *habeas corpus* (teismo nurodymas atvedinti suimtąjį į teismą, kad jo byla būtų tinkamai nagrinėjama), *mandamus* (aukštesnės instancijos teismo nurodymas žemesnės instancijos teismui), *certiorari* (bylos išreikalavimas iš žemesnės instancijos teismo ir perdavimas nagrinėti aukštesnės instancijos teismui), *quo warranto* (pagal koki įgaliojimą) ir draudimus.

Admiralitetų teismas

Aukščiausiasis Teismas turi pirminę ir apeliacinę jurisdikciją admiralteto bylose. Pirmojoje instancijoje bylą nagrinėja vienas teisėjas, o apeliaciją nagrinėja visos sudėties teismas.

Rinkimų teismas

Kaip rinkimų teismas Aukščiausiasis Teismas turi išimtinę jurisdikciją nagrinėti peticijas dėl rinkimų įstatymų aiškinimo ir taikymo.

Konstituciniai klausimai

Aukščiausiojo Teismo jurisdikcijai priklauso priimti sprendimus dėl bet kurio įstatymo atitikties Konstitucijai ir spręsti įvairių valstybės institucijų konfliktus dėl įgaliojimų ar kompetencijos. Aukščiausiasis Teismas taip pat priima sprendimus dėl įstatymų, kuriuos Respublikos Prezidentas (Πρόεδρος της Δημοκρατίας), naudodamasis savo konstitucinėmis galiomis, perduoda nagrinėti šiam teismui, atitikties Konstitucijai.

Apylinkės teismai

Apylinkės teismo jurisdikcijai priklauso kaip pirmosios instancijos teismui nagrinėti bet kokius civilinius ieškinius (išskyrus admiralteto bylas) ir baudžiamąsias bylas, susijusias su nusikaltimais, už kuriuos baudžiama įkalimu iki 5 metų. Apylinkės teismas veikia kiekvienoje administracinėje Kipro srityje. Bylas nagrinėja vienas teisėjas, prisiekusiųjų nėra.

Apysunkių ir sunkių nusikaltimų baudžiamieji teismai

Apysunkių ir sunkių nusikaltimų baudžiamieji teismai nagrinėja tik baudžiamąsias bylas. Paprastai tokiems teismams perduodamos sunkiausių nusikaltimų bylos, kuriose bausmė už nusikaltimą siekia daugiau nei 5 metus. Kiekvieną apysunkių ir sunkių nusikaltimų baudžiamąjį teismą sudaro 3 teisėjai. Visi sprendimai priimami pritarus daugumai. Prisiekusiųjų nėra.

Teisinių duomenų bazės

Kol kas oficialios teisinių duomenų bazės nėra. Veikia įvairios privačios teisinių duomenų bazės, kai kurios iš jų prenumeruojamos, o kitos nemokamos.

Jose pateikiama informacija apie teismų sprendimus ir pirminius teisės aktus.

Susijusios nuorodos

[Kipro Aukščiausiasis Teismas](#)

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos valstybės narės. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Europos Komisija nepriima jokios atsakomybės ar teisinių įsipareigojimų už šiame dokumente pateiktą ar nurodomą informaciją ar duomenis. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisyklės rasite puslapyje „Teisinė informacija“. Šiuo metu valstybės narės, atsakingos už svetainės puslapių, kuriuose pateikiamas nacionalinis turinys, administravimą, atnaujiną šios svetainės turinį, atsižvelgdamos į planuojamą Jungtinės Karalystės išstojimą iš Europos Sąjungos. Jeigu svetainės turinys dar neatspindi Jungtinės Karalystės išstojimo fakto, toks neatitikimas yra netyčinis ir bus ištaisytas.

Paskutinis naujinimas: 23/07/2019

Bendrosios kompetencijos teismai - Latvija

 Dėmesio! Šiame puslapyje originalo kalba ([lv](#)) neseniai atlikta pakeitimų. Puslapį jūsų pasirinkta kalba šiuo metu rengia mūsų vertėjai.

Šiame skyriuje pateikiama informacija apie bendrosios kompetencijos teismų sistemą Latvijoje.

Bendrosios kompetencijos teismai. Įžanga

Teisminę valdžią Latvijoje įgyvendina **rajono (miesto) teismai, apygardos teismai ir Aukščiausiasis Teismas**.

Civilines ir baudžiamąsias bylas Latvijoje nagrinėja iš viso 40 teismų, suskirstytų į **tris pakopas**: 34 rajono (miesto) teismai (*rajonu vai pilsētu tiesas*), 5 apygardos teismai (*apgabaltiesas*) ir Aukščiausiasis Teismas (*Augstākā tiesa*).

Latvijoje yra tokie rajono (miesto) teismai:

1. **Kuršo apygardos teismo (*Kurzemes apgabaltiesa*)** veiklos teritorijojē:

- Kuldygos rajono teismas (*Kuldīgas rajona tiesa*);
- Liepojos miesto teismas (*Liepājas tiesa*);
- Saldaus rajono teismas (*Saldus rajona tiesa*);
- Talsu rajono teismas (*Talsu rajona tiesa*);
- Ventspilio miesto teismas (*Ventspils tiesa*);

2. **Latgalos apygardos teismo (*Latgales apgabaltiesa*)** veiklos teritorijojē:

- Balvu rajono teismas (*Balvu rajona tiesa*);
- Daugpilio miesto teismas (*Daugavpils tiesa*);
- Kraslavos rajono teismas (*Krāslavas rajona tiesa*);
- Ludzos rajono teismas (*Ludzas rajona tiesa*);
- Preiļu rajono teismas (*Preiļu rajona tiesa*);
- Rēzeknēs miesto teismas (*Rēzeknes tiesa*);

3. **Rygos apygardos teismo (*Rīgas apgabaltiesa*)** veiklos teritorijojē:

- Jūrmalos miesto teismas (*Jūrmalas pilsētas tiesa*);
- Uogrēs rajono teismas (*Ogres rajona tiesa*);
- Rygos miesto Centro rajono teismas (*Rīgas pilsētas Centra rajona tiesa*);
- Rygos miesto Kurzēmēs rajono teismas (*Rīgas pilsētas Kurzemes rajona tiesa*);
- Rygos miesto Latgalos priemiesčio teismas (*Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesa*);
- Rygos miesto Vidzēmēs priemiesčio teismas (*Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesa*);
- Rygos miesto Žiemgalos priemiesčio teismas (*Rīgas pilsētas Zemgales priekšpilsētas tiesa*);
- Rygos miesto Šiaurēs rajono teismas (*Rīgas pilsētas Ziemeļu rajona tiesa*);
- Rygos rajono teismas (*Rīgas rajona tiesa*);
- Siguldos miesto teismas (*Siguldas tiesa*);

4. **Vidzēmēs apygardos teismo (*Vidzemes apgabaltiesa*)** veiklos teritorijojē:

- Alūksnēs rajono teismas (*Alūksnes rajona tiesa*);
- Cēsio rajono teismas (*Cēsu rajona tiesa*);
- Gulbenēs rajono teismas (*Gulbenes rajona tiesa*);
- Limbažiu rajono teismas (*Limbažu rajona tiesa*);
- Maduonos rajono teismas (*Madonas rajona tiesa*);
- Valkos rajono teismas (*Valkas rajona tiesa*);
- Valmieros rajono teismas (*Valmieras rajona tiesa*);

5. **Žiemgalos apygardos teismo (*Zemgales apgabaltiesa*)** veiklos teritorijojē:

- Aizkrauklēs rajono teismas (*Aizkraukles rajona tiesa*);
- Bauskēs rajono teismas (*Bauskas rajona tiesa*);
- Duobelēs rajono teismas (*Dobeles rajona tiesa*);
- Jelgavos miesto teismas (*Jelgavas tiesa*);
- Jēkabpilio rajono teismas (*Jēkabpils rajona tiesa*);
- Tukumo rajono teismas (*Tukuma rajona tiesa*);

Administracines bylas nagrinēja:

- rajono administratīvais teismas (*Administratīvā rajona tiesa*);
- apygardas administratīvais teismas (*Administratīvā apgabaltiesa*);
- Aukščāusiojo Teismo senato Administratīvu byļu skyrius (*Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departaments*).

Rajono administratīvo teismo ir **apygardas administratīvo teismo** kompetencijai pārkāpuma visi administratīvi Latvijas teritorijā. Rajona administratīvam teismam pārkāpuma pieci teismai (pa vienu katrā vienā teismo reģionā), t. y. Rygas, Jelgavas, Rēzeknēs, Valmieras ir Liepojos.

Jurisdikcija pārkāpuma byļu dārkāpuma

Pārkāpuma **Baudziamājo procesa kodeksā** rajona (miesto) teisma pirmā instāncijā nārkāpuma visi baudziamās byļas. Rygas miesto Vidzemes priemiesāo teisma pirmā instāncijā nārkāpuma visi baudziamās byļas, susijusias su valstybēs paslāptimi. Apeliācine tvarka (*apelācija*) apskūstā rajona (miesto) teismo sprendimā nārkāpuma visi apygardas teisma kaip apeliācinēs instāncijas teisma. Katrs viēns žemesnēs instāncijas teismo sprendimas gali būti apskūstas kasācine tvarka (*kasācija*) Aukščāusiojo Teismo senatui. Rajona (miesto) teismuose baudziamās byļas nārkāpuma viēns teisējas. Jeigu baudziamāji byļa itin sudētingā, pirmosias instāncijas teismo pirmā instāncijā gali pavesti byļā nārkāpuma triju teisēju kolegijai. Apeliācinius ir kasācinius skūndus dēl baudziamosias byļos pārkāpuma nuosprendziju nārkāpuma teisēju kolegijā.

Pārkāpuma **Civilinio procesa kodeksā** pirmā instāncijā byļas nārkāpuma rajona (miesto) teisma, išskyrus atvejus, kai byļā pārkāpuma jstātmā turi nārkāpuma apygardas teisma. Ieškinis dēl negināytinu prievoliu jvykdymo (*bezstrīdus piespiedu izpildīšana*) ir ieškinis dēl prievoliu jvykdymo jteikiant teismo pārkāpuma (*saistību piespiedu izpildīšana brīdinājuma kārtībā*) nārkāpuma atitinkamo rajona (miesto) teismo žemes reģistro skyrius. Apygardas teismai pirmā instāncijā nārkāpuma byļas, susijusias su:

- ginācis dēl nekilojamojo turto nuosavybēs teisēs, išskyrus ginācis dēl sutuoktiniu turto padalijimo;
- sutarāču teise, jeigu ieškinio suma viršija 150 000 Latvijas latu;
- patentiniu, prekiju ženklū ir saugomu geografiniu nuorodu teisiju apsauga;
- kredito jstāigu bankrotu ir likvidavimu.

Pārkāpuma Civilinio procesa kodeksā, jeigu byļoje pārkāpuma keletas ieškiniu ir kai kurie iš šiū ieškiniu pārkāpuma rajona (miesto) teismo jurisdikcijai, o kiti – apygardas teismo jurisdikcijai, arba rajona (miesto) teisma pārkāpuma priēmē pārkāpuma, kuris pārkāpuma apygardas teismo kompetencijai, byļā nārkāpuma apygardas teisma. Rygas apygardas teisma turi jurisdikcijā pirmā instāncijā nārkāpuma byļas, kuriu dokumentuose esama valstybēs paslāpti sudarāču dārkāpuma. Pirmosias instāncijas teisme civilines byļas nārkāpuma viēns teisējas, o (apeliācinius ar kasācinius) skūndus – teisēju kolegijā.

Administratīvu teisēs pārkāpuma byļos nārkāpuma rajona (miesto) teismuose ir apygardas teismuose, turinācios jurisdikcijā civilinēs ir baudziamosias byļos. Pārkāpuma **Latvijas administratīvu teisēs pārkāpuma kodeksā** aukštesnius jgaliojimus turināo institucijas pārkāpuma sprendimā galima gināyti rajona (miesto) teisme. Rajona (miesto) teismo teisējo sprendimā galima apskūsti apygardas teismam, jeigu tokia galimybē aiškai numatyta Latvijas administratīvu teisēs pārkāpuma kodekse. Apeliācinio teismo sprendimo, pārkāpuma išnārkāpuma administratīvo teisēs pārkāpuma byļā, apskūsti negalima ir jis jstāisēja jo pārkāpuma dienā.

Pārkāpuma **Administratīvo procesa kodeksā** administratīvas byļas pirmā instāncijā nārkāpuma rajona administratīvais teisma, išskyrus atvejus, kai jstātmē nustatyta kitaip. Jeigu rajona administratīvais teisma, pirmā instāncijā nārkāpuma byļā, nustato, kad jam būtina patikrinti su valstybēs paslāptimi susijusiu informācijā, byļa toliau nārkāpuma Rygas rajona administratīviame teisme. Jeigu jstātmē nustatyta, kad administratīvā byļā pirmā instāncijā turi nārkāpuma apygardas administratīvais teisma arba Aukščāusiojo Teismo senato Administratīvu byļu skyrius, o ne rajona administratīvais teisma, susijēs pārkāpuma konkreāoje byļoje turi būti perduodamas apygardas administratīvam teismam arba Aukščāusiojo Teismo senatui. Administratīvas byļos šālis gali paduoti apeliācinj skūndā dēl teismo sprendimo arba pirmosias instāncijas teismo papildomo sprendimo, išskyrus atvejus, kai jstātmē nustatyta, kad teismo sprendimo negalima apskūsti arba tokj sprendimā galima apskūsti tik kasācine tvarka. Dar nejsiteisējusj rajona administratīvo teismo sprendimā galima apskūsti apygardas administratīvam teismam. Administratīvas byļos šālis gali paduoti kasācinj skūndā dēl teismo sprendimo arba apeliācinio teismo papildomo sprendimo, jeigu teisma pārkāpuma materialines ar procesines normas arba nārkāpuma byļā viršijo savo jgaliojimus. Pirmosias instāncijas teisme administratīvas byļas nārkāpuma viēns teisējas arba teisēju kolegijā, o apeliācinius ar kasācinius skūndus nārkāpuma teisēju kolegijā.

Pārkāpuma **Patentū jstātmā** Rygas apygardas teisma pirmā instāncijā nārkāpuma (pārkāpuma civilinio procesa taisykles) byļas dēl išradimū teisines apsaugos, susijusias su:

- teisiju j patentā atkūrimu;

- patento paskelbimu negaliojančiu;
- ankstesnio naudojimo teisėmis;
- patento pažeidimu;
- deklaracijos dėl patento pažeidimo pripažinimo negaliojančia;
- licencijos suteikimu, licencijos sutarties nuostatomis ar tokių nuostatų vykdymu;
- teise į kompensaciją, kai neįmanoma viešai naudotis išradimu.

Pagal [Dizaino įstatymą](#) Rygos apygardos teismas pirmąją instanciją nagrinėja ginčus dėl dizaino teisinės apsaugos, susijusius su:

- teisės į dizainą pripažinimu;
- dizaino registracijos pripažinimu negaliojančia;
- neteisėtu dizaino naudojimu (dizaino pažeidimas):
- licencijos suteikimu, licencijos sutarties nuostatomis ar tokių nuostatų vykdymu.

Aukščiausiajame Teisme bylas nagrinėja **senatas**, kurį sudaro trys skyriai (Civilinių bylų skyrius, Baudžiamųjų bylų skyrius ir Administracinių bylų skyrius) ir dvi **kolegijos** (Civilinių bylų kolegija ir Baudžiamųjų bylų kolegija). Kolegijos apeliacine instancija nagrinėja apygardos teismų pirmąją instanciją išnagrinėtas bylas. Aukščiausiojo Teismo senatas kasacine tvarka nagrinėja visas rajono (miesto) teismų ir apygardos teismų išnagrinėtas bylas, be to, senatas pirmąją instanciją nagrinėja bylas, susijusias su Valstybės audito tarnybos (*Valsts kontroles padome*) sprendimais, priimtais pagal Valstybės audito tarnybos įstatymo 55 straipsnį. Kiekvienoje kolegijoje bylas nagrinėja trys teisėjai. Aukščiausiojo Teismo senate bylas nagrinėja trijų teisėjų kolegija arba tam tikrais įstatyme nustatytais atvejais – išplėstinė teisėjų kolegija.

Teisinių duomenų bazės

Duomenų bazės pavadinimas ir universalusis adresas

[Nacionalinis teismų portalas](#)

[Aukščiausiasis Teismas](#)

Ar duomenų bazėje pateikiama informacija yra nemokama?

Taip, duomenų bazėje pateikiama **nemokama** informacija.

Trumpas duomenų bazės turinio aprašymas

Nacionalinių teismų portale pateikti atrinkti visų bendrosios kompetencijos teismų ir administracinių teismų sprendimai civilinėse ir baudžiamosiose bylose. Su informacija galima susipažinti skiltyse „Teismų sprendimai“ (*Tiesu nolēmumi*) ir „E. paslaugos“ (*E-Pakalpojumi*).

Aukščiausiojo Teismo portale galima susipažinti su teismo sprendimais, kuriuos sudaro aktualūs senato sprendimai ir teismo praktikos rinkiniai. Su informacija galima susipažinti skiltyje „Teismo informacija“ (*Tiesu informācija*).

Pastaba

Šiuo metu nacionalinių teismų portale ir Aukščiausiojo Teismo portale paskelbtuose senato sprendimuose ir teismo praktikos rinkiniuose informacija pateikiama tik latvių kalba.

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos valstybės narės. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Europos Komisija nepriima jokios atsakomybės ar teisinių įsipareigojimų už šiame dokumente pateiktą ar nurodomą informaciją ar duomenis. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisyklės rasite puslapyje „Teisinė informacija“. Šiuo metu valstybės narės, atsakingos už svetainės puslapių, kuriuose pateikiamas nacionalinis turinys, administravimą, atnaujina šios svetainės turinį, atsižvelgdamos į planuojamą Jungtinės Karalystės išstojimą iš Europos Sąjungos. Jeigu svetainės turinys dar neatspindi Jungtinės Karalystės išstojimo fakto, toks neatitikimas yra netyčinis ir bus ištaisytas.

Paskutinis naujinimas: 08/06/2015

Šiame puslapyje pateikiama informacija apie Lietuvos bendrosios kompetencijos teismus.

Bendrosios kompetencijos teismai. Įžanga

Lietuvoje yra 56 **bendrosios kompetencijos** teismas:

- Lietuvos Aukščiausiasis Teismas,
- Lietuvos apeliacinis teismas,
- 5 apygardos teismai,
- 49 apylinkės teismai.

Lietuvos Aukščiausiasis Teismas

Lietuvos Aukščiausiasis Teismas yra vienintelis **kasacinis** teismas (paskutinė instancija) įsiteisėjusiems bendrosios kompetencijos teismų nuosprendžiams, sprendimams, nutartims ir nutarimams peržiūrėti.

Šis teismas formuoja vienodą teismų praktiką aiškinant ir taikant įstatymus bei kitus teisės aktus.

Daugiau informacijos galima rasti Aukščiausiojo Teismo interneto svetainėje.

Lietuvos apeliacinis teismas

Apeliaciam teismui galima skųsti apygardos teismų sprendimus (priimtus pirmąja instancija). Jis taip pat nagrinėja prašymus dėl užsienio ar tarptautinių teismų ir užsienio ar tarptautinių arbitražo teismų sprendimų pripažinimo ir vykdymo Lietuvos Respublikoje. Jis atlieka ir kitas jo kompetencijai įstatymų priskirtas funkcijas.

Apeliacinio teismo **pirmininkas** įstatymo nustatyta tvarka organizuoja ir kontroliuoja apylinkės teismų ir jų teisėjų administracinę veiklą.

Daugiau informacijos galima rasti [Apeliacinio teismo](#) interneto svetainėje.

Apygardos teismai

Apygardos teismas yra pirmoji instancija baudžiamosioms ir civilinėms byloms, įstatymų priskirtoms jo kompetencijai. Jis taip pat nagrinėja apeliacinius skundus dėl apylinkių teismų nuosprendžių, sprendimų, nutarčių ir nutarimų.

Apygardos teismo **pirmininkas** pagal teismo kompetenciją įstatymo nustatyta tvarka organizuoja ir kontroliuoja apylinkės teismų ir jų teisėjų administracinę veiklą.

Tik **Vilniaus apygardos teismas**, kaip pirmosios instancijos teismas, nagrinėja šias civilines bylas (Civilinio proceso kodekso 28 straipsnis):

- dėl ginčų, numatytų Lietuvos Respublikos patentų įstatyme;
- dėl ginčų, numatytų Lietuvos Respublikos prekių ženklų įstatyme;
- dėl įvaikinimo pagal užsienio valstybių piliečių prašymus įvaikinti Lietuvos Respublikos pilietį, gyvenantį Lietuvos Respublikoje arba užsienio valstybėje;
- kitas civilines bylas, kurias pagal galiojančius įstatymus kaip pirmosios instancijos teismas nagrinėja tik Vilniaus apygardos teismas.

Apylinkių teismai

Apylinkės teismas – tai pirmoji instancija toliau nurodytoms byloms:

- baudžiamosioms byloms,
- civilinėms byloms,
- administracinių teisės pažeidimų byloms (įstatymų priskirtoms jo kompetencijai),
- hipotekos teisėjų kompetencijai priskirtoms byloms,

- byloms, susijusioms su sprendimų ir nuosprendžių vykdymu.

Įstatymų nustatytais atvejais apylinkės teismo teisėjas atlieka ikiteisminio tyrimo teisėjo, vykdymo teisėjo funkcijas, taip pat kitas apylinkės teismo kompetencijai įstatymų priskirtas funkcijas.

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos valstybės narės. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Europos Komisija nepriima jokios atsakomybės ar teisinių įsipareigojimų už šiame dokumente pateiktą ar nurodomą informaciją ar duomenis. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisyklės rasite puslapyje „Teisinė informacija“. Šiuo metu valstybės narės, atsakingos už svetainės puslapių, kuriuose pateikiamas nacionalinis turinys, administravimą, atnaujina šios svetainės turinį, atsižvelgdamos į planuojamą Jungtinės Karalystės išstojimą iš Europos Sąjungos. Jeigu svetainės turinys dar neatspindi Jungtinės Karalystės išstojimo fakto, toks neatitikimas yra netyčinis ir bus ištaisytas.

Paskutinis naujinimas: 28/10/2019

Bendrosios kompetencijos teismai - Liuksemburgas

Dėmesio! Šiame puslapyje originalo kalba (**fr**) neseniai atlikta pakeitimų. Puslapį jūsų pasirinkta kalba šiuo metu rengia mūsų vertėjai.

Jis jau išverstas į šias kalbas: **en ro**.

Šiame skyriuje apžvelgiami Liuksemburgo bendrosios kompetencijos teismai.

Bendrosios kompetencijos teismai. Įžanga

Pagal Konstituciją teismai ir tribunolai įpareigoti vykdyti teisminę valdžią ir bendruosius bei vietos nutarimus ir potvarkius taikyti tik jei jie atitinka įstatymus.

Bendrosios kompetencijos teismai

Aukščiausiasis teisingumo teismas

bendrosios kompetencijos teismų hierarchijos viršūnėje yra Aukščiausiasis teisingumo teismas, kurį sudaro **Kasacinis teismas**, **Apeliacinis teismas** ir **generalinė prokuratūra**.

Kasacinis teismas, susidedantis iš penkių teisėjų kolegijos, paprastai nagrinėja bylas dėl įvairių Apeliacinio teismo skyrių priimtų **sprendimų panaikinimo** arba paskutinės instancijos sprendimų **apskundimo kasacine tvarka**. Patikėtinio dalyvavimas būtinas.

Apeliacinį teismą sudaro dešimt kolegijų, kuriose posėdžiauja po tris teisėjus. Teismas nagrinėja civilines, komercines, sunkių ir nesunkių nusikaltimų bylas, taip pat bylas, dėl kurių sprendimus darbo ginčų teismai priėmė abiejose šalies teisminėse apygardose. Patikėtinis privalo dalyvauti visose bylose, išskyrus baudžiamąsias ir tas, kurios nagrinėjamos skubos tvarka. Apeliacinio teismo baudžiamųjų bylų kolegija nagrinėja apeliacinius skundus dėl apygardos teismo baudžiamųjų bylų kolegijos priimtų sprendimų. Šią kolegiją sudaro penki teisėjai.

Apygardos teismai

Šalies teritorija padalyta į **dvi teismines apygardas**, kiekvienoje veikia po apygardos teismą – vienas Liuksemburge, kitas Dykirche.

Abu apygardos teismai padalyti į kolegijas po tris teisėjus, prie kiekvieno apygardos teismo veikia **prokuratūra**, kurioje dirba valstybės prokuroras ir jo pavaduotojai. Prie kiekvieno apygardos teismo dirbantys **ikiteisminio tyrimo teisėjai** tiria sunkius ir, prireikus, nesunkius nusikaltimus.

Civilines ir komercines bylas apygardos teismas **nagrinėja bendrosios teisenos tvarka** ir priima sprendimus visose bylose, kurios pagal savo pobūdį ar ieškinio dydį nėra specialiai priskirtos kitam teismui.

Jo **jurisdikcijai *ratione valoris*** priklauso visi didesni nei 10 000 EUR ieškiniai.

Teismui priklauso **išimtinė kompetencija** nagrinėti bylas, kurios dėl savo pobūdžio jam specialiai priskirtos pagal įstatymus. Jis vienintelis nagrinėja egzekvatūros prašymus dėl užsienio teismų priimtų sprendimų ir dokumentų, kuriuos gauna užsienio valstybės pareigūnai. Apygardos teismai taip pat vykdo ypatingosios teisenos funkciją, pavyzdžiui, įvaikinimo, globos skyrimo, lygių galimybių ir kt. klausimais.

Apygardos teismas nagrinėja **apeliacinius skundus** dėl sprendimų, kuriuos pirmąją instanciją priima jo teisminėje apygardoje veikiančios taikos teismai.

Į apygardos teismą paprastai kreipiamasi šaukimu, kurį priešingai šaliai įteikia antstolis.

Apygardos teismų pirmininkai arba juos pavaduojantys teisėjai yra kompetentingi nagrinėti bylas skubos tvarka ir skubos atvejais priimti laikinus sprendimus civilinėse ir komercinėse bylose.

Apygardos teismai veikia kaip **baudžiamųjų bylų teismai**. Jie kompetentingi nagrinėti visus nesunkius nusikaltimus, t. y. įstatymo pažeidimus, už kuriuos baudžiama nedidele bausme, ir veikas, pagal įstatymus priskiriamas prie nusikaltimų, kuriuos nagrinėti jiems perduoda teismo uždaroji kolegija arba Apeliacinio teismo uždaroji kolegija. Kaltinamieji į teismą turi atvykti asmeniškai, išskyrus atvejus, kai už pažeidimus baudžiama tik pinigine bausme; tokiu atveju jiems gali atstovauti advokatas.

Paprastai patikėtinis privalo dalyvauti apygardos teisme, išskyrus įstatyme numatytas išimtis, pavyzdžiui, komercinėse ir skubos tvarka nagrinėjamosiose bylose, kuriose šalys gali gintis pačios.

Taikos teismai

Yra **trys taikos teismai**: vienas Liuksemburge, vienas Eše prie Alzeto (Liuksemburgo teisminė apygarda) ir vienas Dykirche (Dykircho teisminė apygarda).

Taikos teismas nagrinėja visas **civilines ir komercines bylas**, kurios jam yra teisingos pagal naująjį Civilinio proceso kodeksą arba kitą teisės aktą; jis **kompetentingas paskutine instancija** nagrinėti ieškinius iki 2 000 EUR ir **apeliacinę instanciją** – ieškinius iki 10 000 EUR.

Jis nagrinėja tam tikras bylas, pavyzdžiui, darbo užmokesčių, pensijų ir rentų arešto, taip pat sprendžia areštuotų sumų paskirstymo klausimą, kad ir koks būtų skolos dydis.

Paprastai į taikos teismus kreipiamasi per antstolį, tai yra šaukimu. Kai kurie procesai pradami pateikiant ieškinį teismo raštinei. Taikos teisme šalys dalyvauja pačios arba per savo atstovus. Šis atstovas gali būti advokatas, sutuoktinis, tiesioginiai giminaičiai, netiesioginės giminystės arba giminystės pagal santuoką santykiais susiję asmenys iki trečiojo laipsnio imtinai, taip pat asmenys, asmeniškai dirbantys tik šaliai arba jos įmonei.

Baudžiamojoje srityje taikos teismas vykdo **policijos teismo funkcijas**. Vykdydamas šias funkcijas jis priima sprendimus dėl nusižengimų ar įstatymo pažeidimų, už kuriuos baudžiama 25–250 EUR bausme, taip pat dėl pažeidimų, pagal įstatymą priskiriamų prie nusikaltimų, kuriuos uždaroji kolegija perduoda nagrinėti policijos teismams.

Be to, jis priima sprendimus dėl nusižengimų, už kuriuos baudžiama bausmėmis, didesnėmis už skiriamas policijos, kai tai jam yra priskirta pagal įstatymus. Policijos teismų sprendimus visuomet galima apskųsti apeliacine tvarka. **Apeliacinio skundo** pateikimo terminas – 40 dienų, jis pradamas skaičiuoti nuo sprendimo paskelbimo dienos arba, jei sprendimas priimamas už akių, nuo pranešimo apie jį įteikimo asmeniškai arba į namus dienos. Apeliacinis skundas teikiamas baudžiamųjų bylų teismui.

Prie kiekvieno taikos teismo veikia darbo ginčų teismas, nagrinėjantis ginčus, susijusius su darbo ir profesinio mokymo sutartimis. Apeliacinis skundas teikiamas Aukščiausiam teisingumo teismui.

Teisinių duomenų bazės

Ar duomenų baze galima naudotis nemokamai?

Taip, duomenų baze galima naudotis **nemokamai**.

Trumpas turinio aprašas

Žr. bendrosios kompetencijos [teismų](#) interneto svetainę.

Žr. [administracinių teismų](#) interneto svetainę.

Susijusios nuorodos

[Teisingumo ministerija](#)

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos valstybės narės. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Europos Komisija nepriima jokios atsakomybės ar teisinių įsipareigojimų už šiame dokumente pateiktą ar nurodomą informaciją ar duomenis. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisyklės rasite puslapyje „Teisinė informacija“.

Šiuo metu valstybės narės, atsakingos už svetainės puslapių, kuriuose pateikiamas nacionalinis turinys, administravimą, atnaujina šios svetainės turinį, atsižvelgdamos į planuojamą Jungtinės Karalystės išstojimą iš Europos Sąjungos. Jeigu svetainės turinys dar neatspindi Jungtinės Karalystės išstojimo fakto, toks neatitikimas yra netyčinis ir bus ištaisytas.

Paskutinis naujinimas: 20/12/2018

Bendrosios kompetencijos teismai - Vengrija

Šiame skyriuje pateikiama informacija apie bendrosios kompetencijos teismų organizacinę struktūrą Vengrijoje.

Bendrosios kompetencijos teismai. Įžanga

Jurisdikcija nagrinėti civilines bylas

Pirmosios instancijos teismai

Apygardos teismai ir bendrieji teismai

Visos bylos, įstatymais nepriskirtos bendrųjų teismų kompetencijai, patenka į **apygardos teismų (járásbíróságok)** jurisdikciją.

Bendrųjų teismų (**törvényszékek**) kaip pirmosios instancijos teismų jurisdikcijai priklauso:

- bylos, iškeltos pagal nuosavybės teisę, kai reikalaujama suma viršija 30 mln. HUF (apie 106 000 EUR), išskyrus atvejus, kai byla teisme iškeliama kartu pateikiant ištuokos prašymą;
- bylos, susijusios su autorius ir gretutinėmis teisėmis bei pramoninių patentų apsauga;
- bylos, susijusios su reikalavimais atlyginti žalą, kuri atsirado, asmenims, veikiantiems pagal savo viešąją administracinę kompetenciją, atliekant oficialiąsias funkcijas;
- bylos, susijusios su prekių pervežimo ir ekspedijavimo tarptautiniais susitarimais;
- bylos dėl civilinių teisių užtikrinimo, iškeltos pažeidus moralines teises, įskaitant ieškinius dėl šiais pažeidimais padarytos žalos atlyginimo, kurie pareiškiami pradedant tokią bylą ar ją nagrinėjant;
- bylos, susijusios su vertybiniais popieriais;
- bylos dėl šmeižto;
- tam tikros įstatyme numatytos bylos pagal įmonių teisę:
 1. bylos dėl teismo sprendimo, kuriuo patenkintas įregistravimo prašymas, panaikinimo;
 2. bylos dėl asociacijų steigimo dokumentų arba įstatų pripažinimo egzistuojančiais, negaliojančiais arba galiojančiais;
 3. bylos dėl teismo verslo asociacijų sprendimų peržiūrėjimo;
 4. bylos tarp narių (buvusių narių) ir verslo asociacijų, taip pat narių (buvusių narių) tarpusavio bylos dėl narystės;
 5. bylos, susijusios su kvalifikuotosios akcijų paketo dalies įsigijimu;
 6. bylos, susiję su taisyklių, kuriomis nustatoma narių, turinčių ribotos atsakomybės akcijų, atsakomybė, pakeitimo;
- tam tikros bylos, susijusios su įregistruotomis asociacijomis, kurios nėra laikomos verslo asociacijoms:
 1. bylos, kurias tokioms asociacijoms iškėlė jų teisinę priežiūrą vykdanči institucija;
 2. bylos tarp narių (buvusių narių) ir verslo asociacijų, taip pat narių (buvusių narių) tarpusavio bylos dėl narystės
- bylos dėl finansavimo sutarčių, pasirašytų su sveikatos apsaugos paslaugų teikėjais;
- bylos dėl faktų nustatymo, kai bylos dalyko vertė viršija pirmiau nurodytą sumą;
- bylos dėl nesąžiningų sutarties sąlygų;
- bylos dėl žalos atlyginimo, iškeltos atsižvelgiant į šalies teisę į teisingą ir greitą bylos nagrinėjimą;
- bylos, bendrųjų teismų jurisdikcijai priskirtos įstatymais.
- Jei vienas iš ieškovų priklauso bendrojo teismo jurisdikcijai, bylą nagrinėja šis teismas.

Antrosios instancijos teismai

Bendrieji teismai (törvényszékek): bylos, kurias pirmąją instanciją nagrinėja apygardos teismai, taip pat administracinių ir darbo bylų teismų išnagrinėtos bylos.

Regiono apeliaciniai teismai (ítelőtáblak): bylos, kurias pirmąją instanciją nagrinėja bendrieji teismai.

Kurija (Kúria): bylos, jai perduotos regiono apeliacinių teismų. Taip pat bylos, kurias pirmąją instanciją išnagrinėjo bendrieji teismai, ir kai šalys, kurioms yra teisiškai atstovaujama, bendrai pateikia prašymą, kad jų bylą nagrinėtų Kurija, tačiau tik tuo atveju, kai ieškinys grindžiamas materialinės teisės pažeidimu. Jeigu byla susijusi su nuosavybės teise, prašymą Kurijai galima teikti tik tuo atveju, kai ginčytina suma viršija 500 000 HUF (maždaug 1840 EUR).

Kurija priima sprendimus dėl prašymų peržiūrėti galutinį sprendimą.

Teismų sudėtis

Pirmosios instancijos teismą paprastai sudaro **vienas teisėjas**, tačiau tam tikrais įstatymais apibrėžtas bylas nagrinėja teismas, kurį sudaro vienas profesionalus teisėjas ir **du teismo asesoriai**. Teismo procese asesoriai turi tokias pat teises ir pareigas kaip profesionalus teisėjas. Vis dėlto nagrinėti bylas, kai teismą sudaro vienas teisėjas, ir pirmininkauti kolegijai gali tik profesionalūs teisėjai.

Antrosios instancijos teismus, bendruosius teismus ir regionų apeliacinius teismus) sudaro **trijų profesionalių teisėjų kolegija**.

Teisminės peržiūros procese **Kurijoje** posėdžiauja **trys** (arba, tam tikrais atvejais, kai byla ypač sudėtinga, penki) **profesionalūs teisėjai**.

Teismo jurisdikcija

Bendroji jurisdikcija. Paprastai, jei kitam teismui nepriskirta išimtinė kompetencija, bylą nagrinėti kompetentingas atsakovo nuolatinės gyvenamosios vietos teismas. Įstatymais nustatytos papildomos jurisdikcijos nustatymo taisyklės (pvz., jei nuolatinė gyvenamoji vieta nežinoma, jurisdikcija nustatoma pagal atsakovo tuometinę gyvenamąją vietą).

Be bendrosios jurisdikcijos, įstatymuose taip pat numatyta kitais pagrindais nustatoma jurisdikcija (alternatyvioji ar išimtinė jurisdikcija).

Alternatyvioji jurisdikcija reiškia, kad, nesant nustatytos išimtinės jurisdikcijos, ieškovas gali pareikšti ieškinį ne bendrosios jurisdikcijos, o pasirinktame kitame įstatymuose numatyttame teisme (pvz., vaiko globos byla gali būti keliami vaiko nuolatinės gyvenamosios vietos teisme, žalos atlyginimo byla – žalos padarymo vietos teisme ir pan.).

Išimtinė jurisdikcija reiškia, kad ieškinį galima pareikšti tik viename konkrečiame teisme.

Jurisdikcija nagrinėti baudžiamąsias bylas

Pirmosios instancijos teismai

Paprastai **apygardos teismai** turi jurisdikciją nagrinėti **baudžiamąsias bylas**.

Vis dėlto **bendrieji teismai** gali nagrinėti baudžiamąsias bylas dėl:

1. nusikaltimų, už kuriuos pagal įstatymus baudžiama iki 15 metų laisvės atėmimo bausme arba laisvės atėmimu iki gyvos galvos;
2. nusikaltimų prieš valstybę (Baudžiamojo kodekso X skirsnis);
3. nusikaltimų žmogiškumui (Baudžiamojo kodekso XI skirsnis);
4. pasikėsinimo nužudyti, neatsargaus gyvybės atėmimo (Baudžiamojo kodekso 166 straipsnio 3 ir 4 dalys), nužudymo labai susijaudinus (Baudžiamojo kodekso 167 straipsnis), fizinio sužalojimo, sukeliančio rimtą pavojų gyvybei (arba mirtį) (Baudžiamojo kodekso 170 straipsnio 6 ir 7 dalių trečias punktas), pagrobimo (Baudžiamojo kodekso 175/A straipsnis), prekybos žmonėmis (Baudžiamojo kodekso, nusikaltimų, susijusių su medicinos intervencija, klinikiniais tyrimais ir teise apsispręsti dėl gydymo (Baudžiamojo kodekso XII skyriaus II antraštinė dalis);
5. nusikaltimų, susijusių su rinkimų, referendumų ir pilietinių iniciatyvų tvarkos pažeidimu (Baudžiamojo kodekso 211 straipsnis), netinkamu riboto naudojimo informacijos panaudojimu (Baudžiamojo kodekso XV skyriaus III antraštinė dalis), piktnaudžiavimu tarnybine padėtimi (Baudžiamojo kodekso XV skyriaus IV antraštinė dalis), smurto veiksmais prieš asmenį, kuriam skirta tarptautinė apsauga (Baudžiamojo kodekso 232 straipsnis), riaušėmis įkalinimo įstaigose (Baudžiamojo kodekso 246 straipsnis), kliudymu vykdyti teisingumą tarptautiniame teisme (Baudžiamojo kodekso 294/B straipsnis), nusikaltimų visuomeniniam (tarptautiniam) teisingumui (Baudžiamojo kodekso XV skyriaus VII ir VIII antraštinės dalys);

6. teroro aktų (Baudžiamojo kodekso 261 straipsnis), tarptautinių ekonominių apribojimų pažeidimų (Baudžiamojo kodekso 261/A straipsnis), orlaivių ir geležinkelio transporto priemonių, laivų ir didelės pervežamosios galios kelių transporto priemonių, tinkamų didelio masto prekių pervežimui, užgrobimo (Baudžiamojo kodekso 262 straipsnis), dalyvavimo nusikalstamoje organizacijoje (Baudžiamojo kodekso 263/C straipsnis);
7. karinių produktų ir paslaugų, taip pat dvejojo naudojimo produktų neteisėto panaudojimo (Baudžiamojo kodekso 263/B straipsnis), sandorių pasinaudojant konfidencialia informacija (Baudžiamojo kodekso 229/A straipsnis), su kapitalo investicijomis susijusio sukčiavimo (Baudžiamojo kodekso 299/B straipsnis), piramidinių sistemų rengimo (Baudžiamojo kodekso 299/C straipsnis), pinigų plovimo (Baudžiamojo kodekso 303 straipsnis);
8. pavojaus visuomenei sukėlimo, dėl kurio padaryta didelė arba labai didelė finansinė žala (Baudžiamojo kodekso 259 straipsnio 2 dalies b punktas), trukdymo teikti viešąsias paslaugas, dėl kurio padaryta didelė arba labai didelė finansinė žala (Baudžiamojo kodekso 260 straipsnio 3 ir 4 dalys), nusikaltimų, nukreiptų į kompiuterines sistemas ir duomenis, dėl kurių padaroma didelė arba labai didelė žala (Baudžiamojo kodekso 300/C straipsnio 4 dalies b ir c punktai), mokestinio sukčiavimo, dėl kurio prarandamos didelės pajamos (Baudžiamojo kodekso 310 straipsnio 4 dalis), mokestinio sukčiavimo darbo santykių srityje (Baudžiamojo kodekso 310/A straipsnio 4 dalis), piktnaudžiavimo akcizo mokesčiais (Baudžiamojo kodekso 311 straipsnio 4 ir 5 dalys), didelės arba labai didelės vertės prekių, apmokestinamų akcizo mokesčiu, priėmimo (Baudžiamojo kodekso 311/A straipsnio 3 dalies a punktas ir 311/A straipsnio 4 dalis), kontrabandos, dėl kurios negaunama daug arba labai daug pajamų iš mokesčių (Baudžiamojo kodekso 312 straipsnio 4 dalies a punktas), piktnaudžiavimo grynųjų pinigų pakaitalais, dėl kurio padaroma didelė arba labai didelė žala (Baudžiamojo kodekso 313/C straipsnio 5 dalies a punktas ir 313/C straipsnio 6 dalis), didelės arba labai didelės vertės objektų vagystės (Baudžiamojo kodekso 316 straipsnio 6 dalies a punktas ir 316 straipsnio 7 dalis) ir išėikvojimo (Baudžiamojo kodekso 317 straipsnio 6 dalies a punktas ir 317 straipsnio 7 dalis), didelę arba labai sunkią žalą sukėlimo (Baudžiamojo kodekso 318 straipsnio 6 dalies a punktas ir 318 straipsnio 7 dalis), netinkamo lėšų panaudojimo, dėl kurio patiriami dideli arba labai dideli finansiniai nuostoliai (Baudžiamojo kodekso 319 straipsnio 3 dalies c ir d punktai), aplaidaus lėšų panaudojimo, dėl kurio patiriami dideli arba labai dideli finansiniai nuostoliai (Baudžiamojo kodekso 320 straipsnio 2 dalis), plėšimo (Baudžiamojo kodekso 321 straipsnio 4 dalies b punktas) ir grobstymo (Baudžiamojo kodekso 322 straipsnio 3 dalies a punktas), vandalizmo, dėl kurio padaroma didelė arba labai didelė žala (Baudžiamojo kodekso 324 straipsnio 5 dalis ir 324 straipsnio 6 dalis), didelės arba labai didelės vertės vogtų daiktų priėmimo (Baudžiamojo kodekso 326 straipsnio 5 dalies a punktas ir 326 straipsnio 6 dalis), autorinių ir gretutinių teisių pažeidimo, dėl kurio patiriami dideli arba labai dideli finansiniai nuostoliai (Baudžiamojo kodekso 329/A straipsnio 3 dalis) ir pramoninių patentų apsaugos teisių pažeidimo (Baudžiamojo kodekso 329/D straipsnio 3 dalis);
9. karo nusikaltimų, kuriems taikytina karo teisė;
10. komunistinio režimo nusikaltimų ir nusikaltimų, kuriems pagal tarptautinę teisę netaikoma senatis, kurie apibrėžti įstatyme dėl baudžiamosios atsakomybės už nusikaltimus žmoniškumui, senaties netaikymo ir baudžiamojo persekiojimo už nusikaltimus komunistinio režimo diktatūros metais.

Teismo jurisdikcija paprastai nustatoma pagal teritoriją, kurioje **padarytas nusikaltimas**.

Jeigu įtariami nusikaltimai patenka į kelių teismų jurisdikciją, byla priskiriama **bendrojo teismo** kompetencijai.

Antrosios instancijos teismai

Bendrieji teismai: bylos, kurias pirmąja instancija nagrinėja apygardos teismas.

Regionų apeliaciniai teismai: bylos, kurias pirmąja instancija nagrinėja bendrasis teismas.

Kurija: bylos, kurios priklauso regiono apeliacinio teismo jurisdikcijai, kai yra galimybė apskųsti tokį sprendimą.

Trečiosios instancijos teismai

Regionų apeliaciniai teismai: bylos, kurias antrąja instancija nagrinėja bendrasis teismas.

Kurija: bylos, kurias antrąja instancija nagrinėja regiono apeliacinis teismas.

Teismų sudėtis

Jeigu už nagrinėjamą nusikaltimą baudžiama laisvės atėmimu ne mažiau kaip aštuoneriems metams, **apygardos teismas** posėdžiauja kolegijoje, kurią sudaro vienas profesionalus teisėjas ir du teismo asesoriai. Kitais atvejais teisėjas sprendimą priima vienas.

Bendrasis teismas pirmąja instancija bylas taip pat nagrinėja kolegijoje, kurią sudaro vienas profesionalus teisėjas ir du asesoriai.

Antrosios arba trečiosios instancijos teismai posėdžiauja kolegijose, kurias sudaro trys profesionalūs teisėjai. Kurija posėdžiauja kolegijose, kurias sudaro trys arba penki profesionalūs teisėjai.

Susijusios nuorodos

[Oficiali Vengrijos teismų svetainė](#)

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos valstybės narės. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Europos Komisija nepriima jokios atsakomybės ar teisinių įsipareigojimų už šiame dokumente pateiktą ar nurodomą informaciją ar duomenis. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisyklės rasite puslapyje „Teisinė informacija“. Šiuo metu valstybės narės, atsakingos už svetainės puslapių, kuriuose pateikiamas nacionalinis turinys, administravimą, atnaujina šios svetainės turinį, atsižvelgdamos į planuojamą Jungtinės Karalystės išstojimą iš Europos Sąjungos. Jeigu svetainės turinys dar neatspindi Jungtinės Karalystės išstojimo fakto, toks neatitikimas yra netyčinis ir bus ištaisytas.

Paskutinis naujinimas: 30/10/2019

Bendrosios kompetencijos teismai - Malta

Šiame skyriuje pateikiama informacija apie Maltos bendrosios kompetencijos teismų sistemą.

Bendrosios kompetencijos teismai. Įžanga

Lentelėse žemiau pateikiama informacija apie Maltos civilinius ir baudžiamuosius teismus.

Civiliniai teismai

<p>Apeliacinis teismas</p>	<p>Antroji instancija</p> <p>Apeliacija</p>	<p>Apeliacinis teismas nagrinėja skundus dėl civilinių teismų pagal jų aukštesniąją ir žemesniąją jurisdikciją priimtų sprendimų. i) šis teismas nagrinėja skundus dėl Civilinio teismo Pirmųjų rūmų ir Civilinio teismo Šeimos bylų skyriaus priimtų sprendimų; ii) skundus dėl Magistratų teismo, įgyvendinančio savo civilinę jurisdikciją, Smulkių ginčų teismo ir administracinių teismų sprendimų taip pat nagrinėja šis teismas.</p>	<p>i) sudaro trys teisėjai;</p> <p>ii) sudaro vienas teisėjas.</p>
<p>Civilinis teismas Civilinio teismo Pirmieji rūmai</p> <p>Civilinio teismo Savanoriškosios jurisdikcijos skyrius</p> <p>Civilinio teismo Šeimos bylų skyrius</p>	<p>Pirmoji instancija</p>	<p>Civilinio teismo Pirmieji rūmai nagrinėja visas civilinio ir (ar) komercinio pobūdžio bylas, viršijančias Magistratų teismo kompetenciją. Įgyvendindamas savo konstitucinę jurisdikciją, jis taip pat nagrinėja bylas, susijusias su žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių, kurias gina Konstitucija ir Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių konvencija, pažeidimais.</p> <p>Civilinio teismo Savanoriškosios jurisdikcijos skyrius yra savanoriškos jurisdikcijos teismas, atsakingas už psichiškai nesveikų asmenų užkardymą arba veiksnumo apribojimą, rūpintojo paskyrimą jiems, paveldėjimo klausimus ir testamentų vykdytojų patvirtinimą. Jame taip pat saugomi slapti testamentai.</p> <p>Šis teismas nagrinėja visas bylas, susijusias su šeimos klausimais, pavyzdžiui, santuokos</p>	<p>Pirmininkauja teisėjas</p> <p>Pirmininkauja teisėjas</p> <p>Pirmininkauja teisėjas</p>

		nutraukimo, separacijos, skyrybų, išlaikymo ir vaikų globos.	
Magistratų teismas	Pirmoji instancija	Civilinės teisės srityje Magistratų teismas teturi žemesniąją pirmosios instancijos jurisdikciją, kuri bendru atveju ribojama ne didesnės nei 15 000 EUR vertės ieškiniais .	Pirmininkauja taikos teisėjas
Gozo magistratų teismas	Pirmoji instancija	Civilinės teisės srityje Gozo magistratų teismo jurisdikcija dvejopa : žemesnioji jurisdikcija, panaši į atitinkamo Maltos teismo jurisdikciją, ir aukštesnioji jurisdikcija, su tokia pat kompetencija kaip Civilinio teismo Pirmųjų rūmų, išskyrus konstitucinę jurisdikciją, ir Civilinio teismo (Savanoriškosios jurisdikcijos skyriaus).	Pirmininkauja taikos teisėjas
Smulkių ginčų teismas	Pirmoji instancija	Teismas sumarniu būdu, vadovaudamasis lygybės ir teisės principais, sprendžia dėl mažesnių nei 5 000 EUR vertės piniginių reikalavimų .	Pirmininkauja arbitras

Baudžiamieji teismai

Baudžiamųjų bylų apeliacinis teismas	Antroji instancija	Įgyvendindamas savo aukštesniąją jurisdikciją, šis teismas nagrinėja Baudžiamosio teismo nuteistų asmenų skundus . Įgyvendindamas savo žemesniąją jurisdikciją, šis teismas nagrinėja skundus dėl Magistratų teismo, veikiančio kaip baudžiamasis teismas, sprendimų.	Sudaro trys teisėjai Sudaro vienas teisėjas
Baudžiamasis teismas	Pirmoji instancija	Šis teismas veikia kaip baudžiamasis teismas ir nagrinėja baudžiamąsias bylas , viršijančias Magistratų teismo kompetenciją.	Pirmininkauja teisėjas, posėdžiaujantis su devynių asmenų kolegija
Magistratų teismas	Pirmoji instancija	Baudžiamosios teisės srityje šio teismo jurisdikcija dvejopa: jis yra baudžiamasis teismas į jo jurisdikciją patenkančiose bylose ir tyrimo teismas nusikaltimams, kuriuos nagrinėja Baudžiamasis teismas. i) Baudžiamasis teismas – šis teismas kompetentingas nagrinėti visas bylas dėl nusikaltimų, kurie užtraukia iki 6 mėnesių laisvės atėmimo bausmę; ii) Tyrimo teismas – teismas vykdo preliminarų nusikaltimų tyrimą ir atitinkamus duomenis perduoda generaliniam prokurorui. Jei kaltinamasis neprieštarauja, generalinis prokuroras bylas dėl nusikaltimų, kurie užtraukia iki dešimties metų laisvės atėmimo bausmę, gali grąžinti nagrinėti ir skirti nuosprendį Magistratų teismui.	Pirmininkauja taikos teisėjas
Gozo magistratų teismas	Pirmoji instancija	Baudžiamosios teisės srityje Gozo magistratų teismas turi tokią pat kompetenciją kaip Magistratų teismas, veikiantis kaip baudžiamasis teismas ir kaip tyrimo teismas.	Pirmininkauja taikos teisėjas

Nepilnamečių teismas	Pirmoji instancija	Nepilnamečių teismas nagrinėja kaltinimus ir kitas bylas dėl nepilnamečių , kurių amžius nesiekia 16 metų, ir taip pat gali skirti nurodymus dėl globos.	Pirmininkauja taikos teisėjas ir du nariai
----------------------	--------------------	---	--

Teisinių duomenų bazės

Žr. puslapį apie Malta „Teisingumo organizavimas valstybėse narėse. Malta“, kuriame rasite išsamios informacijos apie atitinkamas duomenų bazes ir nuorodų į jas.

Susijusios nuorodos

- [Teisingumo, kultūros ir savivaldos ministerija](#)
- [Teismų paslaugos](#)
- [Teismų paslaugos. „Sentenzi Online“](#)
- [Teismų paslaugos. Nagrinėjimas teisme](#)
- [Teismų paslaugos. Salių naudojimas](#)
- [Teismų paslaugos. Statistiniai duomenys](#)
- [Teismų paslaugos. Teismų varžytynės](#)
- [Teismų paslaugos. Civilinio proceso dokumentų formos \(maltiečių k.\)](#)
- [Teismo ekspertai](#)
- [Teisinės paslaugos \(Maltos teisės aktai\)](#)

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos valstybės narės. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Europos Komisija neprisiima jokios atsakomybės ar teisinių įsipareigojimų už šiame dokumente pateiktą ar nurodomą informaciją ar duomenis. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisyklės rasite puslapyje „Teisinė informacija“. Šiuo metu valstybės narės, atsakingos už svetainės puslapių, kuriuose pateikiamas nacionalinis turinys, administravimą, atnaujina šios svetainės turinį, atsižvelgdamos į planuojamą Jungtinės Karalystės išstojimą iš Europos Sąjungos. Jeigu svetainės turinys dar neatspindi Jungtinės Karalystės išstojimo fakto, toks neatitikimas yra netyčinis ir bus ištaisytas.

Paskutinis naujinimas: 22/12/2016

Bendrosios kompetencijos teismai - Nyderlandai

Šiame skyriuje pateikiama informacija apie Nyderlandų bendrosios kompetencijos teismų sistemą.

Apylinkės teismai

Dauguma teismo procesų pradami apylinkės teisme (nyd. *rechtbank*). Nyderlanduose yra 11 apylinkės teismų.

Kiekvieną teismą sudaro keli skyriai:

- civilinės teisės (piliečių tarpusavio ginčai);
- administracinės teisės (piliečių ginčai su valdžios institucijomis);
- baudžiamosios teisės (nusikalstamos veikos);
- vietinių bylų (nyd. *kantonzaken*, susijusių su nuoma, skolomis, už kelių eismo taisyklių pažeidimus skiriamų baudų apskundimu, darbo ginčais ir nedideliais pažeidimais).

Apeliaciniai skundai

Bylos šalis, kuri nesutinka su apylinkės teismo sprendimu, gali jį apskųsti apeliacine tvarka. Baudžiamąsias ir civilines bylas nagrinėja vienas iš keturių apeliacinių teismų (nyd. *gerechtshoven*). Administracinėse bylose, priklausomai nuo dalyko, apeliacinį skundą gali nagrinėti:

- apeliacinis teismas;
- Centrinis apeliacinių teismas (nyd. *Centrale Raad van Beroep*);
- Prekybos ir pramonės apeliacinis teismas (nyd. *College van Beroep voor het Bedrijfsleven*);
- Valstybės tarybos (nyd. *Raad van State*) administracinių ginčų skyrius (*Afdeling bestuursrechtspraak*).

Aukščiausiasis Teismas (*Hoge Raad*)

Nyderlandų Aukščiausiasis Teismas yra aukščiausios pakopos Nyderlandų teismas civilinės, baudžiamosios ir mokesčių teisės srityje. Aukščiausiasis Teismas gali panaikinti sprendimus, ypač apeliacinių teismų nutartis (jų nutartis Aukščiausiajame Teisme galima apskųsti teisės aspektais – šis procesas žinomas kaip kasacija (nyd. *cassatie*)). Aukščiausiasis Teismas taip pat atsakingas už teisinio vienodumo užtikrinimą ir Nyderlandų teisės raidą.

Daugiau informacijos apie tai, kaip sudaryta teismų sistema, galima rasti interneto svetainėje rechtspraak.nl.

Teisinių duomenų bazės

Teismai skelbia didelę priimamų nutarčių dalį. Šios nutartys ir sprendimai visuomenei paskelbiami juos įtraukus į interneto svetainės rechtspraak.nl duomenų bazę.

Ar šia duomenų baze galima naudotis nemokamai?

Taip, prieiga yra **nemokama**.

Susijusios nuorodos

[Nyderlandų teismų sistema ir Nyderlandų Aukščiausiasis Teismas](#)

[Informacija apie Nyderlandų teismų sistemą \(anglų kalba\)](#)

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos valstybės narės. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Europos Komisija nepriima jokios atsakomybės ar teisinių įsipareigojimų už šiame dokumente pateiktą ar nurodomą informaciją ar duomenis. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisyklės rasite puslapyje „Teisinė informacija“. Šiuo metu valstybės narės, atsakingos už svetainės puslapių, kuriuose pateikiamas nacionalinis turinys, administravimą, atnaujiną šios svetainės turinį, atsižvelgdamos į planuojamą Jungtinės Karalystės išstojimą iš Europos Sąjungos. Jeigu svetainės turinys dar neatspindi Jungtinės Karalystės išstojimo fakto, toks neatitikimas yra netyčinis ir bus ištaisytas.

Paskutinis naujinimas: 25/02/2020

Bendrosios kompetencijos teismai - Austrija

Dėmesio! Šiame puslapyje originalo kalba ([de](#)) neseniai atlikta pakeitimų. Puslapį jūsų pasirinkta kalba šiuo metu rengia mūsų vertėjai.

Jis jau išverstas į šias kalbas: [et](#) [el](#) [en](#) [fr](#) [ro](#) [sk](#) [sl](#) [fi](#).

Šiame skyriuje sužinosite apie bendrosios kompetencijos teismus, Austrijoje nagrinėjančius civilines ir baudžiamąsias bylas.

Bendrosios kompetencijos teismai. Įžanga

Bendrosios kompetencijos teismų sistemą sudaro keturi lygmenys. Šiuo metu (2014 m. lapkričio mėn.) bylas nagrinėja šie teismai:

- 116 apylinkės teismų (*Bezirksgerichte*),
- 20 apygardos teismų (*Landesgerichte*),
- 4 aukštesnieji apygardos teismai (*Oberlandsgerichte*) ir
- Aukščiausiasis Teismas (*Oberster Gerichtshof*).

Nuo 2013 m. pradžios Aukštutinės Austrijos, Žemutinės Austrijos ir Štirijos žemėse apylinkės teismų skaičius buvo laipsniškai mažinamas – dabar jų yra 116 (2014 m. liepos 1 d. duomenys). 2016 m. liepos 1 d. apylinkės teismų skaičius sumažės iki 115.

Viešojo intereso apsaugą baudžiamosiose bylose užtikrina šios prokuratūros įstaigos:

- 16 prokuratūrų (*Staatsanwaltschaften*),
- Centrinė kovos su ekonominiais nusikaltimais ir korupcija prokuratūra (*Zentrale Staatsanwaltschaft zur Verfolgung von Wirtschaftsstrafsachen und Korruption*),
- 4 aukštesniosios prokuratūros (*Oberstaatsanwaltschaften*) ir
- Generalinė prokuratūra (*Generalprokuratur*).

Laisvės atėmimo nuosprendžius vykdo 27 kalėjimai.

A. Teismų organizacinė sistema. Civilinių ir baudžiamųjų bylų teisingumas

Pirmąją instanciją ginčus sprendžia apylinkės arba apygardos teismai. Kompetencija nagrinėti civilines bylas paprastai nustatoma pagal bylos rūšį (rūšinis teisingumas), o kitais atvejais – pagal ginčo dalyko vertę (vertės teisingumas). Rūšinis teisingumas turi pirmumą vertės teisingumo atžvilgiu.

Baudžiamosiose bylose kompetencija nustatoma pagal sankcijų, gresiančių už padarytą nusikaltimą, dydį.

Apylinkės teismai (pirmasis lygmuo)

Apylinkės teismai yra pirmosios instancijos teismai. Jie kompetentingi:

- nagrinėti civilines bylas, kai **ginčo suma ne didesnė kaip 15 000 EUR** (vertės teisingumas);
- priimti sprendimą dėl tam tikrų rūšių ginčų (nesvarbu suma), visų pirma **šeimos, nuomos ir teismo sprendimo vykdymo bylose** (rūšinis teisingumas);
- priimti **nuosprendžius** kai kuriose baudžiamosiose bylose dėl nusikalstamų veikų, už kurias skiriama tik bauda, bauda ir laisvės atėmimas ne daugiau kaip vienus metus arba tik toks laisvės atėmimas (pvz., dėl neatsargaus sveikatos sutrikdymo ar vagystės).

Apygardos teismai (pirmosios instancijos teismai) (antrasis lygmuo)

Apygardos teismai (**baudžiamųjų bylų atveju**) arba **pirmosios instancijos teismai (civilinių bylų atveju)** kompetentingi:

- **pirmąją instanciją** nagrinėti bylas, nepriklausančias apylinkės teismų kompetencijai. Be to, jiems pagal rūšį teisingi ginčai, nagrinėjami pagal įstatymą dėl civilinės atsakomybės už atominę energiją ir medžiagas (*Atomhaftpflichtgesetz*), įstatymą dėl valdžios institucijų ir jų pareigūnų atsakomybės (*Amtshaftungsgesetz*), Duomenų apsaugos įstatymą (*Datenschutzgesetz*), taip pat ginčai dėl konkurencijos ir autorių teisių;
- **antrąją instanciją** nagrinėti skundus dėl apylinkės teismų sprendimų.

Aukštesnieji apygardos teismai (antrosios instancijos teismai) – trečiasis organizacinės sistemos lygmuo.

Šie teismai – trečiasis organizacinės sistemos lygmuo. Jie yra Vienoje (kompetentingas Vienoje, Žemutinėje Austrijoje ir Burgenlande), Grace (kompetentingas Štirijoje ir Karintijoje), Lince (kompetentingas Aukštutinėje Austrijoje ir Zalcburge) ir Insbrike (kompetentingas Tirolyje ir Foralberge).

Šie teismai apeliacine tvarka (antrąją instanciją) nagrinėja civilines ir baudžiamąsias bylas.

Be to, šie teismai atlieka ypatingą vaidmenį administruojant teismų sistemą. Aukštesniojo apygardos teismo pirmininkas yra direktorius, atsakingas už visų teismų, esančių jo teismo apylinkėje, administravimą. Vykdydami šias funkcijas jie išimtinai ir tiesiogiai pavaldūs federaliniam teisingumo ministrai.

Aukščiausiasis Teismas (ketvirtasis lygmuo)

Vienoje veikiantis Aukščiausiasis Teismas **aukščiausiaja instancija nagrinėja civilines ir baudžiamąsias bylas**. Kartu su Konstituciniu Teismu (*Verfassungsgericht*) ir Aukščiausiuoju administraciniu teismu (*Verwaltungsgerichtshof*) jis sudaro vadinamąjį Aukštąjį Teismą (*Höchstgericht*). Tai reiškia, kad jo sprendimų (šalies viduje) apskūsti nebegalima.

Aukščiausiojo Teismo praktika yra vienas pagrindinių veiksnių užtikrinant **vienodą teisės taikymą** visoje šalies teritorijoje.

Nors nėra įstatymo, pagal kurį žemesnieji teismai turi laikytis aukštesniųjų teismų sprendimų, paprastai jie vadovaujasi jų praktika.

B. Civilinis teisingumas

Civilinio proceso tvarka gali būti nagrinėjamos įprastinės civilinės bylos, darbo bylos, komercinės bylos ir ne ginčo (ypatingajai) teisei priskiriamos bylos.

Įprastinio civilinio proceso tvarka sprendžiami privatinės teisės klausimai, kurie nepriklauso komercinių ar darbo teismų kompetencijai arba kurie yra nagrinėtini ypatingosios teisenos tvarka.

C. Teisminės instancijos

C.1. Teisminės instancijos civilinėse bylose

Įprasto civilinio proceso tvarka bylos nagrinėjamos pagal dvi teisminių instancijų schemas. Abi jos gali būti trijų pakopų. Pirmąja instancija ginčus sprendžia apylinkės arba apygardos teismai.

Jeigu pirmosios instancijos teismas yra apylinkės teismas, apeliacinis skundas pateikiamas apygardos teismui. Jį nagrinėja šio teismo apeliacinių bylų skyrius (*Berufungssenat*).

Jeigu pirmosios instancijos teismas yra apygardos teismas, apeliacinis skundas pateikiamas antrosios instancijos teismui, ir skundą nagrinėja jo apeliacinių bylų skyrius.

Antrosios instancijos teismai kompetentingi tik peržiūrėti pirmosios instancijos teismo sprendimą. T. y., jie sprendžia bylą iš esmės tik pagal ieškinio reikalavimus ir faktines aplinkybes, nustatytas pirmosios instancijos teisme pabaigus žodinį bylos nagrinėjimą. Antrosios instancijos teismai gali išspręsti bylą iš esmės, t. y. patvirtinti arba pakeisti skundžiamą sprendimą. Tam, atsižvelgdami į pirmosios instancijos teisme pareikštus reikalavimus ir pagrindimus, jie gali iš naujo ar papildomai išnagrinėti visą bylą ar jos dalį arba panaikinti pirmosios instancijos teismo sprendimą ir perduoti jam bylą nagrinėti iš naujo, arba skundą atmesti.

Bylose, kuriose turi būti priimamas sprendimas principiniais teisės klausimais, dar vienas skundas gali būti pateikiamas Aukščiausiajam Teismui.

Aukščiausiasis Teismas sprendžia tik teisės klausimus, todėl priimdamas sprendimą turi remtis ankstesnėje instancijoje nustatytais faktais. Jis vertina, ar remiantis šiais faktais buvo priimtas teisingas sprendimas arba nustato, kad sprendimas yra neteisėtas arba – su tam tikrais apribojimais – kad jį priimant buvo padaryta proceso pažeidimų. Aukščiausiasis Teismas veikia ne tik kaip kasacinė instancija. Jis taip pat gali išnagrinėti bylą iš esmės (patvirtinti arba pakeisti sprendimą), panaikinti ankstesnius sprendimus ir pavesti pirmosios ar antrosios instancijos teismui nagrinėti bylą iš naujo arba skundą atmesti.

Daugeliu atvejų sprendimą pirmąja instancija priima vienas teisėjas (ir tik bylos šalies prašymu, jei ginčo vertė yra didesnė kaip 100 000 EUR – trijų teisėjų kolegija). Antrąja instancija sprendžia trijų teisėjų kolegija, o Aukščiausiajame Teisme – penkių teisėjų kolegija. Jei sprendžiamoje byloje keliami esminę reikšmę turintys teisės klausimai (pvz., teismų praktikos keitimas), Aukščiausiajame Teisme sudaroma išplėstinė vienuolikos teisėjų kolegija.

C.2. Skundai baudžiamosiose bylose

Sprendimus baudžiamosiose bylose galima apskųsti tik vieną kartą.

Kai pirmąja instancija sprendimą priima apylinkės teismas, galima pateikti:

- apeliacinį skundą, kuriuo prašoma sprendimą pripažinti negaliojančiu arba
- apeliacinį skundą dėl inkriminuoto nusikaltimo ir bausmės.

Aukštesnės instancijos apygardos teisme apeliacinį skundą nagrinėja trijų teisėjų kolegija.

Kai pirmąja instancija (dėl visų baudžiamųjų nusižengimų ir nusikaltimų, už kuriuos skiriama laisvės atėmimo iki 5 metų bausmė, pvz., melagingų parodymų davimo teisme) sprendimą priima vienas apygardos teismo teisėjas, galima pateikti:

- apeliacinį skundą, kuriuo prašoma sprendimą pripažinti negaliojančiu arba
- apeliacinį skundą dėl inkriminuoto nusikaltimo ir bausmės.

Kompetentingame aukštesniajame apygardos teisme apeliacinį skundą nagrinėja trijų teisėjų kolegija.

Jei pirmąja instancija apygardos teismo sprendimas priimtas teisės išsilavinimo neturinčių patarėjų kolegijos (*Schöffengericht*) arba prisiekusiųjų (*Geschworenengericht*), apeliacinis skundas, kuriuo prašoma sprendimą pripažinti negaliojančiu, pateikiamas Aukščiausiajam Teismui. Jeigu apeliacinis skundas yra susijęs tik su bausmės skyrimu, sprendimą priima kompetentingas aukštesnysis apygardos teismas.

D. Skundai

Įprasto civilinio proceso tvarka pirmosios instancijos teismo sprendimai gali būti apskųsti apeliacine tvarka teisės ir faktų klausimais (*Berufung*). Apeliacinis skundas teisės ir faktų klausimais gali būti pateikiamas visose bylose neteisėtumo ar neteisingo teisės aiškinimo pagrindais, o tam tikrose bylose arba kai ginčo vertė viršija 2 700 EUR – taip pat procesinių pažeidimų ar klaidingai nustatytų faktų pagrindu.

Antrąją instanciją priimti sprendimai gali būti skundžiami kasacine tvarka. Tačiau tokiam skundui, kuris pateikiamas Aukščiausiajam Teismui, priklausomai nuo ginčijamo klausimo, taikomi įvairūs apribojimai. Visų pirma, Aukščiausiasis Teismas sprendžia tik reikšmingus teisės klausimus. Todėl Aukščiausiasis Teismas imasi peržiūrėti tik tas bylas, kuriose reikia spręsti tokį klausimą. Be to, tam tikrose srityse priimti antrosios instancijos teismų sprendimai negali būti apskųsti, kai ginčijama suma yra mažesnė kaip 5 000 EUR, o kai ginčo suma yra iki 30 000 EUR, reikia gauti antrosios instancijos teismo leidimą pateikti Aukščiausiajam Teismui skundą teisės klausimais (tiesiogiai arba pateikus atskirą prašymą).

E. Teisinių duomenų bazės

Austrijos teisingumo ministerijos svetainėje (<http://www.justiz.gv.at/>) pateikiama bendro pobūdžio informacija apie Austrijos teismų sistemą.

Ar teisinių duomenų bazėmis galima naudotis nemokamai?

Taip, Austrijos teisingumo ministerijos interneto svetaine galima naudotis nemokamai.

Susijusios nuorodos

[Teismų jurisdikcija. Austrija](#)

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos valstybės narės. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Europos Komisija nepriima jokios atsakomybės ar teisinių įsipareigojimų už šiame dokumente pateiktą ar nurodomą informaciją ar duomenis. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisyklės rasite puslapyje „Teisinė informacija“. Šiuo metu valstybės narės, atsakingos už svetainės puslapių, kuriuose pateikiamas nacionalinis turinys, administravimą, atnaujina šios svetainės turinį, atsižvelgdamos į planuojamą Jungtinės Karalystės išstojimą iš Europos Sąjungos. Jeigu svetainės turinys dar neatspindi Jungtinės Karalystės išstojimo fakto, toks neatitikimas yra netyčinis ir bus ištaisytas.

Paskutinis naujinimas: 18/12/2015

Bendrosios kompetencijos teismai - Lenkija

Šioje dalyje pateikiama informacija apie Lenkijos bendrosios kompetencijos teismų sistemą.

Bendrosios kompetencijos teismai

Lenkijos bendrosios kompetencijos teismų sistemą sudaro **apeliaciniai teismai** (*sądy apelacyjne*), **apygardų teismai** (*sądy okręgowe*) ir **apylinkių teismai** (*sądy rejonowe*). Šiuose teismuose, be kita ko, nagrinėjamos bylos, susijusios su baudžiamąja, civiline, šeimos teise, nepilnamečių nusikaltimais, komercine teise, darbo ir socialinės apsaugos įstatymais, išskyrus bylas, patikėtas specializuotiems teismams, pavyzdžiui, karo teismams.

Be to, bendrieji teismai veda **žemės** ir **hipotekos registrus**, Įkeitimo registrą, Nacionalinį teismų registrą ir Nacionalinį baudžiamosios teisės registrą.

Civiliniai teismai

Civilinių bylų skyrius (*wydział cywilny*) yra kiekviename **apeliaciniame**, **apygardos** ir **apylinkės** teisme.

Baudžiamųjų bylų teismai

Baudžiamųjų bylų skyrius (*wydział karny*) yra kiekviename **apeliaciniame**, **apygardos** ir **apylinkės** teisme.

Teisinių duomenų bazės

[Lenkijos vyriausybės](#) interneto svetainėje pateikiamas įstatymų, priimtų nuo 1918 m., sąrašas.

Duomenų baze galima naudotis **nemokamai**.

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos valstybės narės. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Europos Komisija nepriima jokios atsakomybės ar teisinių įsipareigojimų už šiame dokumente pateiktą ar nurodomą informaciją ar duomenis. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisyklės rasite puslapyje „Teisinė informacija“. Šiuo metu valstybės narės, atsakingos už svetainės puslapių, kuriuose pateikiamas nacionalinis turinys, administravimą, atnaujina šios svetainės turinį, atsižvelgdamos į planuojamą Jungtinės Karalystės išstojimą iš Europos Sąjungos. Jeigu svetainės turinys dar neatspindi Jungtinės Karalystės išstojimo fakto, toks neatitikimas yra netyčinis ir bus ištaisytas.

Paskutinis naujinimas: 10/12/2012

Bendrosios kompetencijos teismai - Portugalija

 Dėmesio! Šiame puslapyje originalo kalba (pt) neseniai atlikta pakeitimų. Puslapį jūsų pasirinkta kalba šiuo metu rengia mūsų vertėjai.

Šiame skyriuje pateikiama informacija apie Portugalijos bendrosios kompetencijos teismų sistemą.

Bendrosios kompetencijos teismų sistema

Be Konstitucinio Teismo, kuris vienintelis kompetentingas vykdyti teisingumą kilus konstitucinės teisės klausimui, Portugalijoje veikia tokių kategorijų teismai:

- a) Aukščiausiasis Teismas ir pirmosios bei antrosios instancijos bendrieji teismai;
- b) Vyriausiasis administracinis teismas ir kiti administraciniai ir mokesčių teismai;
- c) Audito teismas.

Dar gali būti steigiami laivybos, arbitražo ir magistratų teismai.

Įstatymuose nustatyta, kokiais atvejais ir kokios sudėties pirmiau nurodyti teismai atskirai ar kartu dali sudaryti Kolinizijų teismą (*Tribunal dos Conflitos*), kuris sprendžia teismų jurisdikcijos kolizijos klausimus.

Išskyrus karo teismus, kuriuos pagal teisės nuostatas leidžiama steigti karo sąlygomis, teismai, turintys išskirtinę kompetenciją spręsti bylas dėl tam tikrų rūšių nusikaltimų, yra draudžiami.

Bendrieji teismai

Aukščiausiasis Teismas

Nepažeidžiant Konstitucinio Teismo kompetencijos, Aukščiausiasis Teismas yra aukščiausia teisminės hierarchijos pakopa. Jį sudaro civilinių, baudžiamųjų ir socialinių bylų skyriai.

Šis teismas įsikūręs Lisabonoje, o jo jurisdikcija apima visą Portugalijos teritoriją.

Aukščiausiasis Teismas, vadovaujamas pirmininko, dirba kaip išplėstinė teisėjų kolegija (ją sudaro visi teisėjai, susiskirstę į skyrius) arba specializuotuose ar paprastuose skyriuose.

Išskyrus įstatymais nustatytas išimtis, Aukščiausiasis Teismas nagrinėja tik teisės klausimus.

Apeliaciniai teismai

Apeliaciniai teismai (*tribunais da relação*) paprastai yra antrosios instancijos teismai.

Šiuo metu apeliaciniai teismai veikia Lisabonoje, Porte, Koimbroje, Evoroje ir Gimarainse. Šie teismai, vadovaujami pirmininko, dirba kaip išplėstinė teisėjų kolegija arba skyriuose.

Apeliaciniuose teismuose yra civilinių, baudžiamųjų ir socialinių bylų skyriai.

Pirmosios instancijos teismai

Pirmosios instancijos teismai paprastai yra apylinkės teismai (*tribunais de comarca*).

Dažniausiai teismo jurisdikcija apima apylinkę, nors gali būti teismų, kurių jurisdikcijai priklauso daugiau kaip viena apylinkė arba specialiai įstatymais apibrėžtos teritorijos.

Šie teismai turi bendrąją kompetenciją nagrinėti civilines ir baudžiamąsias bylas, taip pat bylas, kurios nepatenka į kitų teismų jurisdikciją.

Pirmosios instancijos pakopoje veikia specialios kompetencijos teismai (nagrinėjantys konkrečias bylas, jiems priskirtinas pagal taikytiną proceso rūšį) ir teismai, kurių specializacija yra tam tikros rūšies bylos (nesvarbu, kokios rūšies procesas taikytinas).

teismai gali būti padalyti į kolegijas (bendrosios, specialiosios ar konkrečios kompetencijos) arba į specialiosios kompetencijos skyrius, jei tai reikalinga dėl teismo darbo krūvio ir sudėtingumo.

Kiekvieną teismą, kolegiją ar skyrių sudaro vienas arba daugiau teisėjų.

Administraciniai ir mokesčių teismai

Administraciniai ir mokesčių teismai kompetentingi nagrinėti ieškinius ir apeliacinius skundus dėl ginčų, kylančių iš teisinių santykių administracinėse ir mokesčių bylose.

Vyriausiasis administracinis teismas

Nepažeidžiant Konstitucinio Teismo kompetencijos, Vyriausiasis administracinis teismas yra aukščiausia administracinių ir mokesčių teismų hierarchijos pakopa.

Šis teismas įsikūręs Lisabonoje, o jo jurisdikcija apima visą Portugalijos teritoriją.

Vyriausiąjį administracinį teismą sudaro administracinių ginčų skyrius ir mokesčių ginčų skyrius. Pagrindinė jo užduotis – nagrinėti apeliacinius skundus dėl centrinių administracinių teismų sprendimų.

Vyriausiasis administracinis teismas dirba vadovaujamas pirmininko, kuriam talkina trys pavaduotojai.

Atsižvelgiant į bylos dalyką, teismas dirba kaip išplėstinė kolegija, kaip vieno skyriaus išplėstinė kolegija arba atskiruose skyriuose. Tik teismo ar jo skyriaus išplėstinė kolegija gali priimti sprendimą teisės klausimu.

Centriniai administraciniai teismai

Centriniai administraciniai teismai paprastai yra antrosios instancijos teismai. Šiuo metu veikia du centriniai administraciniai teismai (Šiaurės ir Pietų).

Pagrindinė jų užduotis – nagrinėti apeliacinius skundus dėl apylinkės administracinių teismų (*tribunais de círculo*) ir mokesčių teismų sprendimų.

Kiekvieną centrinį administracinį teismą sudaro administracinių ginčų skyrius ir mokesčių ginčų skyrius.

Centriniai administraciniai teismai dirba vadovujami pirmininko, kuriam talkina trys pirmininko pavaduotojai.

Šie teismai nagrinėja ir faktų, ir teisės klausimus.

Apylinkės administraciniai teismai ir mokesčių teismai

Tai pirmosios instancijos teismai, kurių pagrindinė užduotis – spręsti ginčus administracinėse ir mokesčių bylose. Jie gali veikti savarankiškai, kaip apylinkės administracinis ir mokesčių teismas (*tribunal tributário*), arba bendrai kaip administracinis ir mokesčių teismas (*tribunal administrativo e fiscal*).

Šie teismai dirba vadovujami pirmininko, kurį penkerių metų kadencijai skiria Vyriausioji mokesčių ir administracinių teismų taryba (*Conselho Superior dos Tribunais Administrativos e Fiscais*).

Paprastai tokį teismą sudaro vienas teisėjas, tačiau teisės aktuose numatyta, kad tam tikrais atvejais šis teismas gali posėdžiauti ir kitos sudėties.

Teisingumo teisėjų teismai (*Julgados de Paz*)

Teisingumo teisėjų teismai yra neteismo ginčų sprendimo institucijos, turinčios savo darbo tvarką ir struktūrą bei savo taikinamojo tarpininkavimo tarnybą. Jos kompetentingos nagrinėti ir spręsti bylas, priklausančias pirmosios instancijos teismų jurisdikcijai.

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos valstybės narės. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Europos Komisija

neprisiima jokios atsakomybės ar teisinių įsipareigojimų už šiame dokumente pateiktą ar nurodomą informaciją ar duomenis. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisykles rasite puslapyje „Teisinė informacija“. Šiuo metu valstybės narės, atsakingos už svetainės puslapių, kuriuose pateikiamas nacionalinis turinys, administravimą, atnaujina šios svetainės turinį, atsižvelgdamos į planuojamą Jungtinės Karalystės išstojimą iš Europos Sąjungos. Jeigu svetainės turinys dar neatspindi Jungtinės Karalystės išstojimo fakto, toks neatitiktikas yra netyčinis ir bus ištaisytas.

Paskutinis naujinimas: 09/08/2019

Bendrosios kompetencijos teismai - Rumunija

Dėmesio! Šiame puslapyje originalo kalba (ro) neseniai atlikta pakeitimų. Puslapį jūsų pasirinkta kalba šiuo metu rengia mūsų vertėjai.

Jis jau išverstas į šias kalbas: [bg](#) [es](#) [cs](#) [de](#) [et](#) [el](#) [en](#) [fr](#) [mt](#) [pl](#) [si](#) [fi](#).

Šiame puslapyje pateikiama informacija apie Rumunijos bendrosios kompetencijos teismus.

Rumunijos teismų sistema. Įžanga

Toliau aprašyta Rumunijos teismų sistemos struktūra.

Teismai ir prokuratūros

1 lygmuo

1. Apylinkės teismai (176)
2. Prokuratūros

2 lygmuo

1. Apygardos teismai (42)
2. Specializuoti teismai (3)
3. Vaikų ir šeimos bylų teismas (1)
4. Prokuratūros

3 lygmuo

1. Apeliaciniai teismai (15)
2. Prokuratūros

4 lygmuo

1. Aukštasis Kasacinis Teisingumo Teismas
 2. Prokuratūra
- Rumunijos teismų sistemą sudaro Aukštasis Kasacinis Teisingumo Teismas ir kiti teismai.

Teismai

Aukštasis Kasacinis Teisingumo Teismas

Kaip aukščiausias Rumunijos teismas tai yra vienintelė teisminė institucija, įgaliota užtikrinti, kad **kiti teismai teisę aiškintų ir taikytų vienodai**. Pagrindinė procedūra šiam tikslui pasiekti yra „**teismų sprendimų peržiūros teisės interesais**“ procedūra.

Aukštąjį Kasacinį Teisingumo Teismą sudaro keturi skyriai, kurių kiekvienas turi konkrečios srities kompetenciją:

- I civilinių bylų skyrius;
- II civilinių bylų skyrius;
- Baudžiamųjų bylų skyrius;
- Administracinių bylų ir mokesčių bylų skyriai.

Kiti aukščiausiojo teismo skyriai, turintys konkrečios srities kompetenciją: **keturios penkių teisėjų kolegijos, jungtiniai skyriai, teismų sprendimų peržiūros teisės interesais kolegija ir kolegija tam tikriems teisiniams klausimams išaiškinti**.

Aukštojo Kasacinio Teisingumo Teismo I civilinių bylų skyrius, II civilinių bylų skyrius ir Administracinių bylų ir mokesčių bylų skyrius nagrinėja prašymus peržiūrėti apeliacinių teismų ir kitų teismų sprendimus, kaip nustatyta įstatymais, taip pat prašymus peržiūrėti negalutinius sprendimus arba bet kokio pobūdžio teismo aktus, kurių negalima apskųsti jokia kita tvarka ir dėl kurių teismo procesas apeliaciniame teisme buvo nutrauktas. Baudžiamųjų bylų skyrius pirmąją instanciją nagrinėja bylas ir prašymus, kurie įstatymais priskiriami Aukštojo Kasacinio Teisingumo Teismo kompetencijai.

Aukštojo Kasacinio Teisingumo Teismo baudžiamųjų bylų skyrius nagrinėja šias bylas:

pirmąją instanciją:

- dėl Parlamento senato ir deputatų rūmų narių bei Europos Parlamento narių padarytų nusikaltimų;
- dėl Vyriausybės narių padarytų nusikaltimų;
- dėl Konstitucinio Teismo teisėjų padarytų nusikaltimų;
- dėl Aukščiausiosios magistratų tarybos narių padarytų nusikaltimų;
- dėl Aukštojo Kasacinio Teisingumo Teismo teisėjų arba prokuratūrų, veikiančių prie šio teismo, prokurorų padarytų nusikaltimų;
- dėl maršalų, admiralų, generolų ir kvestorių padarytų nusikaltimų;
- kitas jo kompetencijai įstatymais priskirtas bylas;

peržiūros instancija:

- prašymus peržiūrėti nuosprendžius baudžiamosiose bylose, kuriuos pirmąją instanciją priėmė apeliaciniai teismai arba Apeliacinis karo teismas;
- prašymus peržiūrėti nuosprendžius baudžiamosiose bylose, kuriuos apeliacine instancija priėmė apeliaciniai teismai arba Apeliacinis karo teismas;
- prašymus peržiūrėti nuosprendžius baudžiamosiose bylose, kuriuos Aukštojo Kasacinio Teisingumo Teismo baudžiamųjų bylų skyrius priėmė pirmąją instanciją ir kitas įstatymais nustatytas bylas.

Devynių teisėjų kolegija

Pagal Įstatymą Nr. 202/2010 dėl tam tikrų bylų nagrinėjimo paspartinimo priemonių, devynių teisėjų kolegijos įgaliojimai perduoti penkių teisėjų kolegijoms.

Devynių teisėjų kolegijos tebenagrinėjamos bylos bus toliau nagrinėjamos šioje kolegijoje.

Penkių teisėjų kolegijos

Pagal naujai paskelbto iš dalies pakeisto Įstatymo Nr. 304/2004 24 straipsnį penkių teisėjų kolegijos nagrinėja prašymus peržiūrėti sprendimus ir kitus prašymus dėl Aukščiausiojo Kasacinio Teisingumo baudžiamųjų bylų skyriaus pirmąją instanciją priimtų sprendimų, taip pat kitų jų kompetencijai įstatymais priskirtų bylų. Jos taip pat atlieka drausmės teismo funkcijas.

Pagal naujai paskelbto Įstatymo Nr. 317/2004 51 straipsnio 3 dalį penkių teisėjų kolegijos nagrinėja prašymus peržiūrėti Aukščiausiosios magistratų tarybos drausmės bylose priimtus sprendimus.

Aukštojo Kasacinio Teisingumo Teismo skyriai posėdžiauja **jungtiniuose skyriuose**:

1. kai nagrinėja prašymus, susijusius su Aukštojo Kasacinio Teisingumo Teismo praktikos pakeitimu;
2. kai kreipiasi į Konstitucinį Teismą dėl įstatymų konstitucingumo prieš juos oficialiai paskelbiant.

Apeliaciniai teismai

Rumunijos **apeliaciniais teismams** vadovauja pirmininkas, kuriam gali talkinti vienas arba du pavaduotojai.

Apeliaciniame teisme yra konkrečių sričių skyriai ar kolegijos, nagrinėjančios skirtingų kategorijų bylas:

- civilines bylas;
- baudžiamąsias bylas;
- bylas, susijusias su vaikais arba šeimos reikalais;
- bylas, susijusias su administraciniais arba mokesčių ginčais;

- bylas, susijusias su darbo ginčais ir socialiniu draudimu, bendrovėmis, prekybos registru, nemokumu, nesąžininga konkurencija ir kitomis sritimis;
- jūrų ir upių laivybos bylas.

15 apeliacinių teismų turi juridinio asmens teises. Kiekvieno jų jurisdikcijai priskirti keli apygardos teismai (paprastai trys).

Apeliaciniai teismai nagrinėja šias civilines bylas:

pirmąja instancija – bylas, susijusias su administraciniais arba mokesčių ginčais, laikydamiesi specialių teisinių nuostatų;

apeliacine instancija – apeliacinius skundus dėl apygardos teismų pirmąja instancija priimtų sprendimų;

peržiūros instancija – konkrečias įstatymais numatytas bylas.

Apeliaciniai teismai nagrinėja šias baudžiamąsias bylas:

pirmąja instancija:

- dėl nusikaltimų, nurodytų Baudžiamojo kodekso 155–173 straipsniuose (pavyzdžiui, valstybės išdavimo, šnipinėjimo, sąmokso, kurstymo nuversti valstybės valdžią ar žlugdyti nacionalinę ekonomiką), bei nusikaltimų prieš Rumunijos nacionalinį saugumą, kaip nurodyta specialiuosiuose įstatymuose;
- dėl nusikaltimų, nurodytų Baudžiamojo kodekso 253¹ straipsnyje (interesų konflikto), 273–276 straipsniuose (tam tikrų nusikalstamų veikų, susijusių su geležinkelio transporto saugumu) geležinkelio avarijos atveju ir 356–361 straipsniuose (nusikaltimų taikai ir žmonijai);
- dėl apylinkės arba apygardos teismų teisėjų, prie šių teismų veikiančių prokuratūrų prokurorų arba advokatų, notarų, teismo sprendimų vykdymo pareigūnų arba Auditorių rūmų auditorių padarytų nusikaltimų;
- dėl religinių bendruomenių, įsteigtų remiantis įstatymais, vadovų ir kitų aukšto rango dvasininkų, turinčių bent vyskupo ar lygiavertį titulą, padarytų nusikaltimų;
- dėl Aukštojo Kasacinio Teisingumo Teismo teisėjų padėjėjų, apeliacinių teismų arba Apeliacinio karo teismo teisėjų, arba prie šių teismų veikiančių prokuratūrų prokurorų padarytų nusikaltimų;
- dėl Auditorių rūmų narių, Teisėkūros tarybos pirmininko arba ombudsmeno padarytų nusikaltimų;
- dėl kitų pagal specialiuosius įstatymus jų kompetencijai priskirtų nusikaltimų.

Apeliacine instancija jie nagrinėja apeliacinius skundus dėl apygardos teismų baudžiamosiose bylose pirmąja instancija priimtų nuosprendžių.

Peržiūros instancija jie nagrinėja prašymus peržiūrėti nuosprendžius baudžiamosiose bylose, kuriuos pirmąja instancija priėmė apylinkės teismai (išskyrus apygardos teismų kompetencijai priskirtus prašymus) ir kitas konkrečiai įstatymais nustatytas bylas.

Apeliaciniai teismai taip pat nagrinėja jų jurisdikcijoje esančių apygardos teismų arba apylinkės ir apygardos teismų **jurisdikcijos kolizijos** atvejus, arba apylinkės teismų jurisdikcijos kolizijos atvejus, kai šie priklauso skirtingų apygardos teismų jurisdikcijai, tačiau to paties apeliacinio teismo jurisdikcijai.

Be to, apeliaciniai teismai nagrinėja **ekstradicijos** prašymus arba prašymus perduoti nuteistąjį asmenį kitai valstybei.

Apygardos teismai

42 apygardos teismai turi juridinio asmens teises. Jie veikia apygardose. Kiekvieno apygardos teismo jurisdikcijai priklauso visi toje apygardoje veikiantys apylinkės teismai.

Apygardos teismuose yra konkrečių sričių skyriai ar kolegijos, nagrinėjantys:

- civilines bylas;
- baudžiamąsias bylas;
- bylas, susijusias su vaikais ir šeimos reikalais;
- bylas, susijusias su administraciniais arba mokesčių ginčais;
- bylas, susijusias su darbo ginčais ir socialiniu draudimu, bendrovėmis, prekybos registru, nemokumu, nesąžininga konkurencija ir kitomis sritimis;
- bylas, susijusias su jūrų arba upių laivybos reikalais.

Apygardos teismai nagrinėja toliau nurodytas civilines bylas.

Apygardos teismai pirmąją instanciją nagrinėja visus ieškinius, kurie nėra įstatymais priskirti kitų teismų kompetencijai.

Apeliacinė instancija jie nagrinėja apeliacinius skundus dėl apylinkės teismų pirmąją instanciją priimtų sprendimų.

Peržiūros instancija jie nagrinėja konkrečias įstatymais nustatytas bylas.

Apygardos teismai nagrinėja šias baudžiamąsias bylas:

pirmąją instanciją:

- dėl baudžiamųjų veikų, susijusių su asmens nužudymu arba fizine neliečiamybe ir sveikata, asmens laisve, lytinių nusikaltimų, nuosavybės teisių pažeidimų, darbo vietoje padarytų arba su darbu susijusių baudžiamųjų veikų, nusikaltimų, trukdančių vykdyti teisingumą, įstatyminių nuostatų, kuriomis reguliuojama tam tikra veikla, pažeidimų, nusikaltimų visuomenės sveikatai ir kontrabandos (kai buvo naudojami ginklai, šaudmenys arba sprogstamosios ar radioaktyviosios medžiagos);
- tyčinių nusikaltimų, kurie baigėsi mirtimi arba savižudybe;
- nusikaltimų, susijusių su prekyba narkotikais arba neteisėtu jų vartojimu;
- nusikaltimų, susijusių su pinigų plovimu arba mokesčių vengimu;
- nusikaltimų, susijusių su tyčiniu bankrotu, jei jie susiję su bankų sistema;
- kitas jų kompetencijai įstatymais priskirtas bylas.

Peržiūros instancija jie nagrinėja prašymus peržiūrėti apylinkės teismų nuosprendžius, susijusius su nusikaltimais, kurių teisminis nagrinėjimas pradėtas remiantis anksčiau pateiktu nukentėjusio šalies skundu, ir prašymus peržiūrėti apylinkės teismų nuosprendžius baudžiamosiose bylose, susijusius su prevencinėmis priemonėmis, lygtiniu paleidimu arba apsaugos priemonėmis, nuosprendžius baudžiamosiose bylose, susijusius su nuosprendžių baudžiamosiose bylose vykdymo užtikrinimu arba rehabilitacija, ir kitas konkrečiai įstatymais nustatytas bylas.

Apygardos teismai nagrinėja jų jurisdikcijoje esančių apylinkės teismų jurisdikcijos kolizijos atvejus ir kitas konkrečiai įstatymais nustatytas bylas.

Apylinkės teismai

Apylinkės teismai neturi juridinio asmens teisių. Jie veikia valstybės apskrityse ir Bukarešte.

Apylinkės teismai daugiausia nagrinėja šias civilines bylas:

- ieškinius, kurie pagal Civilinį kodeksą priskirti globos ir šeimos teismo kompetencijai, išskyrus atvejus, kai įstatymais aiškiai nustatyta kitaip;
- ieškinius, susijusius su civilinės būklės įrašais, kaip numatyta įstatymais;
- ieškinius, susijusius su daugiaaukščių pastatų, butų ar erdvių, kurių išimtinės nuosavybės teisės priklauso skirtingiems asmenims, administravimu, arba ieškinius, susijusius su teisiniais namų savininkų bendrijų santykiais su kitais fiziniais ar juridiniais asmenimis, kaip taikytina;
- prašymus iškeldinti;
- ieškinius dėl bendrų sienų ar griovių, atstumų tarp pastatų arba sodinių, praėjimo teisės ir bet kokių kitų suvaržymų ar apribojimų, turinčių poveikio nuosavybės teisėms, numatytų įstatymais, sutartų šalių arba nustatytų teismo;
- ieškinius dėl pakeistų ribų arba jų pažymėjimo;
- ieškinius, susijusius su nuosavybės apsauga;
- ieškinius, susijusius su prievole atlikti veiksmus, kurių neįmanoma įvertinti pinigais, arba tokių veiksmų neatlikti, nepriklausomai nuo to, ar prievolė sutartinė ar ne, išskyrus ieškinius, kurie įstatymais priskiriami kitų teismų kompetencijai;
- ieškinius dėl turto padalijimo teismine tvarka, nepriklausomai nuo susijusios sumos dydžio;
- bet kokius kitus pinigine verte įvertinamus ieškinius dėl sumų, neviršijančių RON 200 000, nepriklausomai nuo to, ar šalis užsiima profesine veikla, ar ne.

Įstatymų numatytais atvejais apylinkės teismai taip pat nagrinėja apeliacinius skundus dėl vietos viešojo administravimo institucijų, turinčių teritorinę jurisdikciją, ir kitų tokią jurisdikciją turinčių įstaigų sprendimų.

Apylinkės teismai daugiausia nagrinėja šias baudžiamąsias bylas:

iš esmės dėl įvairių baudžiamųjų veikų, išskyrus bylas, kurias pagal įstatymus pirmąja instancija privalo nagrinėti kompetentingi apygardos, apeliaciniai teismai arba Aukštasis Kasacinis Teisingumo Teismas.

Daugiau informacijos apie šiuos teismus rasite [Rumunijos teisingumo ministerijos teismų portale](#).

Teisinių duomenų bazės

Internete skelbiamos šios duomenų bazės:

- Aukštasis Kasacinis Teisingumo Teismas praktiką skelbia [svetainėje](#);
- teismai savo sprendimų santraukas skelbia teismų portale. Pavyzdžiui, žiūrėkite [Bukarešto apeliacinio teismo sprendimų santraukas](#);
- Rumunijos teisėkūros tarybos tvarkoma teisinių duomenų bazė [Rumunijos teismų jurisdikcija](#).

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos valstybės narės. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Europos Komisija neprisiima jokios atsakomybės ar teisinių įsipareigojimų už šiame dokumente pateiktą ar nurodomą informaciją ar duomenis. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisykles rasite puslapyje „Teisinė informacija“. Šiuo metu valstybės narės, atsakingos už svetainės puslapių, kuriuose pateikiamas nacionalinis turinys, administravimą, atnaujina šios svetainės turinį, atsižvelgdamos į planuojamą Jungtinės Karalystės išstojimą iš Europos Sąjungos. Jeigu svetainės turinys dar neatspindi Jungtinės Karalystės išstojimo fakto, toks neatitikimas yra netyčinis ir bus ištaisytas.

Paskutinis naujinimas: 03/02/2014

Bendrosios kompetencijos teismai - Slovėnija

Dėmesio! Šiame puslapyje originalo kalba (sl) neseniai atlikta pakeitimų. Puslapį jūsų pasirinkta kalba šiuo metu rengia mūsų vertėjai.

Šiame skyriuje pateikiama informacija apie Slovėnijos bendrosios kompetencijos teismų veiklos organizavimą.

Bendrosios kompetencijos teismai

Pagal teismų darbą reglamentuojančio įstatymo 98 straipsnį Slovėnijoje yra šie teismai:

- apygardos teismai (*Okrajno sodišče*),
- apylinkės teismai (*Okrožno sodišče*),
- aukštieji teismai (*Višje sodišče*),
- Slovėnijos Respublikos Aukščiausiasis Teismas (*Vrhovno sodišče*) (toliau – Aukščiausiasis Teismas).

Specialiu įstatymu įsteigti specializuoti teismai privalo, jei įstatyme nenustatyta kitaip, turėti:

- apylinkės teismo statusą: pirmosios instancijos teismai, kurių apeliacinė instancija yra specialiosios kompetencijos aukštasis teismas;
- aukštojo teismo statusą: antrosios instancijos teismai, nagrinėjantys apeliacinius skundus dėl specialiosios kompetencijos pirmosios instancijos teismų sprendimų;
- aukštojo teismo statusą: pirmosios instancijos teismai, kurių apeliacinė instancija yra Aukščiausiasis Teismas.

Apygardos teismų jurisdikcija

Pagal teismų darbą reglamentuojančio įstatymo 99 straipsnį Slovėnijos apygardos teismai turi jurisdikciją šiose bylose:

Baudžiamosios bylos

1. pirmąją instanciją nagrinėti baudžiamuosius nusikaltimus, už kuriuos baudžiama bauda ar laisvės atėmimo bausmė iki trejų metų, išskyrus atvejus, kai jie susiję su baudžiamaisiais nusikaltimais dėl garbės ir reputacijos, padarytais per spaudą, radiją, televiziją ar naudojant kitas visuomenės informavimo priemones;
2. tirti pirmiau nurodytus baudžiamuosius nusikaltimus;
3. atlikti kitus įstatymo nustatytus veiksmus.

Civilinės bylos

Nagrinėti pirmąją instanciją:

1. civilines bylas pagal Civilinio proceso įstatymą;
2. palikimo ir kitus ne ginčo klausimus, taip pat dėl žemės kadastro;
3. vykdymo ir užtikrinimo bylas, nebent įstatymo nustatyta kitaip.

Kitos bylos

Spręsti ar nagrinėti kitus klausimus įstatymo nustatyta tvarka.

Teisinė pagalba

Atlikti su teisine pagalba susijusius dalykus, jei kiti teismai pagal įstatymą neturi jurisdikcijos.

Apylinkių teismų jurisdikcija

Pagal teismų darbą reglamentuojančio įstatymo 101 straipsnį Slovėnijoje apylinkės teismai turi jurisdikciją nagrinėti tokias bylas:

Baudžiamosios bylos

1. pirmąją instanciją nagrinėti baudžiamuosius nusikaltimus, nepriklausančius apygardos teismų jurisdikcijai;
2. atlikti tyrimą ar tyrimo veiksmus, susijusius su baudžiamaisiais nusikaltimais (kaip nurodyta 1 punkte);
3. atlikti pirminį nagrinėjimą ir pirmąją instanciją nagrinėti nepilnamečių padarytus baudžiamuosius nusikaltimus;
4. pirmąją instanciją priimti sprendimą dėl užsienio valstybės teismo baudžiamojoje byloje priimto sprendimo įvykdymo;
5. vykdyti baudžiamosiose bylose priimtus sprendimus (pagal 1, 3 ir 4 punktus) ir vykdyti apygardos teismų sprendimus baudžiamosiose bylose;
6. priimti sprendimą dėl leidimo apriboti žmogaus teises ir pagrindines laisves;
7. priimti sprendimą ne teismo tvarka (taip pat baudžiamosiose bylose, priklausančiose apygardos teismų jurisdikcijai);
8. atlikti kitus įstatymo nustatytus veiksmus;
9. prižiūrėti, ar teisėtai ir teisingai elgiamasi su nuteistaisiais, ir prižiūrėti suimtuosius.

Civilinės bylos

Nagrinėja civilines bylas ir priima sprendimus pirmąją instanciją:

1. civilinėse bylose – pagal Civilinio proceso įstatymą;
2. dėl užsienio valstybių teismų sprendimų pripažinimo;
3. privalomo susitarimo atvejais, bankroto ir likvidavimo bylose, jei jos priklauso teismo jurisdikcijai, ir susijusiuose ginčiuose;
4. ginčiuose dėl intelektinės nuosavybės teisių;
5. dėl pasiūlymų taikyti laikinąsias priemones, kurias prašoma taikyti prieš pradėdant nagrinėti ginčą ir dėl kurių teismas turi priimti sprendimą pagal ekonominių ginčų nagrinėjimo taisykles, arba bylose, kai susitarta dėl arbitražo teismo jurisdikcijos;
6. ne ginčo teisenoje, kai dalyviai yra komercinės įmonės, partneriai arba akcininkai ir komercinių įmonių organų dalyviai, kai būtina taikyti įmonių teisę.

Apylinkės teismai taip pat yra kompetentingi:

- tvarkyti komercinį registrą;
- nagrinėti ar spręsti kitus klausimus, jei jie numatyti įstatyme;

- atlikti su teisine pagalba susijusius veiksmus 1, 2, 3 ir 4 punktuose nurodytais atvejais;
- teikti tarptautinę teisinę pagalbą.

Aukštieji teismai

Pagal Slovėnijos Respublikos teismų įstatymo 104 straipsnį aukštieji teismai turi jurisdikciją:

1. antrąja instancija nagrinėti apeliacinius skundus dėl jų veiklos teritorijos apygardos ir apylinkių teismų sprendimų;
2. nagrinėti ginčus dėl jų veiklos teritorijoje esančių apygardos ar apylinkės teismų jurisdikcijos ir dėl jurisdikcijos perdavimo kitam jų veiklos teritorijoje esančiam apygardos ar apylinkės teismui;
3. atlikti kitus įstatymo nustatytus veiksmus.

Teisinių duomenų bazės

Duomenų bazės pavadinimas ir URL

[Slovėnijos Respublikos teismai](#)

Ar duomenų baze galima naudotis nemokamai?

Taip, duomenų baze galima naudotis **nemokamai**.

Trumpas turinio aprašas

[Slovėnijos Respublikos teismų](#) interneto svetainėje galite naudotis keliomis duomenų bazėmis, kaip antai:

- Slovėnijos Respublikos teismų sistemos;
- teismų administravimo;
- viešųjų registrų (žemės kadastrų, teismų registro).

Susijusios nuorodos

[Teisminės institucijos](#)

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos valstybės narės. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Europos Komisija nepriima jokios atsakomybės ar teisinių įsipareigojimų už šiame dokumente pateiktą ar nurodomą informaciją ar duomenis. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisykles rasite puslapyje „Teisinė informacija“. Šiuo metu valstybės narės, atsakingos už svetainės puslapių, kuriuose pateikiamas nacionalinis turinys, administravimą, atnaujina šios svetainės turinį, atsižvelgdamos į planuojamą Jungtinės Karalystės išstojimą iš Europos Sąjungos. Jeigu svetainės turinys dar neatspindi Jungtinės Karalystės išstojimo fakto, toks neatitikimas yra netyčinis ir bus ištaisytas.

Paskutinis naujinimas: 02/11/2016

Bendrosios kompetencijos teismai - Slovakija

 Dėmesio! Šiame puslapyje originalo kalba ([sk](#)) neseniai atlikta pakeitimų. Puslapį jūsų pasirinkta kalba šiuo metu rengia mūsų vertėjai.

Šiame skyriuje pateikiama informacija apie Slovakijos bendrosios kompetencijos teismų sistemą.

Bendrosios kompetencijos teismai. Įžanga

Apylinkės teismai nagrinėja **civilines** ir **baudžiamąsias bylas** kaip **pirmosios instancijos teismai**, nebent teismų procedūros reglamentuose nustatyta kitaip. Jie taip pat nagrinėja rinkimų bylas ir priima sprendimus dėl jų, jei tai numatyta specialiame įstatyme.

Apygardos teismai priima sprendimus kaip **antrosios instancijos teismai** civilinėse ir baudžiamosiose bylose, apylinkės teismui priėmus sprendimą pirmąja instancija. Apygardos teismai prižiūri ir priima sprendimus administracinės teisės klausimais kaip pirmosios instancijos teismai, nebent specialiame įstatyme numatyta kitaip. Apygardos teismai taip pat nagrinėja kitas bylas, jeigu tai nustatyta specialiuose įstatymuose (pvz., Apsaugos nuo slapto pokalbių pasiklausymo įstatymas).

Slovakijos Respublikos Aukščiausiasis Teismas nagrinėja **paprastus apeliacinius skundus** dėl apygardos teismų ir Specialiojo baudžiamųjų bylų teismo sprendimų, kai tai numatyta įstatyme.

Slovakijos Respublikos Aukščiausiasis Teismas taip pat prižiūri ir nagrinėja neeilinius apeliacinius skundus dėl apylinkės ir apygardos teismų, Specialiojo baudžiamųjų bylų teismo ir Slovakijos Respublikos Aukščiausiojo Teismo sprendimų, kai tai numatyta įstatyme. Slovakijos Respublikos Aukščiausiasis Teismas nagrinėja bylas, susijusias su ginču dėl dalykinės jurisdikcijos tarp teismų ir valstybės institucijų.

Slovakijos Respublikos [Aukščiausiasis Teismas](#) sprendžia dėl bylos perdavimo kitam kompetentingam teismui, jei tai numatyta teismo procedūrą reglamentuojančiuose įstatymuose ir reglamentuose.

Teisinių duomenų bazės

Daugiau informacijos galima rasti [Slovakijos Respublikos teisingumo ministerijos](#) interneto svetainėje.

Bendrosios kompetencijos teismų sistema

Slovakijos teismų sistema

Slovakijos teismų sistemą sudaro:

- apylinkės teismai,
- apygardos teismai,
- Specialusis baudžiamųjų bylų teismas,
- Slovakijos Respublikos Aukščiausiasis Teismas.

Teismų jurisdikcija

Apylinkės teismai

Apylinkės teismai nagrinėja civilines ir baudžiamąsias bylas kaip pirmosios instancijos teismai, nebent teismų procedūros reglamentuose nustatyta kitaip.

Apylinkės teismai nagrinėja rinkimų bylas, jei tai nustatyta specialiame įstatyme.

Apygardos teismai

Apygardos teismai nagrinėja apylinkės teismų pirmąją instanciją išnagrinėtas civilines ir baudžiamąsias bylas kaip antrosios instancijos teismai.

Teismų procedūros reglamentuose nustatyta, kokias civilines ir baudžiamąsias bylas apygardos teismai nagrinėja pirmąją instanciją.

Apygardos teismai veikia kaip pirmosios instancijos teismai administracinėse bylose, nebent įstatymuose numatyta kitaip.

Apygardos teismai nagrinėja kitas bylas, jei tai nustatyta specialiuose įstatymuose (Įstatymas Nr. 166/2003 dėl privatumo apsaugos nuo neteisėto informacinių technologijų įrangos panaudojimo ir tam tikrų įstatymų pakeitimo).

Specialusis baudžiamųjų bylų teismas

Specialusis baudžiamųjų bylų teismas nagrinėja baudžiamąsias ir kitas bylas, nurodytas teismų procedūros reglamentuose.

Aukščiausiasis Teismas

Aukščiausiasis Teismas nagrinėja:

- paprastus apeliacinius skundus dėl apygardos teismų ir Specialiojo baudžiamųjų bylų teismo sprendimų, jei tai nustatyta teismo procedūros reglamentuose;
- neeilinius apeliacinius skundus dėl apylinkės teismų, apygardos teismų, Specialiojo baudžiamųjų bylų teismo ir Aukščiausiojo Teismo sprendimų, jei tai nustatyta teismo procedūros reglamentuose;
- teismų ir valstybės valdžios institucijų ginčus dėl dalykinės jurisdikcijos;
- bylos perdavimo kitam teismui nei kompetentingas teismas atvejus, jei tai nustatyta teismo procedūros reglamente;
- kitas įstatymuose ar tarptautinėse sutartyse nustatytas bylas.

Aukščiausiasis Teismas pagal įstatymą uždaruose posėdžiuose **peržiūri teismų sprendimus**.

Aukščiausiasis Teismas taip pat skatina **vienodai aiškinti ir nuosekliai taikyti įstatymus** bei kitus visuotinai taikomus teisiškai privalomus teisės aktus:

- savo sprendimais;
- priimdamas išvadas, kuriomis siekiama vienodinti įstatymų ir kitų visuotinai taikomų teisiškai privalomų teisės aktų aiškinimą;
- skelbdamas galiojančius svarbiausius teismų sprendimus Aukščiausiojo Teismo išvadų ir Slovakijos Respublikos teismų sprendimų rinkinyje.

Susijusios nuorodos

 [Teisingumo ministerija](#)

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos valstybės narės. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Europos Komisija nepriima jokios atsakomybės ar teisinių įsipareigojimų už šiame dokumente pateiktą ar nurodomą informaciją ar duomenis. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisyklės rasite puslapyje „Teisinė informacija“. Šiuo metu valstybės narės, atsakingos už svetainės puslapių, kuriuose pateikiamas nacionalinis turinys, administravimą, atnaujina šios svetainės turinį, atsižvelgdamos į planuojamą Jungtinės Karalystės išstojimą iš Europos Sąjungos. Jeigu svetainės turinys dar neatspindi Jungtinės Karalystės išstojimo fakto, toks neatitikimas yra netyčinis ir bus ištaisytas.

Paskutinis naujinimas: 18/03/2019

Bendrosios kompetencijos teismai - Suomija

Dėmesio! Šiame puslapyje originalo kalba () neseniai atlikta pakeitimų. Puslapį jūsų pasirinkta kalba šiuo metu rengia mūsų vertėjai.

Šiame skyriuje apžvelgiama informacija apie bendrosios kompetencijos teismų organizacinę sistemą Suomijoje.

Bendrosios kompetencijos teismai. Įžanga

Suomijos teismus galima suskirstyti į **bendrosios kompetencijos teismus**, nagrinėjančius civilines ir baudžiamąsias bylas, **administracinius teismus**, sprendžiančius administracinius ginčus, ir **specializuotus teismus**.

Sąvoka „**bendrosios kompetencijos**“ apibūdina teismus, kurių jurisdikcija yra bendra. Kitaip tariant, jie nagrinėja teisinius ginčus, kurie nebuvo priskirti kai kurių kitų teismų kompetencijai. Bendrosios kompetencijos teismai yra:

- **Apygardos teismai** (*käräjäoikeus/tingsrätt*) (šiuo metu yra 51, o 2010 m. sumažės iki 27);
- **Apeliaciniai teismai** (*hovioikeus, hovrätt*, 6);
- **Aukščiausiasis Teismas** (*Korkein oikeus/Högsta domstolen*).

Bendrosios kompetencijos administraciniai teismai yra administraciniai teismai (*hallinto-oikeus/förvaltningsdomstol*, 8).

Aukščiausiasis administracinis teismas yra **Aukščiausiasis administracinis teismas** (*Korkein hallinto-oikeus/Högsta förvaltningsdomstolen*).

Apygardos teismai

Apylinkių ar apygardų teismai veikia kaip pirmosios instancijos bendrosios jurisdikcijos teismai. Jie nagrinėja civilines ir baudžiamąsias bylas ir su turto suvaržymu (turto mokesčiais) bei nekilnojamojo turto nuosavybe (hipoteka ir nuosavybės registracija) susijusius klausimus. Šiuo metu Suomijoje veikia 51 toks teismas. Jie labai skiriasi savo dydžiu. Didžiausiame teisme dirba apie 80 teisėjų, iš viso apie 250 darbuotojų, įskaitant biuro sekretorius, antstolius ir teismo praktiką atliekančius jaunos teisininkus. Mažiausiuose teismuose dirba du nuolatiniai teisėjai ir apie dešimt kitų valstybės tarnautojų.

Šių teismų veiklą ir administravimą reglamentuojančias nuostatas galima rasti **Apygardos teismų įstatyme** ir įstatymo įgyvendinamuosiuose teisės aktuose, atitinkamuose reglamentuose, ir pagal įstatymą parengtose išsamesnėse taisyklėse ir nurodymuose. Pagal įstatymą pagrindinis pirmosios instancijos teismo teisėjas yra ir įstaigos administracijos vadovas.

Apygardos teisme taip pat dirba teisinio išsilavinimo neturintys teisėjai, kurie daugiausia dalyvauja nagrinėjant baudžiamąsias bylas. Teisinio išsilavinimo neturinčius teisėjus renka miesto tarybos. Teisingumo ministerija tvirtina savivaldybių renkamų teisinio išsilavinimo neturinčių teisėjų skaičių. Tokiems teisėjams užmokestis mokamas valstybės lėšomis.

Apygardos teismuose taikomos procedūros

Apygardos teisme **civilinės bylos** svarstomos dviem etapais: **parengiamojo svarstymo** ir **pagrindinio svarstymo**. Parengiamasis svarstymas pradedamas bylos šalims pateikiant rašytinius pareiškimus. Nemažai bylų – susijusių su skolos išieškojimu – išnagrinėjamos šiame bylos nagrinėjimo etape. Parengiamasis posėdis vyksta žodžiu ir jam pirmininkauja vienas teisėjas.

Jeigu bylos tame etape išspręsti negalima, suplanuojamas atskiras pagrindinis svarstymas. Tokiu atveju apygardos teismą sudaro vienas teisėjas arba trys teisėjai, išskyrus nagrinėjant šeimos teisės bylas, kai teismą sudaro tik vienas teisėjas. Bylos nagrinėjimas vyksta, jei įmanoma, nepertraukiamai.

Svarstant **baudžiamąsias bylas** teismo sudėtis gali skirtis atsižvelgiant į nagrinėjamą nusikaltimą. Bylas dėl smulkaus pažeidimo svarsto vienas teisėjas, o sunkesnių nusikaltimų bylas nagrinėja kolegija, kurią sudaro vienas teisėjas ir trys teisinio išsilavinimo neturintys teisėjai.

Baudžiamosios bylos nagrinėjamos vadovaujantis tais pačiais principais, kaip ir civilinės bylos. Prieš pradėdant pagrindinį svarstymą teismas gali paprašyti kaltinamojo pateikti paaiškinimą dėl jam pareikšto kaltinimo. Procesas vyksta žodine tvarka, ir nuosprendis priimamas remiantis faktinėmis aplinkybėmis, apie kurias proceso šalys asmeniškai informavo teismą. Visi įrodymai yra pateikiami pagrindinio svarstymo posėdžio metu. Bylos nagrinėjimas irgi vyksta, jei įmanoma, nepertraukiamai. Kol vyksta pagrindinis svarstymas, teismo sudėtis negali būti keičiama.

Jeigu teismas dėl nuosprendžio **bendro sutarimo** nepasiekia, skelbiamas balsavimas. Kiekvienas kolegijos narys asmeniškai turi vieną balsą. Jeigu balsai pasiskirsto vienodai nagrinėjant civilinę bylą, tuomet lemiamas yra teisėjo balsas; baudžiamosiose bylose tokiu atveju priimamas švelnesnis nuosprendis.

Apygardos teismo priimtame sprendime nurodoma, kaip byla buvo išspręsta ir išdėstomos tokio sprendimo priežastys. Dažniausiai sprendimas yra įteikiamas proceso šalims iš karto pasibaigus pagrindiniam svarstymui. Didelės apimties ar sudėtingose bylose sprendimo priėmimas gali būti atidedamas ne daugiau nei dviem savaitėms, ir rašytinį sprendimą įteikia teismo kanceliarija.

Apeliaciniai teismai

Suomijoje veikia šeši **apeliaciniai teismai**. Kaip aukščiausi teismai jie svarsto apeliacinius skundus ir peticijas dėl apygardos teismo nutarčių. Tam tikrais atvejais apeliaciniai teismai taip pat veikia kaip pirmosios instancijos teismai: pvz., inicijuojant apkaltą žemesnės instancijos teismo teisėjui ar aukšto rango valstybės tarnautojui.

Apeliaciniai teismai taip pat atsakingi už teisės normų taikymą apygardos teismuose ir už tam tikrus su teismų administravimu susijusius klausimus. Sprendžiant vieną tokių klausimų apeliacinis teismas privalo pateikti nuomonę teisėjų atrankos komitetui apie kandidatus, siekiančius tapti apylinkės teismo ar apeliacinio teismo teisėjais. Nuomonę teikia už tai atsakingas apeliacinio teismo komitetas. Apeliacinio teismo pirmininkas (vyriausiasis teisėjas) yra atsakingas už teismo veiklą ir veiksmingumą.

Apeliacinis teismas yra suskirstytas į atskirus **padalinius**, kuriems vadovauja vyresnysis teisėjas, dirbantis kartu su kitais teisėjais. Dažniausiai klausimus sprendžia apeliacinio teismo skyrius, kurį sudaro trys teisėjai.

Apeliaciniame teisme taikomos procedūros

Iki 1998 m. balandžio mėn. Apeliacinio teismo procesas daugiausia vykdavo rašytine forma. Taikant tokias procedūras, bylos buvo svarstomos ir sprendimai priimami remiantis teismui pateiktų rašytinių įrodymų pagrindu parengta medžiaga. Įgyvendinus apeliacinių teismų procesinių veiksmų reformą, padaugėjo žodine tvarka svarstomų bylų. Dabar teisėjų padėjėjai ir vyresnieji sekretoriai yra pareigūnai, atsakingi už medžiagos teismui pristatymą (antspaudo saugotojai).

Aukščiausiasis Teismas

Aukščiausiasis Teismas yra **aukščiausio lygmens apeliacijos institucija**. Kaip ir apeliacinis teismas Aukščiausiasis Teismas yra suskirstytas į padalinius, kurie yra teisiškai kompetentingi, jeigu turi penkis narius.

Norėdama pateikti bylą nagrinėti Aukščiausiajam Teismui suinteresuotoji ar susijusi šalis privalo kreiptis dėl leidimo paduoti apeliacinį skundą dėl teismo sprendimo. Gavęs tokį prašymą Aukščiausiasis Teismas vertina, ar jis gali duoti leidimą konkrečioje byloje pateikti apeliacinį skundą. Klausimas svarstomas **kolegijoje**, kurią sudaro du arba trys teisėjai. Leidimas paduoti apeliacinį skundą gali būti duodamas tik remiantis įstatyme nustatytu pagrindu.

Pradedant 1980 m. Aukščiausiasis Teismas tapo precedentus nustatančia institucija. Faktiškai Aukščiausiojo Teismo išnagrinėta byla sukuria teisinę normą, kurią privalo taikyti kiti teismai nagrinėdami panašias bylas. Jeigu apeliacinis teismas veikė kaip pirmosios instancijos teismas, leidimo paduoti apeliacinį skundą nereikia.

Aukščiausiojo Teismo darbui vadovauja Teismo **pirmininkas**. Aukščiausiojo Teismo nariai vadinami Aukščiausiojo Teismo teisėjais. Vyriausiasis sekretorius, vyriausiojo sekretoriaus padėjėjas, jaunesnieji ir vyresnieji teismo sekretoriai visi gali būti pareigūnais, atsakingais už medžiagos pristatymą teismui (antspaudo saugotojai).

Aukščiausiasis Teismas ne tik sprendžia teisinius klausimus, jis taip pat skiria teisėjus laikinai eiti pareigas metams ar ilgesniam laikotarpiui. Aukščiausiasis Teismas taip pat teikia pastabas dėl siūlomų teisės aktų ar Suomijos prezidentui pateiktų malonės prašymų.

Aukščiausiojo Teismo **procedūra** dažniausia yra **rašytinė**. Tačiau jeigu būtina, byla gali būti svarstoma ir **žodine tvarka**.

Teisinių duomenų bazės

URL ir duomenų bazės pavadinimas

[☞ Suomijos teismų interneto svetainė](#)

Ar duomenų baze galima naudotis nemokamai?

Taip, duomenų baze galima naudotis **nemokamai**.

[☞ Suomijos teismų interneto svetainėje](#) skelbiama informacija apie Suomijos teismų sistemą. Tai „vieno langelio“ portalas ieškantiems informacijos apie teismus, prokurorus, antstolius, teisinės informacijos biurus ir kitas su Suomijos teismų sistemos administravimu susijusias institucijas.

Šioje duomenų bazėje skelbiama naujausia apeliacinių teismų ir administracinių teismų praktikos medžiaga.

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos valstybės narės. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Europos Komisija nepriima jokios atsakomybės ar teisinių įsipareigojimų už šiame dokumente pateiktą ar nurodomą informaciją ar duomenis. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisyklės rasite puslapyje „Teisinė informacija“. Šiuo metu valstybės narės, atsakingos už svetainės puslapių, kuriuose pateikiamas nacionalinis turinys, administravimą, atnaujina šios svetainės turinį, atsižvelgdamos į planuojamą Jungtinės Karalystės išstojimą iš Europos Sąjungos. Jeigu svetainės turinys dar neatspindi Jungtinės Karalystės išstojimo fakto, toks neatitikimas yra netyčinis ir bus ištaisytas.

Paskutinis naujinimas: 08/02/2018

Bendrosios kompetencijos teismai - Švedija

Šiame skyriuje pateikiama informacija apie bendrosios kompetencijos teismų sistemą Švedijoje.

Bendrosios kompetencijos teismai. Įžanga

Bendrosios kompetencijos teismai nagrinėja baudžiamąsias ir civilines bylas. Jie yra trijų pakopų:

- [☞ apylinkių teismai](#) (*tingsrätt*)
- [☞ apeliaciniai teismai](#) (*hovrätt*)
- [☞ Aukščiausiasis Teismas](#) (*Högsta domstolen*)

Bendrieji administraciniai teismai nagrinėja administracines bylas. Jie yra trijų pakopų:

- [☞ administraciniai teismai](#) (*förvaltningsrätt*);
- [☞ apeliaciniai administraciniai teismai](#) (*kammarrätt*); ir
- [☞ Aukščiausiasis administracinis teismas](#) (*Högsta förvaltningsdomstolen*).

Taip pat yra keletas specialių ir specialiosios jurisdikcijos teismų, kurie nagrinėja tam tikrų rūšių bylas ir klausimus, kaip antai [☞ Darbo teismas](#) (*Arbetsdomstolen*) ir [☞ Rinkos teismas](#) (*Marknadsdomstolen*).

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos valstybės narės. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Europos Komisija nepriima jokios atsakomybės ar teisinių įsipareigojimų už šiame dokumente pateiktą ar nurodomą informaciją ar duomenis. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisyklės rasite puslapyje „Teisinė informacija“. Šiuo metu valstybės narės, atsakingos už svetainės puslapių, kuriuose pateikiamas nacionalinis turinys, administravimą, atnaujina šios svetainės turinį, atsižvelgdamos į planuojamą Jungtinės Karalystės išstojimą iš Europos Sąjungos. Jeigu svetainės turinys dar neatspindi Jungtinės Karalystės išstojimo fakto, toks neatitikimas yra netyčinis ir bus ištaisytas.

Paskutinis naujinimas: 22/10/2015

Bendrosios kompetencijos teismai - Anglija ir Velsas

Dėmesio! Šiame puslapyje originalo kalba ([en](#)) neseniai atlikta pakeitimų. Puslapį jūsų pasirinkta kalba šiuo metu rengia mūsų vertėjai.

Šiame puslapyje pateikiama informacija apie Anglijos ir Velso bendrosios kompetencijos teismus.

Bendrosios kompetencijos teismai.

Toliau aprašomas įvairių Anglijos ir Velso teismų darbo organizavimas. Daugiau informacijos galima rasti [Jos Didenybės teismų ir specialiosios jurisdikcijos teismų tarnybos](#), kuri administruoja ir teikia pagalbą visiems teismams, išskyrus Aukščiausiąjį Teismą, interneto svetainėje.

Aukščiausiasis Teismas

2009 m. spalio 1 d. naujasis **Jungtinės Karalystės Aukščiausiasis Teismas** perėmė Lordų Rūmų Apeliacijų komiteto jurisdikciją. Jis taip pat perėmė deleguotąsias Slaptosios tarybos Teisminio komiteto (aukščiausios apeliacinės instancijos keliose nepriklausomose Sandraugos šalyse, JK užjūrio teritorijose ir Didžiosios Britanijos Karūnos priklausomose teritorijose) funkcijas.

Aukščiausiasis teismas yra **galutinė Jungtinės Karalystės apeliacinė instancija** ir baudžiamosiose, ir civilinėse bylose, tačiau jeigu baudžiamoji byla išnagrinėta Škotijos teisme, apeliacijos Aukščiausiajam Teismui pateikti negalima. Leidimas perduoti bylą Aukščiausiajam Teismui paprastai suteikiamas, jeigu nagrinėjami visuomenei svarbūs teisės klausimai.

Apeliacinis teismas

Apeliacinį teismą sudaro Baudžiamųjų bylų ir Civilinių bylų skyriai; jis paprastai posėdžiauja Londone.

Baudžiamųjų bylų skyrius, kuriam pirmininkauja **lordas vyriausiasis teisėjas**, nagrinėja Karūnos teismo nuteistų asmenų apeliacinius skundus dėl nuosprendžio ar baudmės. Apeliacinio teismo Baudžiamųjų bylų skyrius turi teisę panaikinti arba palikti galioti nuosprendį, nurodyti bylą išnagrinėti iš naujo, o apeliacinių skundų dėl bausmių atveju – pakeisti bausmę (bet negali jos sugriežtinti). Tačiau, kai bylą Apeliaciniam teismui perduoda generalinis prokuroras, teismas turi teisę sugriežtinti bausmę, jei jis mano, kad ji pernelyg švelni.

Teismas turi platesnę jurisdikciją nagrinėti *ad hoc* apeliacinius skundus, kaip antai skundus dėl informacijos apie bylą teikimo ribojimo ar viešos prieigos ribojimo, skundus dėl kaltintojams nepalankių sprendimų, taip pat įvairius apeliacinius skundus pagal 2002 m. aktą dėl nusikalstamu būdu įgytų pajamų. Be to, teismas nagrinėja apeliacinius skundus dėl karo lauko teismo sprendimų.

Trys Apeliacinio teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjai paprastai posėdžiauja kartu, tačiau tik vienas sprendimas (daugumos nuomonė) skelbiamas teismo sprendimu.

Apeliacinio teismo **Civilinių bylų skyriui** pirmininkauja **Apeliacinio teismo pirmininkas**. Teismas daugiausia nagrinėja apeliacinius skundus dėl Aukštojo teismo (įskaitant Lordo kanclerio skyrių, Karalienės suolo skyrių ir Šeimos teisės skyrių), taip pat visos Anglijos ir Velso grafysčių teismų ir kai kurių specialiosios jurisdikcijos teismų sprendimus. Trys lordai vyriausieji teisėjai dažniausiai posėdžiauja kartu kaip viena institucija. Priimdami sprendimą, teisėjai gali priimti bet kokią nutartį, kuri, jų manymu, turėjo būti priimta teisme, iš kurio byla buvo perduota jiems. Kartais nurodoma bylą išnagrinėti iš naujo.

Liudytojai į Apeliacinio teismo posėdžius kviečiami retai. Sprendimai paprastai grindžiami dokumentais ir išrašais iš ankstesnių posėdžių protokolų, taip pat šalis atstovaujančių advokatų argumentais.

Aukštasis teismas

Aukštasis teismas įsikūręs Londone, nors bylos gali būti nagrinėjamos ir kitose Anglijos ir Velso vietovėse. Aukštasis teismas gali nagrinėti praktiškai bet kokį civilinį skundą, tačiau dažniausiai jis nagrinėja didesnės apimtys ir sudėtingesnes bylas. Teismą sudaro trys skyriai:

- **Karalienės suolo skyrius** yra didžiausias iš trijų skyrių. Jis nagrinėja įvairius civilinės teisės klausimus. Tai gali būti ieškiniai dėl žalos atlyginimo, kai žala atsiranda dėl sutarties pažeidimo, delikto ar šmeižto, taip pat komerciniai ginčai ir admiraliteto bylos (civiliniai ieškiniai, susiję su laivais, pavyzdžiui, laivų susidūrimu, žala kroviniui ir laivo ar turto išgelbėjimu).
- **Kanclerio skyrius** yra kompetentingas visų pirma nekilnojamojo turto klausimais, įskaitant mirusių asmenų turto administravimą, testamentų išaiškinimą, patentus ir intelektualinę nuosavybę, bankrotą ir ginčus dėl bendrovių ir bendrijų.
- **Šeimos teisės skyrius** nagrinėja daugelį sudėtingesnių bylų dėl santuokos nutraukimo ir susijusių finansinių bei santuokinių klausimų. Jis nagrinėja vaikų rūpybos bylas (ypač dėl globos, įvaikinimo, vaiko pagrobimo), bylas dėl Globos teismo jurisdikcijai priklausančių asmenų, taip pat bylas dėl vaikų, patenkančių į teismo jurisdikciją, medicininio gydymo.

Administracinis teismas

Administracinis teismas atlieka įvairų darbą, įgyvendindamas **administracinės teisės jurisdikciją** Anglijoje ir Velse, taip pat – **priežiūros jurisdikciją** žemesniųjų teismų ir specialiosios jurisdikcijos teismų atžvilgiu.

Priežiūros jurisdikcija, iš esmės įgyvendinama taikant **teisminės priežiūros** procedūrą, aprėpia asmenis ar įstaigas, vykdančias viešosios teisės funkcijas. Tokios teisminės priežiūros tikslas – užtikrinti, kad šios institucijos arba asmenys sprendimus priimtų tinkamai ir teisėtai ir neviršytų parlamento jiems suteiktų įgaliojimų.

Kiti Administracinio teismo nagrinėjami klausimai – tai įvairūs **teisės aktais numatyti apeliaciniai skundai ir pareiškimai**:

- tam tikrais teisės aktais suteikta teisė apskųsti ministrų, vietos valdžios institucijų ir specialiosios jurisdikcijos teismų sprendimus;
- prašymai, pateikti remiantis 2002 m. aktu dėl pilietybės, imigracijos ir prieglobsčio;
- skundai dėl tam tikrų magistratų ir Karūnos teismo sprendimų;
- pareiškimai dėl asmens neliečiamybės (lot. *habeas corpus*);
- pareiškimai dėl įkalinimo už nepagarbą teismui;
- pareiškimai dėl piktnaudžiavimo ieškovo procesinėmis teisėmis;
- pareiškimai pagal 1988 m. aktą dėl koronerių;
- įvairūs pareiškimai, pateikti remiantis aktais dėl terorizmo prevencijos, nusikalstamu būdu įgytų pajamų, prekybos narkotikais ir baudžiamojo teisingumo.

2009 m. Administracinio teismo regioniniai padaliniai atidaryti Birmingeme, Kardife, Lydse ir Mančesteryje, taip suteikiant galimybių ieškovams (pareiškėjams) teikti tam tikrus pareiškimus arčiau regiono, su kuriuo jie artimiausiai susiję. Dar vieną regioninį padalinį planuojama atidaryti 2012 m. lapkričio mėn. Bristolyje.

Aukštojo teismo kolegijos

Kai kuriuos **apeliacinius skundus dėl žemesniųjų teismų** sprendimų nagrinėja Aukštojo teismo kolegijos (t.y. teismai, kuriuos sudaro bent du teisėjai).

Apeliaciniai skundai dėl grafysčių teismų sprendimų, priklausančių Kanclerio skyriaus ir Karalienės suolo skyriaus jurisdikcijoms, nagrinėjami atitinkamose kolegijose.

Karalienės suolo skyriaus kolegijos nagrinėja, be kita ko, apeliacinius skundus dėl teisės klausimų, susijusių su magistratų teismų ir Karūnos teismo sprendimais (išskyrus teisminio nagrinėjimo pagal kaltinamąją išvadą Karūnos teisme atvejus).

Šeimos teisės skyriaus kolegija nagrinėja apeliacinius skundus dėl sprendimų šeimos teisės klausimais, kuriuos priima magistratų teismai.

Grafysčių teismai

Grafysčių teismai nagrinėja daugumą **civilinių bylų** Anglijoje ir Velse. Paprastai tariant, nelabai sudėtingos bylos nagrinėjamos grafysčių teismuose, o sudėtingesnės patenka į Aukštąjį teismą. Nemenka dalis grafysčių teismų nagrinėjamų bylų susijusios su skolų išieškojimu. Vis dėlto grafysčių teismuose nagrinėjami ir ieškiniai dėl turto susigrąžinimo (pvz., kai laiku negražinama hipotetinė paskola), asmens sužalojimo ar nerūpestingumo, taip pat bankroto bylos.

Ieškiniai dėl skolų išieškojimo arba nuostolių atlyginimo, neviršijantys 5 000 GBP, paprastai nagrinėjami pagal **specialiąją smulkių ieškinių procedūrą**. Šia procedūra siekiama nebrangiai ir neformaliai išspręsti ginčą be advokato. Tokiais atvejais teisėjas gali atlikti tyrėjo vaidmenį ir padėti ieškovui bei atsakovui išdėstyti savo argumentus. Grafysčių teismai taip pat siūlo tarpininkavimo bylose dėl smulkių ieškinių paslaugas, tačiau kitų ginčų atveju galima pasinaudoti išorinių tarpininkų paslaugomis.

Grafysčių teismai taip pat nagrinėja **šeimoms teisinių santykių bylas**, kaip antai santuokos nutraukimo bylas, vaikų gyvenamosios vietos, rūpybos, įvaikinimo ir kt. klausimus. Kai kurios šeimos teisinių santykių bylos sudėtingos, todėl jas gali nagrinėti Aukštasis teismas. Centriniam Londone šeimos teisinių santykių bylos nagrinėjamos Šeimos teisės skyriaus Pagrindiniame civilinės metrikacijos biure, o ne vietiniuose grafysčių teismuose. Tarpininkavimą šeimos teisės klausimais teikia Vaikų ir šeimos teismo konsultacijų ir paramos tarnyba (CAFCASS).

Karūnos teismas

Karūnos teismas yra nacionalinis teismas, kuris posėdžiauja įvairiuose Anglijos ir Velse centruose. Jame nagrinėjamos visos **sunki os baudžiamosios bylos**, patekusios iš magistratų teismų. Teisme bylas nagrinėja teisėjas ir 12 prisiekusių visuomenės narių.

Kartais prisiekusieji pasitelkiami ir civilinėse bylose (pvz., dėl šmeižto), tačiau tai nėra dažni atvejai. Kai taip atsitinka, posėdžiaujama Aukštajame teisme arba grafystės teisme. Karūnos teismas taip pat yra apeliacinė instancija bylose, kurios nagrinėjamos magistratų teismuose.

Magistratų teismai

Magistratų teismų darbo sritis – **baudžiamosios bylos**, šiuose teismuose nagrinėjama daugelis baudžiamųjų nusikaltimų. Sunkesni nusikaltimai perduodami nagrinėti Karūnos teismui. Magistratų teismuose taip pat nagrinėjamos **kai kurios civilinės bylos**, įskaitant šeimos teisės klausimus, tam tikrų rūšių skolų, pvz., savivaldybės mokesčio, išieškojimą, licencijavimo klausimus (pavyzdžiui, dėl prekybos alkoholiu licencijų), licencijų sąlygų arba teismo sprendimų pažeidimus ir lažybų bei lošimų klausimus.

Dažniausiai magistratų teismuose bylas nagrinėja **teisinio išsilavinimo neturintys teisėjai** (taip pat vadinami taikos teisėjais arba TT). Taikos teisėjai neturi teisinio pasirengimo. Paprastai jie posėdžiauja trise, teisės klausimais konsultuojami teisininko kvalifikaciją turinčių tarnautojų. Sudėtingesni teisiniai klausimai, patekę į magistratų teismus, nagrinėjami profesionalių teisėjų, kurie vadinami apylinkių teisėjais (magistratų teismai) ir dirba visą darbo dieną. Apylinkių teisėjų pavaduotojai (magistratų teismai) dirba ne visą darbo dieną.

Magistratų teismai turi įgaliojimus bausti baudomis ir įkalinti (ribotam laikui) asmenis, nuteistus už nusikaltimą, taigi kai kurios bylos perduodamos Karūnos teismui bausmei nustatyti.

Tam tikri magistratų teismai veikia kaip **jaunimo teismai** arba kaip šeimos teisės teismai. Juos sudaro specialiai parengti magistratai, nagrinėjantys atitinkamai tik vaikams ir jauniems asmenims pateiktus kaltinimus ir dėl jų pateiktus pareiškimus arba šeimos ginčų bylas.

Susijusios nuorodos

[🔗 Jos Didenybės teismų ir specialiosios jurisdikcijos teismų tarnyba](#)

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos valstybės narės. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Europos Komisija nepriima jokios atsakomybės ar teisinių įsipareigojimų už šiame dokumente pateiktą ar nurodomą informaciją ar duomenis. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisyklės rasite puslapyje „Teisinė informacija“. Šiuo metu valstybės narės, atsakingos už svetainės puslapių, kuriuose pateikiamas nacionalinis turinys, administravimą, atnaujiną šios svetainės turinį, atsižvelgdamos į planuojamą Jungtinės Karalystės išstojimą iš Europos Sąjungos. Jeigu svetainės turinys dar neatspindi Jungtinės Karalystės išstojimo fakto, toks neatitikimas yra netyčinis ir bus ištaisytas.

Paskutinis naujinimas: 12/06/2017

Šiame puslapyje apžvelgiami Šiaurės Airijos teismai.

Bendrosios kompetencijos teismai. Įžanga

Įvairių teismų Šiaurės Airijoje darbas organizuojamas taip:

Aukščiausiasis Teismas

2009 m. naujasis **Jungtinės Karalystės Aukščiausiasis Teismas** perėmė Lordų rūmų Apeliacijų komiteto jurisdikciją. Jis taip pat perėmė deleguotąsias Slaptosios tarybos Teisminio komiteto (aukščiausios apeliacinės instancijos keliose nepriklausomose Sandraugos šalyse, Jungtinės Karalystės užjūrio teritorijose ir Didžiosios Britanijos Karūnai priklausančiose teritorijose) funkcijas.

Aukščiausiasis Teismas yra **paskutinė Jungtinės Karalystės apeliacinė instancija** ir baudžiamosiose, ir civilinėse bylose, tačiau baudžiamąsias bylas nagrinėjant Škotijoje apeliacijos pateikti Aukščiausiajam Teismui negalima. Leidimas perduoti tokias bylas Aukščiausiajam Teismui paprastai suteikiamas tik tada, jeigu nagrinėjami visuomeninės svarbos teisės klausimai.

Apeliacinis teismas

Šiaurės Airijos apeliacinis teismas įsikūręs Karališkuosiuose teisingumo teismuose Belfaste. Jis nagrinėja apeliacinius skundus dėl Karūnos teisme nagrinėtų baudžiamųjų bylų ir apeliacinius skundus dėl Aukštajame teisme nagrinėtų civilinių bylų.

Aukštasis teismas

Aukštasis teismas, įsikūręs Belfaste, nagrinėja civilines bylas, apeliacinius skundus baudžiamosiose bylose, jis taip pat gali peržiūrėti individualių asmenų ir organizacijų veiksmus, kad įsitikintų jų veiksmų teisėtumu ir teisingumu. Paprastai Aukštasis teismas nagrinėja bylas, kurių ieškinio vertė viršija 30 000 GBP. Tam tikromis aplinkybėmis byla, kurios ieškinio vertė viršija 30 000 GBP, gali būti perduota iš Aukštojo teismo grafystės teismui; analogiškai, byla, kurios ieškinio vertė yra mažesnė nei 30 000 GBP, gali būti perduota iš grafystės teismo Aukštajam teismui.

Aukštąjį teismą sudaro šie trys skyriai:

- **Šeimos teisės skyrius.** Šeimos teisės skyrius nagrinėja sudėtingas užginčytas bylas dėl santuokos nutraukimo, globos, įvaikinimo, smurto šeimoje ir kt. Jis taip pat nagrinėja apeliacinius skundus dėl magistratų teismuose ir grafysčių teismuose nagrinėtų su santuoka susijusių bylų, psichiškai nesveikų asmenų atvejus ir nesudėtingas bylas dėl testamentų.
- **Karalienės suolo skyrius.** Karalienės suolo skyrius nagrinėja didelius ir (arba) sudėtingus ieškinius dėl kompensacijos. Jis taip pat nagrinėja tam tikrus apeliacinius skundus dėl magistratų teismuose arba Karūnos teisme nagrinėtų bylų. Jis taip pat peržiūri organizacijų veiksmus, kad įvertintų jų teisėtumą, ir nagrinėja ieškinius dėl šmeižto ir įžeidimo.
- **Kanclerio skyrius.** Kanclerio skyrius nagrinėja bylas, susijusias su patika, užginčytais testamentais, įmonių likvidavimu, bankrotu, hipoteka, labdara, užginčytais pajamomis (paprastai dėl pajamų mokesčio) ir kt.

Karūnos teismas

Karūnos teismas nagrinėja šias bylas:

- sunkesnius nusikaltimus, kuriuos nagrinėja teisėjai ir, daugeliu atveju, prisiekusieji;
- magistratų teisme priimtus apkaltinamuosius nuosprendžius, Karūnos teismui perduotus, kad šis priimtų sprendimą dėl bausmės.

Karūnos teismuose skiriamos griežtesnės laisvės atėmimo bausmės ir didesnės baudos negu magistratų teismuose.

Grafystės teismas

Grafysčių teismai nagrinėja civilines bylas, juose posėdžiauja teisėjas arba apygardos teisėjas. Grafystės teismas paprastai nagrinėja bylas, kurių ieškinių vertė nesiekia 30 000 GBP (arba 45 000 GBP turtinėse bylose). Didesnės vertės bylos nagrinėjamos Aukštajame teisme (žr. toliau). Visi ieškiniai – nepriklausomai nuo jų vertės – dėl reglamentuotų kredito sutarčių turi būti pradedami nagrinėti grafystės teisme.

Grafystės teismo nagrinėjamų bylų pavyzdžiai.

Grafysčių teismai gali nagrinėti įvairias bylas, tačiau dažniausiai nagrinėjamos šios:

- savininko ir nuomininko ginčai, pavyzdžiui, valdymas (iškeldinimas), skolos už nuomą, remontas;
- vartotojų ginčai, pavyzdžiui, nekokybiškos prekės arba paslaugos;

- ieškiniai dėl asmens sužalojimo (sužalojimas dėl nerūpestingumo), pavyzdžiui, eismo įvykiai, kritimas į kelio dangoje esančias duobes, nelaimingi atsitikimai darbe;
- neužginčytos bylos dėl santuokos nutraukimo, tačiau jos nagrinėjamos tik dalyje grafystės teismų;
- bylos dėl rasinės ir lytinės diskriminacijos;
- problemos dėl skolų, pavyzdžiui, apmokėjimo siekiantis kreditorius;
- darbo problemos, pavyzdžiui, neišmokėtas darbo užmokestis arba atlyginimas, arba mokėtina išeitinė kompensacija;
- apeliacinius skundus dėl magistratų teismo sprendimų nagrinėja teisėjas (ir mažiausiai du neprofesionalūs teisėjai, kai atsakovas yra jaunas asmuo).

Ieškiniai dėl nedidelių sumų

Grafystės teismas taip pat nagrinėja ieškinius dėl nedidelių sumų. Paprastai ieškiniuose dėl nedidelių sumų reikalavimo vertė neviršija 3 000 GBP.

Magistratų teismai

Magistratų teismai nagrinėja baudžiamąsias bylas ir kai kurias civilines bylas. Bylas nagrinėja apygardos teisėjas (magistratų teismas).

Magistratų teisme nagrinėjamos baudžiamosios bylos

Magistratų teismai nagrinėja nusikaltimus, kai atsakovas neturi teisės prašyti, kad sprendimą priimtų prisiekusieji. Šie nusikaltimai vadinami nusižengimais. Už nusižengimus didžiausia skirtina bausmė yra laisvės atėmimas šešiams mėnesiams ir (arba) bauda iki 5 000 GBP.

Magistratų teismai taip pat nagrinėja nusikaltimus, kai atsakovas gali pasirinkti, kad sprendimą priimtų prisiekusieji, tačiau nusprendžia, kad jo byla nagrinės magistratų teismas. Jeigu atsakovas pasirenka, kad sprendimą priimtų prisiekusieji, byla perduodama Karūnos teismui.

Jaunimo teismas

Jaunimo teismas nagrinėja nusikaltimą padariusių jaunų 10–17 metų amžiaus asmenų bylas. Jaunimo teismas yra magistratų teismo dalis, bylas nagrinėja apygardos teisėjas (magistratų teismas) ir kiti du specialiai parengti neprofesionalūs teisėjai. Jeigu jaunas asmuo kaltinamas labai sunkiu nusikaltimu, už kurį suaugusiam asmeniui būtų skiriama ne mažiau kaip 14 metų laisvės atėmimo bausmė, jaunimo teismas bylą gali perduoti nagrinėti Karūnos teismui.

Magistratų teisme nagrinėjamos civilinės bylos

Magistratų teismai nagrinėja tam tikras civilines bylas, susijusias su:

- kai kuriomis civilinio pobūdžio skolomis, pavyzdžiui, nesumokėtu pajamų mokesčiu, nacionalinio draudimo įmokomis, nesumokėtu PVM, tarifais;
- licencijomis, pavyzdžiui, licencijų barams ir klubams suteikimu, atnaujinimu arba panaikinimu;
- kai kuriomis su santuoka susijusiomis problemomis, pavyzdžiui, išlaikymu ir sutuoktinio iškraustymu iš sutuoktinių namų;
- vaikų gerove, pavyzdžiui, vietos valdžios institucijos nurodymais dėl rūpybos arba priežiūros, įsivaikinimo procedūromis ir nurodymais dėl gyvenamosios vietos.

Koronerio teismai

Tiria netikėtų, smurtinių arba nenatūralių mirčių aplinkybes.

Susijusios nuorodos

[Šiaurės Airijos bendrosios kompetencijos ir specializuotų teismų tarnyba](#)

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos valstybės narės. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Europos Komisija nepriima jokios atsakomybės ar teisinių įsipareigojimų už šiame dokumente pateiktą ar nurodomą informaciją ar duomenis. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisyklės rasite puslapyje „Teisinė informacija“. Šiuo metu valstybės narės, atsakingos už svetainės puslapių, kuriuose pateikiamas nacionalinis turinys, administravimą, atnaujina

šios svetainės turinį, atsižvelgdamos į planuojamą Jungtinės Karalystės išstojimą iš Europos Sąjungos. Jeigu svetainės turinys dar neatspindi Jungtinės Karalystės išstojimo fakto, toks neatitikimas yra netyčinis ir bus ištaisytas.

Paskutinis naujinimas: 16/01/2019

Bendrosios kompetencijos teismai - Škotija

Dėmesio! Šiame puslapyje originalo kalba ([en](#)) neseniai atlikta pakeitimų. Puslapį jūsų pasirinkta kalba šiuo metu rengia mūsų vertėjai.

Šiame puslapyje pateikiama glausta informacija apie Jungtinės Karalystės Škotijos jurisdikcijos bendrosios kompetencijos teismus.

Bendrosios kompetencijos teismai. Įžanga

Sesijų teismą, Aukščiausiąjį baudžiamąjį teismą, apygardos teismus ir taikos teisingumo teismus administruoja [Škotijos teismų tarnyba](#) (angl. SCS) – nepriklausoma institucija, kuriai vadovauja lordas pirmininkas, vyriausiasis Škotijos teisėjas.

Škotijos aukščiausieji teismai

Škotijoje prie šių teismų priskiriami Sesijų teismas ir Aukščiausiasis baudžiamasis teismas.

Sesijų teismas

Sesijų teismas yra aukščiausias Škotijoje civilinių bylų teismas. Jis įsikūręs Parlamento rūmuose Edinburge. Jis nagrinėja apeliacinius skundus ir veikia kaip civilinių bylų teismas, nagrinėjantis ginčus, įskaitant bylas, susijusias su skolų išieškojimu, žalos atlyginimu, šeimos santykiais ir prekyba.

Aukščiausiasis baudžiamasis teismas

Aukščiausiasis baudžiamasis teismas nagrinėja apeliacinius skundus dėl baudžiamųjų bylų ir dėl sunkių nusikaltimų iškeltas baudžiamąsias bylas. Teismo posėdžiuose bylas nagrinėja teisėjas ir prisiekusieji.

Apeliacinės bylos nagrinėjamos Edinburge. Kitos bylos nagrinėjamos nuolatinėse teismo būstinėse Edinburge, Glazge ir Aberdyne, tačiau teismo posėdžiai taip pat vyksta visos Škotijos miestuose ir miesteliuose.

Apygardos teismai

Teisiniu aspektu Škotija suskirstyta į šešis regionus, vadinamus apygardomis (angl. *sheriffdoms*). Kiekviena apygarda turi vyriausiąjį apygardos teisėją (angl. *Sheriff Principal*), kuris ne tik nagrinėja apeliacinius skundus civilinėse bylose, bet ir yra atsakingas už tai, kad visos apygardos teismų darbas būtų veiksmingas.

Šiose apygardose iš viso veikia 49 skirtingo dydžio ir struktūros apygardų teismai, tačiau jie visi atlieka tas pačias funkcijas.

Bylas nagrinėja teisėjas, vadinamas apygardos teisėju. Apygardų teismų darbus galima suskirstyti į tris pagrindines kategorijas: civilinių bylų nagrinėjimas, baudžiamųjų bylų nagrinėjimas ir įgaliotinių darbas. Šiuos darbus administruoja vietos apygardos teisėjo sekretoriai ir šių teismų darbuotojai.

Civilinės bylos

Dauguma civilinių bylų susijusios su asmenų arba organizacijų ginčais. Apygardų teismai nagrinėja trejopas bylas:

- bendrąją tvarką nagrinėjamus ieškinius, daugiausia reiškiamus bylose, susijusiose su ištuoka, vaikais, turtiniais ginčiais, ir ieškinius dėl skolos grąžinimo ir (arba) žalos atlyginimo, kurių vertė viršija 5 000 GBP;
- supaprastinta tvarka nagrinėjamas bylas, daugiausia susijusias su ginčiais dėl nuomos delspinigių, prekių pristatymo ir skolų, kurių dydis nuo 3 000 iki 5 000 GBP, grąžinimo;
- ieškinius dėl nedidelių sumų – šiose bylose taip pat taikoma supaprastinta tvarka, tačiau nebūtina konsultuotis su solisitoriumi, ir jose sprendžiami ginčai dėl nedidelių sumų (daugiausia dėl mažesnių nei 3 000 GBP dydžio skolų) spręsti.

Be to, apygardų teismai sprendžia daugelį kitų civilinių klausimų ir nagrinėja daug kitų procedūrų, įskaitant:

- įvaikinimą,
- įmonių likvidavimą,

- mirtinų nelaimių tyrimą,
- bankrotą.

Baudžiamosios bylos

Apygardų teismuose bylos gali būti nagrinėjamos oficialia arba supaprastinta tvarka. Prokuroras privalo nuspręsti, kokį procesą taikyti konkrečiai bylai.

Oficialia tvarka (angl. *solemn procedure*) nagrinėjamos bylos, iškeltos už sunkų nusikaltimą, kuriuo apkaltinus gali būti skirta daugiau nei dvylikos mėnesių laisvės atėmimo bausmė arba didesnė nei 10 000 GBP bauda. Teismo posėdžiuose bylas nagrinėja apygardos teisėjas ir prisiekusieji.

Supaprastinta tvarka (angl. *summary procedure*) nagrinėjamos dėl lengvesnių nusikaltimų iškeltos bylos, o jas apygardos teisėjas nagrinėja be prisiekusiųjų. Nors apygardos teisėjas turi teisę priimti nuosprendį dėl ne ilgesnės kaip dvylikos mėnesių laisvės atėmimo bausmės, kartais bausmė gali būti griežtesnė.

Įgaliotinių darbas

Įgaliotinių darbas daugiausia susijęs su mirusio asmens turto paskirstymu. Teismo suteikti įgaliojimai testamentu vykdytojui surinkti ir paskirstyti mirusiojo turtą vadinami „patvirtinimu“. Jie suteikiami tik tada, kai teismui pateikiamas mirusiojo turto aprašas.

Jeigu bendra turto vertė neviršija 36 000 GBP, jis laikomas nedidelės vertės turtu, o patvirtinimo siekiančiam asmeniui vietos apygardos teisėjo sekretoriaus biuro darbuotojai padeda užpildyti atitinkamą formą. Jeigu turto vertė viršija 36 000 GBP, patvirtinimo siekiantiems žmonėms patariama pasikonsultuoti su solisitoriumi.

Taikos teisingumo teismai

Taikos teisingumo teismas yra neprofesionalių teisėjų teismas, kuriame taikos teisėjas bylas nagrinėja kartu su teisininko kvalifikaciją turinčiu sekretoriumi. Sekretorius teikia taikos teisėjui konsultacijas teisės ir procedūrų klausimais. Paprastai šis teismas supaprastinta tvarka nagrinėja nesudėtingas baudžiamąsias bylas. Taikos teisėjo priimtu nuosprendžiu skirta bausmė negali būti didesnė kaip 60 dienų laisvės atėmimo, o bauda negali viršyti 2 500 GBP. Tik Glazge yra teismų, kuriuose posėdžiams pirmininkauja teisinę kvalifikaciją turintys apmokami teisėjai. Jie gali skirti ne didesnė kaip 12 mėnesių laisvės atėmimo bausmę arba ne didesnė kaip 10 000 GBP baudą.

Apygardos teisėjo sekretorius atsako už visą apygardos teismų ir taikos teisingumo teismų administracinį darbą, įskaitant:

- baudų išieškojimą ir sprendimus dėl žalos atlyginimo,
- teismo nutarčių, pvz., susijusių su lygtiniu atleidimu nuo laisvės atėmimo bausmės, viešaisiais darbais, kopijų išdavimą,
- prisiekusiųjų šaukimą ir administravimą.

Daugiau informacijos apie Škotijos teismus galima rasti [Škotijos teismų tarnybos](#) interneto svetainėje.

Susijusios nuorodos

[Škotijos teismų tarnyba](#)

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos valstybės narės. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Europos Komisija nepriima jokios atsakomybės ar teisinių įsipareigojimų už šiame dokumente pateiktą ar nurodomą informaciją ar duomenis. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisykles rasite puslapyje „Teisinė informacija“. Šiuo metu valstybės narės, atsakingos už svetainės puslapių, kuriuose pateikiamas nacionalinis turinys, administravimą, atnaujina šios svetainės turinį, atsižvelgdamos į planuojamą Jungtinės Karalystės išstojimą iš Europos Sąjungos. Jeigu svetainės turinys dar neatspindi Jungtinės Karalystės išstojimo fakto, toks neatitikimas yra netyčinis ir bus ištaisytas.

Paskutinis naujinimas: 10/11/2014